Az első magyar internetmagazin V. évfolyam **3. szám** 2000. **március** Ára: **336 Ft**

INTERNET KALAUZ

Alapítva: 1996

VIRTUÁLIS POLGÁRŐRSÉGET?

GYŐZZÖN A SZEBBIK!

A VÉGÉN CSATTAN AZ OSTOR

A GRANULÁLT JÖVŐ ILLATA

ITT AZ INTERNETPOL!

Dumál Ön dhimálul?

BETŰ BETŰ HÁTÁN

VIRTUÁLIS EMBEREK: ÁDÁM ÉS ÉVA

PRÍM

Ingyen felfrissítjük!

Ne várjon a számítógép-vásárlással a **Windows 2000** magyar változatának májusi megjelenéséig!

A Hewlett-Packard a 2000. január 1. és május 31. között vásárolt HP Vectra gépeken ingyen frissíti a magyar Windows NT™ operációs rendszereket **Windows 2000**-re.

A biztonságos üzletvitelhez megbízható informatikai háttér szükséges. A Windows NT™ Workstation 4.0 rendszert úgy tervezték, hogy használatával asztali számítógépeit a lehető leghatékonyabban használhassa üzleti alkalmazásaihoz.

Az új változat, a **Windows 2000 Professional** – az üzleti célú asztali operációs rendszerek következő generációja – választ ad az új gazdaság kihívásaira.

A megnövelt rendszerstabilitás, a nagymértékű adatbiztonság, az üzleti felhasználáshoz szükséges teljesítmény és költséghatékony rendszerfelügyelet mind-mind garancia vállalata zavartalan működéséhez.

Ne hagyja ki a lehetőséget – építse üzletét az új technológiára már most, és használja ki a **Windows 2000** összes előnyét a HP Vectra számítógépek segítségével!

Bővebb információért hívja a Microsoft Ügyfélszolgálatot: (06-1) 2-MSINFO (267-4636) vagy a HP Vevőszolgálatot: 382-1111

HP Vectra VEi7 és VEi8

- Intel® Celeron™ Processzor 466Mhz vagy Intel® Pentium® III Processzor 500MHz
- 4,3 GB vagy 8,4 GB merevlemez
- 64 MB memória (SDRAM)
- 3COM 10/100Base-TX LAN hálózati kártya
- Matrox MGA G200 AGP 2x videokártya 4 vagy 8 MB Video RAM
- 16-bit sztereo hang
- Microsoft Windows NT™ 4.0 Magyar

Az akció az 1999. november 1. után hardverrel együtt vásárolt OEM szoftverre, és az egyéb licenckonstrukciókban 2000. január 1. után vásárolt szoftverekre vonatkozik. Az akcióban csak a 2000. május 31-ig vásárolt, magyar nyelvű Windows NT™ Workstation 4.0 után vehető igénybe ingyenes frissítés a magyar változatú Windows 2000 Professional-re. A média költsége és a belföldi postaköltség a vásárlót terheli. Intel, the Intel Inside logo and Pentium are registered trademarks and Celeron is a trademark of Intel Corporation.

Microsoft **Windows 2000** Professional

|Az új|gazdaság|alapja.|

INTERNET KALAUZ
Az első magyar internetmagazin

KIADJA:
PRÍM Információ-technológiai Kft.
1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32.
FELELŐS VEZETŐ:
Szabó Hédy (szabo@prim.hu)
FŐSZERKESZTŐ:
Vértes János Andor (jvertes@prim.hu)
Olvasószerkesztő:
Fábián Gábor
A Barangolás rovat szerkesztője:
Fagyal Csongor
(lnyl@impulzus.sch.bme.hu)
Művészeti szerkesztő:
Láng László (gr-blekk@online.no)
Tervezőszerkesztő:
Henger Attila (henger@prim.hu),
Krébecz József, Krébecz Krisztián
(krebecz@bonline.hu)
Címlapterv: Rusz László
Telefon: 228-3372, 228-3373
Telefax: 228-3373/13
Mobil: 20-9343-077, 20-9343-078
E-mail: ikalauz@prim.hu
Egy lapszám ára: **336 Ft**
Előfizetési díj egy évre: 3080 Ft
(Prímpostán keresztül: 1958 Ft)
Megrendelhető: a Kiadónál
e-mailben, levélben vagy faxon
Az Internet Kalauz megtalálható
a világhálón: www.prim.hu
Hirdetésfelvétel: a Kiadóban
Reklám-marketing:
Henger Ágnes (ahenger@prim.hu)

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió
Nyomás: Veszprémi Nyomda Rt.
Terjeszti:
Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.
Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági
Igazgatóság
Hozzáférhető még a nagyobb
könyvesboltokban és az
internetkávéházakban.

HU ISSN 1219-9001

MISS CYBERSPACE HUNGARY 99
GYŐZZÖN A SZEBBIK!

Következő számunk
április 5-én jelenik meg!

Márciusi számunk hirdetői:

K@LAUZ

@KTUÁLIS

ISKOL@

M@NI

R@NDEVÚ

SZOLGÁLT@TÁS

WEBM@STER

B@RANGOLÁS

GONDOL@T

T@LÁLÓS

KIK@PCSOLÓDÁS

A Prím Kiadó
a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség tagja

Az Internet Kalauz 1998. második félévi átlagos nyomott példányszáma – a MATESZ által felkért AUDIT Rt. 1999. május 6-ai megállapítása alapján – 31 940 db, s mint az auditálók megerősítették, ebből 31 763 az olvasókhoz jutott el, a remittendának minősíthető példányszám átlagosan mindössze 177.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.

Lapunk olvasásakor érdemes figyelni az alábbi jelekre:

Cikk, amit mindenki figyelmébe ajánlunk:

Szakmai jellegű információ, vagy egyéb okból a köznyelvtől eltávolodott, „magasan szárnyaló" cikk, aminél laikus olvasóink kiadhatják Pósalaki bácsi jelszavát: „ugorgyunk":

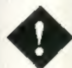
Vélemény, vitairat, gondolat:

Levél, vagy levélcímet (e-mail) tartalmazó írás:

Fontos figyelmeztetés, szabályismertetés:

Talány, kérdés, rejtvény:

VIRTUÁLIS *polgárőrséget?*

Vértes János / jvertes@prim.hu

Igen. Szervezzünk polgárőrséget! Pontosan abban az értelemben, ahogy faluhelyen őrzik az emberek otthonukat, környezetüket a mocsoktól, segítenek egymásnak, ha valakinek a házát támadás éri, kiüldözik a faluból az oda nem illő elemeket...

A „Magyar Királyi Televízió" egyik vasárnap déli félórás „chatműsorában" – amelyben túl nagy szerepet kapott az internetrendőrség témaköre – jutott eszembe felvetni, hogy miért ne ügyelhetnénk egy kicsit jobban mi maguk a magunk teremtette virtuális világra, annak pozitív értékeire...

Internetrendőrség? A bűnüldözésben bizonyosan megtalálja majd ez az intézmény is a szerepét, de a rendőrség nem tudja megvédeni a békés polgári lakosságot, nem tudja a nap 24 órájában biztosítani a rendet, a békét, a nyugalmat... Talán ezért is kezdeményezte sok-sok faluban, sőt egyes fővárosi kerületekben is a lakosság az összefogást, ezért járőröznek a lakosság képviselői azzal a céllal, hogy ne ők szoruljanak ki lakóhelyükről, ne lepje el környezetünket a szemét. Ahol polgárőrség van, ott a gazemberek kényszerülnek visszavonulni, eltakarodni vagy – megváltozva – beilleszkedni a közösségbe.

A polgárőrség gondolata igazán akkor érlelődött meg bennem, amikor láttam, nem vagyok egyedül, lapunk olvasóinak, a békés „netizeneknek" szintúgy bántja a szemét a szemét...

Kedves Vértes János!

Nem lehetne valahogyan ellenőrizni és szűrni a címtárban regisztrálás alatt álló honlapokat? Mindenképpen szükséges, hogy a WWW.EXTRA.HU/WILDPIX jellegű ocsmány és primitív „honlapok" is bekerüljenek a címtárba? Meglátásom szerint amennyiben a MACI a fentihez hasonló igénytelen szeméttel telik meg, úgy egy idő után egyszerűen használhatatlanná válik e szolgáltatás, és értelmét veszti.

Vagy egy másik levél:

Nem szívesen veszek részt a fórum vitapartijában, inkább levélben írom meg a véleményemet, mert kifejezetten irritál, ha egyesek logikus érvek helyett névtelenül pocskondiázzák vitapartnerüket, és arctalanul akarnak mindenkit a földbe taposni...

Még vagy tucatnyi levelet hozhatnék fel példának; mindegyikben arról esik szó, hogy sokan visszaélnek a szabadsággal, a levélírók mindahányan valamiféle korlátokat szeretnének: ne engedjünk meg mindent a neten...

Na de ki tiltson? Ha a jogra s a rendőrségre bízzuk a dolgokat, akkor valóban pillanatok alatt veszélybe kerül a net legfőbb értéke, a szabadság, ráadásul megszületik egy sor betarthatatlan jogszabály. Megkezdődik a cenzúrázás, miközben maga az alapkérdés továbbra sem oldódik meg, hiszen az ilyen típusú rendeletek betartatását senki nem tudja garantálni...

Így azután például a fenti levélírók egyikének-másikának is előálltam az ötletemmel. Levelezőtársaimat pedig nem nagyon kellett arra biztatni, hogy ne hagyjuk kiszorítani magunkat a webről, csak éppen – mint azt alábbi levélírónk sorai bizonyítják – ez nem egy könnyű harc...

Az elmúlt évek során (a Freemail-chattől az Index-fórumokig) több levelezőlistán is megfordultam. Eleinte a legfőbb célom az volt, hogy helyesírásukra és fogalmazásukra mit sem adó listatársaimat igényesebb társalgási formákra bírjam. Egy idő után azonban rá kellett ébrednem, nem tudok birokra kelni az igénytelenséggel. Törekvésem, hogy kulturáltabb listatársaimat egységbe tömörítve, jó példával elöl járva együtt harcoljunk egy színvonalasabb kommunikációs stílus meghonosításáért, általában kudarcba fulladt, s noha mindenhol voltak e témára fogékony és „nevelhető" fiatalok is, végül mindig győzött a túlerő, a kisebbség pedig (ahogyan azt Ön is említette) csendesebb szigetekre vonulva hagyta ebek harmincadjára jutni a züllésnek indult fórumokat. Megértettem, hogy a kulturális csőd szélén álló társadalmunk által „kitermelt" embercsoportokat nem lehet a – nemritkán heves indulatokba, agresszivitásba csapó – beszélgetőlisták virtuális világában csupán a jó szó erejével átformálni.

Nagy bajnak tartom, hogy művészeink, akiknek birtokukban lenne ez a képesség, egyszerűen nem hajlandók „leereszkedni a néphez", s inkább továbbra is maradnak a nyomtatott média biztonságos világában, abba a tévhitbe ringatva magukat, hogy műveikkel hatékonyan szolgálják nemzetünk kulturális felemelkedését. Képtelenek meglátni, hogy a kultúra közvetítő csatornái az elmúlt évek alatt szinte teljesen átlényegültek, átstrukturálódtak, s e változások következményeképpen műveik egyre inkább egy szűk elithez szólnak csupán. Hiába jelent meg tehát egy sokkal hatékonyabb, dinamikusabban, célirányosabban használható médium (internet), e művészek többsége gyakorlatilag tudomást sem vesz róla. A művészet és a kultúra így egyre belterjesebbé, az író és (rendkívül) szűk olvasótábora magánügyévé válik...

...Úgy gondolom tehát, elsősorban a művészvilágot... kellene rábírni arra, hogy végre kegyeskedjen bevonulni az internet egyelőre kissé kaotikus világába, s – bátor világutazó és felfedező módjára – verje le a kultúra zászlaját az általa meghódított területeken, és szervezze meg e régiók kulturális életét.

Eme gondolatsor kifejtője névvel és címmel küldte be szerkesztőségünkbe sorait, ám mivel neve – névrokonság miatt – félreértést szülne, azt javasolta, hogy sorait név nélkül idézzem. Megteszem, mert hitem szerint sokan írhatták volna... S ha valóban sokan szeretnének rendet, békét, kulturált kommunikációt, emberi értékeket a weben, akkor nem reménytelen az sem, hogy a netpolgárság megalakítsa a nyugalmát és a web értékeit megőrizni képes polgárőrséget... Ennek nem kell szervezetileg utánoznia a való világot, elég, ha mindenki virtuálisan ehhez a polgárőrséghez tartozónak érzi magát, és rászól azokra, akik stílusukkal, hangnemükkel, virtuális mocskukkal teleszemetelik a világhálót.

Váltson feljebb!

Windows NT Workstation 4.0 operációs rendszerét ingyen frissítjük Windows 2000-re!

Bár a **Windows 2000** magyar változata májusban jelenik meg, mégsem érdemes elhalasztania számítógépeinek beszerzését! Ha Ön 1999. november 1. és 2000. május 31. között vásárolt vagy vásárol Compaq Deskpro EP vagy EN számítógépet, a Compaq ingyen frissíti Microsoft NT Workstation 4.0 operációs rendszerét Windows 2000-re.

A Windows NT™ Workstation 4.0 utódaként a **Windows 2000 Professional** az üzleti célú desktop operációs rendszerek új generációját képviseli, amely megbízható számítástechnikai hátteret nyújt ahhoz, hogy cége megfelelhessen a gazdasági élet legújabb kihívásainak. A **Windows 2000** megnövelt rendszerstabilitásával, nagymértékű adatbiztonságával és az üzleti felhasználáshoz szükséges nagy teljesítményével garantálja vállalatának hatékony és zavartalan működését.

A Compaq mint a Microsoft legjelentősebb partnere kiemelkedő szerepet játszott a Windows 2000 létrehozásában – cégünk az új operációs rendszert eddig már több mint 18 000 belső PC-jére és 300 belső kiszolgálójára telepítette fel. A **Windows 2000** az eszközök, a szakértelem és a szolgáltatások terén ma egyet jelent a Compaq-kal: ma a Compaq kínálja a legszélesebb **Windows 2000** kompatibilis számítógépes választékot, és a Compaq termékek és szolgáltatások biztosítják a legjobb és legmegbízhatóbb **Windows 2000** platformot.

A Compaq mostani ajánlatával Ön hardver és szoftver tekintetében egyaránt a legújabb technológiát állíthatja cége fejlődésének szolgálatába. További információ a **www.compaq.hu** címen vagy zöld számunkon: **06-80-COMPAQ (266-727, 206-720).**

Deskpro EP és EN sorozat

• Intel® Celeron™ processzor 466 MHz vagy Intel® Pentium® III processzor 550 MHz • 6,4 vagy 10 GB merevlemez • 64 MB memória (SDRAM) • Intel® Pro100+ WoL hálókártya • Matrox G200 AGP 2x videókártya 8 MB video RAM vagy Intel® videókártya integrált 4 MB video cache • AC ´97 sztereó hangkártya • Microsoft Windows NT 4.0 Workstation, magyar verzió.

Microsoft **Windows 2000** Professional

| Az új | gazdaság | alapja. |

pentium® ///

COMPAQ

Horváth László rovatának vendége Vértes János / jvertes@prim.hu

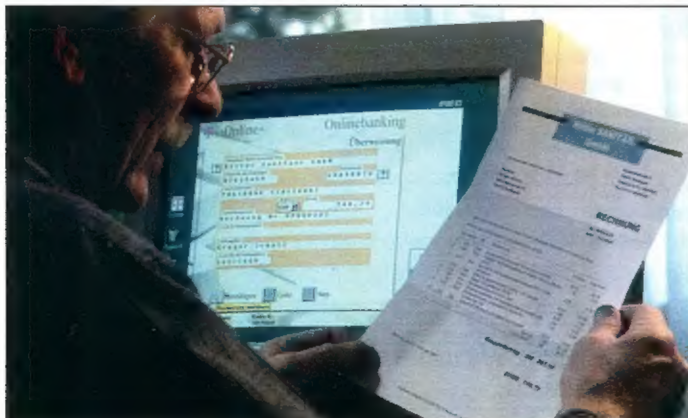
A Deutsche Telekom beindította a mozdonyt

A végén csattan az OSTOR

Internetezés állampolgári jogon...

Feje tetejéről a talpára állította szokásos évi sajtókollokviumát a Deutsche Telekom (DT). Eddig mindig a vállalat vezérigazgatója nyitotta meg valami nagy sajtóbejelentéssel a rendezvényt, azután jöttek a plenáris előadások a német óriáscég különböző üzletágairól, végül levezetés gyanánt egy kis multimédia-szeminárium. Idén február második hetében a multimédia-szemináriummal indult a rendezvénysorozat, ezután jöttek az előadások, s a harmadik napra tartogatták az igazi sajtótájékoztatót, amelyen bejelentették a T-Online és a T-Mobil „leány" vegyesvállalatának létrejöttét s azt, hogy az e-commerce helyett az m-commerce, vagyis a mobilkereskedelem az új varázsszó. Ráadásul a java még hátra volt, *Ron Sommer* vezérigazgató csak a negyedik napon, a vállalat berlini rezidenciájának avatóünnepségén bukkant föl, s ott *Gerhard Schröder* kancellár jelenlétében olyan fantasztikus bejelentésekkel kápráztatta el a hallgatóságot (amely, hála az online RealVideo-közvetítésnek, igazán népes lehetett), amelyek a „Deutschl@nd geht on-line" jelszót egy csapásra megtöltötték tartalommal.

Hogy mit jelent a lefordíthatatlan szlogen? Tartalmilag azt, hogy belátható időn belül az internetezés Németországban alapvető állampolgári joggá válik. Gyerekek és öregek, nők és férfiak egyformán kijuthatnak az infosztrádára, nem lehet a társadalomnak olyan rétege, amely például azért rekesztődik ki, mert elviselhetetlenek a költségek... Utoljára ilyen céltudatos informatikai programot a franciáknál láttunk, amikor szisztematikusan elterjesztették a háztartásokban a Minitel-terminálokat. Most a Deutsche Telekom a szövetségi kormány támogatásával az internetet fogja országában elterjeszteni, mégpedig olyan intézkedési csomaggal, amely valóban alkalmas arra, hogy Németország Európa online mozdonyává váljon.

A halvány utalások már megkezdődtek a második vonal előadásain is, elsőként *Josef Brauner,* az online üzemeltetés és szerviz irá-

Brauner szerint a DT ebbe az össznépi dialógusba nem csak az aktív üzletembereket, hanem a társadalom minden rétegét be szeretné vonni, s ezért kezdett külön akciókba a nőkért, az idősekért és a diákokért.

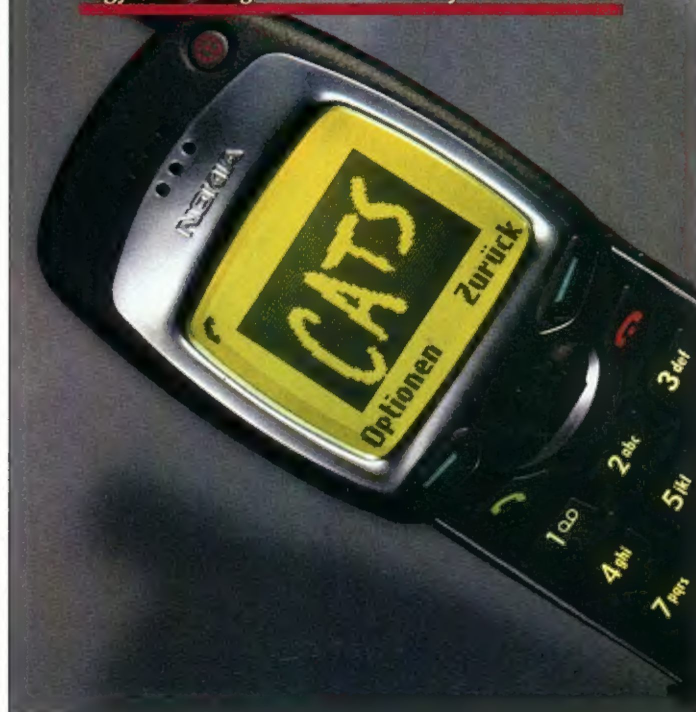
nyitója beszélt a Deutsche Telekomról mint „lokomotívról". Tőle hallottuk, hogy a több mint 4 milliós T-Online-ügyfélkör havonta kettőszázezerrel nő, s hogy ma már nem az információs társadalom megvalósítása a cél (az már itt van), hanem a dialógustársadalomé. Brauner szerint a DT ebbe az össznépi dialógusba nem csak az aktív üzletembereket, hanem a társadalom minden rétegét be szeretné vonni, s ezért kezdett külön akciókba a nőkért, az idősekért és a diákokért.

A diákság, vagyis a „német Sulinet" külön téma,

s bizony csak most, Berlinben éreztük igazán, hogy mekkora bűnt követett el az oktatási kormányzat, amikor nem folytatta teljes elánnal a nálunk valóban úttörőjelleggel elindított Sulinet programot. Jelenleg Németországban 13 ezer iskola van a hálón, ami a lakosság számához viszonyítva alig több mint az 1300 magyar középiskola, s bizony, ha nem állt volna le a program két esztendeje, jóval előrébb tarthatnánk. A Sulinet ugyanakkor Németországban nem merül ki az online kapcsolat létrehozásában, számon tartják azt is, hogy a 3-4. osztályosok esetében napi 45–60 perc jut a tantervben arra, hogy a gyerekek valóban a gép előtt üljenek. Brauner előadásában beszélt arról is, hogy Sommer tárgyalásokat kezdett az oktatásért felelős miniszter asszonnyal a program kiszélesítéséről, de a részletekbe nem ment bele; jelezte, hogy ezzel kapcsolatban meg kell várni a hétvégi székházavatót, a vezérigazgatói beszédet, elvégre a minden jó, ha a vége jó elv alapján ezúttal tényleg a végére hagyták a csemegét.

Mielőtt az Internationale Presse Kolloquium elejéről átugranánk a végére, illő, hogy a tudósító is betartsa a kronológiát, s előbb beszámoljunk a nemzetközi sajtótájékoztató bejelentéséről. Az itt elhangzott varázsszavak közül az e-commerce-t már említettük, de ez nem elég, a T-Mobil és a T-Online vegyesvállalata még egy betűszót rajzolt a horizontra: ez a MAP, vagyis a Multiple Access Portal.

A MAP, amely nyilván nem véletlenül utal a tájékozódás legalapvetőbb eszközére, a térképre, egy olyan portálsite lesz, amely helytől, időtől, végberendezéstől független, személyre szabott információval szolgál ki mindenkit. A MAP-on beállított profilunk nemcsak a leveleink, faxaink lehívását teszi lehetővé, hanem a személyes adatbankunkhoz történő hozzáférést is, akár egy mobiltelefonon keresztül. Ráadásul a szükséges adatok letöltése után jegyet rendelhetünk a „Macskákra", vagy asztalt foglalhatunk valamelyik étteremben.

A MAP-on beállított profilunk nemcsak a leveleink, faxaink lehívását teszi lehetővé, hanem a személyes adatbankunkhoz történő hozzáférést is, akár egy mobiltelefonon keresztül. Ráadásul a szükséges adatok letöltése után jegyet rendelhetünk a „Macskákra", vagy asztalt foglalhatunk valamelyik étteremben.

A sajtótájékoztatón hangsúlyozták,

hogy a MAP jóval több, mint a WAP, az utóbbi csupán a technológiát szolgáltatja ahhoz az építéshez, amelyet a T-Online és a T-Mobil leányvállalata most kezd. A MAP nem csupán helytől és időtől, hanem ettől a technológiától is független, hiszen a holnap ezen a téren is jelentős változásokat hoz. Június végén Bonnban már tesztelhető az új GPRS (General Packet Radio Service) szabvány, a maga 50 000 bps sebességével. Ráadásul ez sem a végállomás, hiszen a végcél az UMTS (Universal Mobile Telecommunications System), amely másodpercenként akár két megabit átvitelét is lehetővé teszi. Gondoljunk bele, ez a jelenleginél kétszázszor gyorsabb adatátvitel, ráadásul az UMTS intelligens rendszer, automatikusan felismeri, hogy az adott alkal-

mazás milyen sávszélességet igényel. Ez egyben azt is jelenti, hogy legkésőbb 2003-ra megvalósulhat a teljes World Wide Web-hozzáférés egy mobiltelefonon keresztül, akár RealVideo-letöltéssel vagy bármilyen multimédia-alkalmazással.

Az új MAP kiépítésében a két testvérvállalat számít arra a 400 tartalomszolgáltatóra, amely már ma is partner. A piac, amelybe az új cég belép, egyelőre szerény, de a forgalom várható évi növekedése százalékban kifejezve háromjegyű. Az m-commerce nagyságrendje 2003-ra Európában elérheti a 20-30 milliárd márkát, és ennek a piacnak tekintélyes részét szeretné uralni az új vállalkozás által tervezett európai m-commerce portál.

A DT – egyelőre az e-commerce-hez – már most elkezdte gyűjteni az ügyfélkört, olyan áron kínálja a T-Markt professzionális eladóterét, amely még forintra átszámolva is elképesztő: nem egészen húsz márkáért (2600 forint) bárkinek lehet üzlete a weben.

Az elképesztő árak jó átkötést teremtenek a pénteki székházavatón elhangzottakhoz, február 11-e nemcsak az új székház avatásának napja, hanem a mozdony elindításának pillanata is. Ekkorra

Előkerült *Ron Sommer* is, aki a "Deutschl@nd geht on-line" szlogen jegyében fantasztikus dolgokat ígért a jelen lévő kancellárnak.

előkerült Ron Sommer is, aki a „Deutschl@nd geht on-line" szlogen jegyében fantasztikus dolgokat ígért a jelen lévő kancellárnak.

Például azt, hogy 2001 végéig minden egyes iskola számára megteremtik az internet-hozzáférést. Tehát nem csak a közép-, hanem az általános iskoláknak is: összességében 40 ezer oktatási intézménynek. A Deutsche Telekom ehhez kiépíti az ingyenes ISDN-kapcsolatot, és adja az ingyenes T-Online-hozzáférést, minden iskola díjmentesen létesíthet honlapot, és adhat diákjainak, tanárainak ingyenes e-mail címet. A T-Online portálon belül az oktatási minisztériummal közösen kiépítik az önálló oktatási portált.

A diákok az iskola mellett otthon is nagy kedvezménnyel vehetik igénybe házi feladataikhoz az internetet, az ősztől tervezett kedvezmény azt jelenti, hogy napi egymárkás átalánydíjért délután kettőtől hatig övék a virtuális világ. Bizonyára tudatos, hogy ez a kedvezmény nem éjszakára szól: a tanulók ne menjenek kialvatlanul másnapi óráikra.

Még az első félévre ígéri a Deutsche Telekom azt az átalánydíjat, amely nem csak a T-Online használatát, hanem a telefonköltségeket is magában foglalja. Az ígéretek szerint ennek havidíja nem éri el a száz márkát, vagyis a 13 ezer forintot!

Ha valakinek ez sok, ott a vasárnapi ISDN-tarifa, amely – ha lehet – még tovább fokozza elképedésünket. A havi ISDN-alapdíjat 5 márkával megfejelve a német állampolgárok megrendelhetik

a T-ISDN-XXL csomagot, amely mind az internetezéshez, mind a telefonáláshoz a vasárnap teljes időtartamára ingyenessé teszi az ISDN-telefont. Annyit beszélhetünk, szörfözhetünk ezért az 5 márkáért, amennyit csak bírunk... Pontosabban nem mi, hanem a németek...

Ugyancsak az ISDN-csomagot lehet majd megfejelni 10 márkával azoknak, akik állandó internet-hozzáférést szeretnének. Ez az ISDN úgynevezett D csatornáján teremt állandó összeköttetést, vagyis azoknak ideális, akik mondjuk a leveleiket szeretnék folyamatosan letölteni. Az év folyamán bevezetendő csomag neve ISDN @ctive. A D csatorna állandó aktivitása mellett természetesen egy nagy kép vagy videó letöltésénél fel lehet éleszteni a két széles sávú B csatornát is, ám ezért külön kell fizetni, a 10 márkás átalányban csak a D csatorna folyamatos üzeme van benne.

A szövetségi kancellár jelenléte az eseményen jelzi, hogy Németország új internetpolitikája, a „Deutschland geht on-line" nem egy távközlési, mobil-, illetve online szolgáltató egyéni akciója, hanem kormányprogram. Európa gazdasági nagyhatalma felismerte, hogy az új gazdaságban csak az harcolhat ki magának kulcspozíciókat, aki nem sopánkodik azon, hogy Amerika mennyivel előzi meg Európát, hanem befűt a mozdonyba, és elindul Amerika után.

A Matáv egyik meghatározó tulajdonosa a Deutsche Telekom; a legnagyobb internetszolgáltató és a piacvezető mobilszolgáltató esetében ugyancsak hasonlóak az érdekviszonyok, mint Németországban, vagyis elvben semmi sem zárja ki, hogy nálunk is bekövetkezzenek hasonló lépések... Ha saját mozdonyra nem futja, legalább kössünk egy vagont a német szerelvény mögé...

Miss Cyberspace Hungary 99

Győzzön a szebbik!

Guttray László / lguttray@prim.hu

Csupa döntés az élet. Kinyitsz egy borítékot, előhúzol belőle egy kartont, és azt olvasod: *A Globálnet Kft. igazgatósága meghívja Önt a „Miss Cyberspace Hungary 1999 döntőjéhez kapcsolódó gálaestre, amelyen kihirdetjük a verseny eredményét.*

Eszedbe jut, hogy a varázslatos Miss Cyberspace tulajdonképpen egy szépségverseny, megnézed, mit kínál a tévé és a rádió aznap estére – és persze elindulsz.

Útközben felidézed, hogy négy éve milyen lenéző és bamba mosollyal kísérte a sajtó az interneten rendezett szépségverseny ötletét; *Bodor Lászlót,* az ötletgazdát, egyben a verseny szervezőjét sokszor úgy mutatták be, mint aki az internetet egy roppant nagy marhaságra kívánja felhasználni, nevezetesen arra, hogy önként jelentkező ifjú leányok szépségéről próbál internetes szavazást szervezni, a voksolást pedig a lehető legegyszerűbben, az interneten kívánja megoldani. Felkeresed a Miss Cyberspace weboldalát a **WWW.MISSCYBERSPACE.NET** címen, s ha valamelyik jelentkező fotója tetszik, beikszeled, aztán győzzön a szebbik!

Persze ahogyan múltak az évek, egyre ismertebb és népszerűbb lett a webes szépségkirálynő-választás, így népes és „jelentős" csapat jött össze az idei döntőre: országgyűlési képviselők, híres zenészek, üzletemberek, sikeres vállalkozók, gazdag szponzorok, fotósok hada és modellügynökségek képviselői ülték körül az asztalokat. Csupa fontos ember, akiknek legnagyobb örömére a döntő már egyáltalán nem a virtuális térben zajlik, végre a valóságban is megcsodálható az 1999-es esztendőben havonta megválasztott hónap szépe és est szépe, összesen 23 csinos, izgatott jelentkező mutatkozik be estélyi ruhában, majd fürdőruhában, az izgalom fokozódik, nemsokára jön a szavazás.

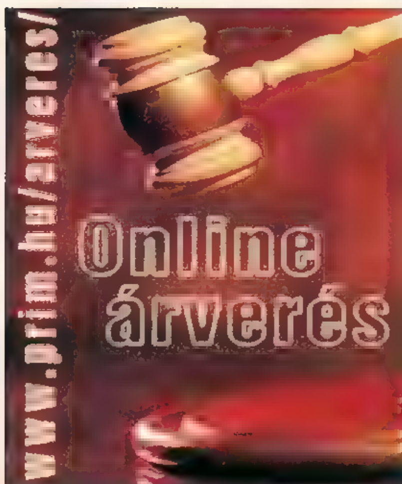
Szóval megint dönteni kell.

A show persze közben folytatódik, az Artnet Kft. komoly műsorral ajándékozza meg a nagyérdeműt, az asztaloknál apró kupaktanácsokat tartanak, következik az eredményhirdetés, egyértelmű szavazással *Dammak Jázmint,* a 16 éves diáklányt választják az év és az est szépének, majd kihirdetik az udvarhölgyek nevét is. Taps, a fotósok vakuja olyan sűrűn villog, hogy akár le is kapcsolhatnák a teremvilágítást.

Tíz percen keresztül zajlik a különdíjak átadása, a díjakat és különdíjakat egyáltalán nem meglepő módon a szponzorcégek képviseletében csupa huszonéves ifjú titán adja át, akik a februári influenzaveszélyes időszakban meggondolatlanul sok puszit gyűjtenek be az estélyibe öltözött gyönyörűségektől. A királynő még leül néhány fotóra, azután átöltözik, hazafelé már farmerban indul. Valószínűleg súlyos gondok nyomják a vállát, ilyenkor egy csokor reklámszerződési ajánlatot kapnak a győztesek, nehéz választani közülük.

De mint tudjuk: csupa döntés az élet.

suliNet

Az Internet Kalauz melléklete a középiskolai internetprogramhoz

TÖRTÉNELEM

A HASTINGSI CSATA

(Battle of Hastings, 1066)

www.battle1066.com

A ködös Albionban a XI. század közepén tényleg ködös állapotok uralkodtak. 1035-ben meghalt *Nagy Kanut* király, aki ugyan viking volt, de jelenléte mégis nagyobb biztonságot jelentett, mintha senki sem ült volna a trónon. Mivel fia is hamar meghalt, az angol nemeseknek új vezért kellett találniuk az ország élére. Választásuk a Kanut uralkodása előtti szász király fiára, (hitvalló) *Edwardra* esett. Nem volt igazán népszerű az emberek körében, hiszen szász léte ellenére normannokat hozott az országba, és az egyház is jobban érdekelte, mint az ország kormányzása. Ugyan elérte, hogy minden angol faluban templom álljon, de egy biztos utódról „elfelejtett" gondoskodni, ezért amikor 1066-ban meghalt, ismét megkérdőjeleződött az eljövendő király személye. Hogy a trón ne hűljön ki, gyorsan kellett cselekedni. Az új uralkodó az akkori leggazdagabb urak, a normannokkal nem igazán szimpatizáló *Godwinsonok* családjából került ki. A Witan (vagyis tanács) döntése *Haroldot* jelölte ki, kinek ereiben ugyan nem csörgedezett királyi vér, viszont bátorságát már többször bizonyította, és a szászok támogatását is élvezte. A gond akkor jelentkezett, amikor *William,* Normandia hercege bejelentette igényét az angol királyi címre. Tehette ezt azért, mert Edward neki ígérte a trónt, Harold pedig egy évvel ezelőtt kijelentette, ő nem lesz William ellenfele egy esetleges trónviszály esetén. Ennek ellenére Harold nem engedte át a helyét, mondván: ígéretét kényszer hatására tette, így az nem érvényes.

A szász–normann konfliktus kiteljesedéséhez immáron minden készen állt. Kettejük közül azonban Harold volt nehezebb helyzetben, őt két irányból is veszélyeztették, északon a vikingek – akik nem adták fel a trón követelésére irányuló törekvéseiket –, délen pedig William. Harold ezért kénytelen volt először északra vezényelni seregét, ahol ugyan győzelmet aratott, viszont meg kellett fordulnia azonnal, mert közben William partra szállt Angliában. Így mit volt mit tenni, fáradt embereivel időt nem vesztegetve dél felé masírozott. Úgy döntött, nem várja meg, míg egész serege összegyűlik, a kisebb létszámú normann armadát így is leveri. Ennek ellenére a lóháton ülő, jobban szervezett és képzett normannok győzedelmeskedtek, és a Hastings közelében lezajló csatában maga Harold is életét vesztette. Willam bevonult Londonba, amely hamar behódolt neki. Az Edward által építtetett westminsteri apátságban karácsony napján királlyá koronázták, Angliában pedig egy új korszak vette kezdetét.

Az angol történelem egyik fontos fordulópontja volt ez a csata, amellyel a fenti, roppant igényes és több mint 18 megányi képet, dokumentációt magában foglaló site foglalkozik.

CSILLAGÁSZAT

Fekete lyukak

Black Holes and Beyond

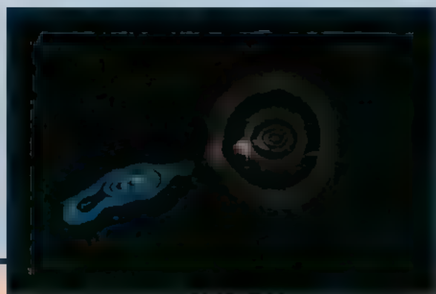

www.nsf.gov/od/lpa/news/press/pr9847.htm

www.ncsa.uiuc.edu/Cyberia/NumRel/BlackHoles.html

Annak ellenére, hogy ezen objektumok keletkezéséről, felépítéséről az univerzum jelenlegi matematikai modellje alapján rengeteg információval rendelkezünk, eszközeink mind a mai napig alkalmatlanok egy ilyen objektum megfigyelésére. Csupán sejtjük, hogy egy szélsebesen kavargó gázfelhő vagy egy váratlan, heves gamma- és röntgenkitöréseket produkáló óriáscsillag közelében egy fekete lyuk hatalmas tömege bolygatja meg környezete nyugalmát.

A John Hoppkins Egyetem néhány kutatója most szupernehéz fekete lyukak megfigyelésére készül. Szimulációik szerint a szingularitásokat körülölelő eseményhorizont – egy gömbfelület, amelyen a gravitációs gyorsulás egyenlő a fénysebességgel – közvetlenül is megfigyelhető azáltal, hogy csapdába ejti a körülötte keringő gerjesztett gázfelhők által kibocsátott rádióhullámokat. A legközelebbi ilyen objektum nem messzebb, mint galaxisunk magjában található. A rádiós interferometria (VLBI) technikájának tökéletesedésével hamarosan elérhető lesz az a felbontás, amellyel a fekete lyukak eme „árnyéka" megfigyelhető.

KÉMIA

Avogadro és a Nemzetközi Vakond Nap Alapítvány

(National Mole Day Foundation)

National Mole Day Foundation, Inc.

artoo.gisd.k12.mi.us/~nmdf/index.html

Mielőtt bárki azt hinné, hogy lelkes hibbantak gyülekezetéről van szó, gyorsan leszögezzük, hogy a fenti alapítvány valójában tudósokat takar. Hogy miként passzol össze a vakond és a tudomány? Nos, a válasz egyszerűbb, mint hinnénk. Az anyagmennyiség mértékegysége ugyebár a mól, amit az angolok mole-nak írnak, amely így egyben vakondot is jelent.

1980-ban egy amerikai szakfolyóiratban jelent meg egy középiskolai tanár ötlete, aki minden év október 23-át a kémia és a kémia iránt rajongók ünnepnapjává tette volna. A koncepció hamarosan széles körben visszhangra talált, és az évek során egyre több hívet szerzett magának. Így jöhetett létre 1991-ben az NMDF (National Mole Day Foundation), amely immár hivatalosan képviseli ezt az ügyet, és próbálja a kémia iránt érdeklődőket egy csoportba tömöríteni.

Mindez persze nem jöhetett volna létre, ha nincs egy *Amadeo Avogadro* nevű olasz férfiú, akinek a tudomány a róla elnevezett törvényt és számot (azt a bizonyos hatszor tíz a huszonharmadikont) köszönheti. Avogadro 1776-ban született Torinóban. 20 évesen szerzett diplomát jogból, és három évig gyakornokoskodott is, mire 1800-ban elkezdett magánórákat venni matematikából és fizikából, ugyanis szeretett volna inkább a természettudományokkal foglalkozni. Munkáját elsősorban *Gay-Lussac* megfigyeléseire alapozta, aki felfedezte, hogy a gázok a hőmérséklet emelkedésével azonos mértékben tágulnak. Avogadro törvénye szerint azonos nyomású és hőmérsékletű gázok azonos számú molekulát tartalmaznak, méghozzá hatszor tíz a huszonharmadikont. Hipotézise kortársai között nem keltett nagy feltűnést, mivel nem tartották túl nagy kísérleti tudósnak, mindamellett elméletét nem is támasztotta alá semmiféle eredménnyel. Helyzetét tovább rontotta, hogy írásait kétes hírű újságok publikálták, valamint az, hogy Amadeo igazából a tudományos élettől elszigetelten dolgozott. Munkájának jelentőségét végül is csak ötven évvel később ismerték fel. Halála után egy kollégája bemutatta, hogy az Avogadro-szám használatával milyen sok kémiai probléma megoldható. Eztán a tudósok egy nagyobb csoportja alaposabban átnézte Avogadro jegyzeteit, így tétele igazolást nyert, és azóta is rengeteg akadály leküzdését tette lehetővé.

GEOLÓGIA

GYÉMÁNTUNIVERZUM

(Diamonds, loose diamonds, certified diamonds)

www.exoticdiamonds.com/exotic

Diamond Resource Center

Diamond Pricing
Choosing Diamonds
Diamond University
Diamond Care
Site Map
Diamond Facets

EXOTIC International Inc

Welcome
Contact Us
Exotic Events
Find/Search

Exotic International Inc is a manufacturer and direct importer of finished diamonds specializing in service and quality. Our recently opened fourth office, located in the U.S., is a subdivision of a company that has been an industry leader in Israel for over fifty years. We offer all the reputable accredited Gemological laboratory reports and our staff is knowledgeable, experienced and certified by the Gemological Institute of America, which has set the highest standards for the diamond industry.

We are here to assist you in selecting your perfect diamond or help you learn about the most sought after gemstone in mankind's history. We believe an educated purchase is the best way to make a purchase of this significance.

What's new at Exotic International Inc?

Learn how diamonds are manufactured

A gyémánt az elmúlt két évszázad során a gazdagság jelképévé vált. A szépen csillogó, elegáns kövek látványa igéző, nem csoda, ha sok férfi és talán még több nő áldoz hatalmas összegeket egy-egy darab birtoklásáért. De hol is kezdődött e drágakövek történelme?

Az első gyémántok 2,5 millió évvel ezelőtt képződtek a földfelszín alatt 120-200 kilométerrel, ahol részint a magas hőmérséklet, részint a nagy nyomás hatására a széndarabok kikristályosodtak. A gyémánt az egyetlen olyan drágakő, amely egyetlen elemből épül fel. A megfelelő minősítéshez legalább 99,95%-os széntartalommal kell rendelkeznie. Színét, illetve alakját nagymértékben befolyásolják a benne megbúvó apró szennyeződések.

Indiából már i. e. 500-ban is érkeztek híradások gyémántokról. Ezek többnyire csak kisebb, lerakódásszerű darabok voltak, de ezek jelentették a Föld egyetlen gyémántforrását 2000 évig. Az első igazi drágakövet, amely nyers formájában 21,25 karátos volt, egy *Hottenton Shephard* nevű szerencsés utazó találta 1870-ben Dél-Afrikában. Manapság a bányászat már Kínában, Dél-Afrikában, a FÁK területén és az USA-ban is folyik.

A nyers, vágatlan gyémánt élettelen üvegdarabnak néz ki, csak a megmunkálás során nyeri el tetszetős formáját. A csiszolást, vágást és egyéb műveleteket jelenleg kézzel és géppel egyaránt végzik. A nyers köveket először több darabra vágják, ha szükséges, kialakítják a koszorúját, majd pedig kis oldalakat csiszolnak körbe a kövön, amitől a gyémánt szimmetrikus lesz, valamint több szögben is visszaveri a fényt, ezzel elnyeri briliáns csillogását.

Bár az egyik legkeményebbként számon tartott anyag, azért mindent a gyémánt sem bír. A „kész" követ osztályozzák, méghozzá három szempont alapján. Az első kategorizálási osztály a keménység, ami a karcolással szembeni ellenállást jelenti. Az edzettségi besorolás a köveket törésre, repedésre való hajlamosságuk alapján rendezi. A stabilitási tényező a hőellenállást, a hőmérsékletváltozás okozta színelváltozásokat jellemzi. Ne higgyük, hogy ez utóbbihoz túl sok energia kell: elég ahhoz az ékszerész kis lámpája is, hogy a drágakő elszíneződjön, és ezzel maradandó károsodást szenvedjen. Épp ezért van nagyon kevés – ámde annál jobban ismert – nagy gyémántcsiszoló műhely a világon.

ÉNEK-ZENE

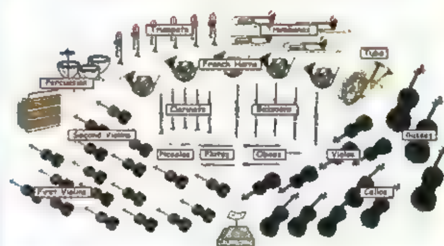
A SZIMFONIKUS ZENEKAR

(Energy in the air)

tqjunior.advanced.org/5116

Energy In The Air:

Sounds From The Orchestra

The Orchestra | Sounds of Energy | Guestbook | Search

Csaknem háromszáz év telt el azóta, hogy a barokk fafúvósokból és néhány vonós hangszerből álló zenekarból létrejött a ma ismert szimfonikus zenekar. A tizennyolcadik század elejétől kezdve számtalan olyan zenemű született, amely az immáron százfősre bővült zenekar összhangzását sikerrel alkalmazta. Habár a szerzők nem szakítottak teljesen a kisebb együttesekkel – gondoljunk csak a vonósnégyesekre vagy egyszerűen az önálló zongoradarabokra –, a szimfonikus zenekar kiterjedt hangzásvilágával egyeduralkodóvá vált.

A honlap, amelyet most ajánlunk, négy alapvető hangszercsaládját mutatja be. Megismerkedhetünk a barokk társaihoz képest erősebb hangzással bíró vonósokkal, a fa- és rézfúvósok népes táborával, valamint a zenekarban viszonylag későn feltűnő ütőhangszerekkel. A lap minden egyes hangszeréről részletes leírást ad, így megtudhatunk mindent keletkezésének körülményeiről, fejlődéséről és a zenekarban betöltött szerepéről. Továbbá azt is ismertetik, milyen hangtartományt fognak át az egyes hangszerek, és hogy miként járulnak hozzá a zenekar összhangzásához. A hálószem képekkel és hanganyagokkal gazdagon illusztrált, ami könnyűvé és szórakoztatóvá teszi a megértést.

Did you know?

Until 1970 is was illegal to play the drums in Oman which is in the Middle East

The kettle drum is the leader of the drum family. Shaped like a big pot it is also the biggest member of the drum family. They were first made for the Hungarian cavalry. Their drummer would ride on horseback with a pair of drums attached to his horse. His drums were made of copper in the shape of soup kettles. That's where they got their name. The name timpani is the Italian word for their name. The kettle drum sounds deep and rumbly like thunder or like a cannon. Tchaikovsky featured kettle drums in his 1812 overture.

- 1812 Overture by Tchaikovsky
- Symphony No. 103 "Drum Roll" by Haydn
- Symphony No. 9 "Choral" by Beethoven
- Suite No. 1 by Holst

Megtévesztően valósághű.

Ugye szinte félti a leégéstől ezt a hófehér hátat, annyira valósághű? Megnyugodhat, ez csak egy másolat, amely a létező legfejlettebb tintasugaras nyomtatási eljárással készült. Ezt nyújtja Önnek a Hewlett-Packard forradalmi, PhotoREt precíziós technológiája.

Képes akár 29 tintacseppet elhelyezni minden egyes mikroszkópikus ponton, ráadásul mindezt rendkívül gyorsan. Bármennyire sietős is az Ön dolga, mindig egyedülálló fotóminőségű képeket fog kapni. Ezt senki nem csinálja jobban. Legföljebb maga a valóság.

HP PhotoSmart és DeskJet nyomtatók

invent

Mert angolul tudni kell!

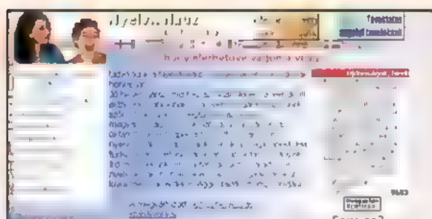
Nyelvtanulás az INTERNETEN

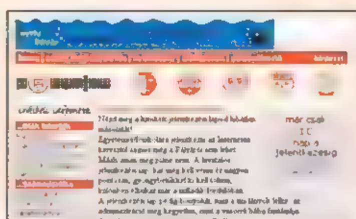
Wesselényi Andrea : andrea@prim.hu, www.wesselenyi.com/angol

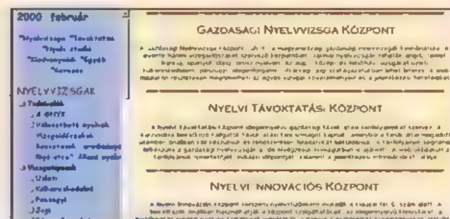
Pontosan két évvel ezelőtt jelentettünk meg az Internet Kalauz hasábjain egy összeállítást „Tanulj angolul az interneten!" címmel, amelyben a világhálón fellelhető angoltanulási és -gyakorlási lehetőségekre, a nyelvtanulást segítő sok-sok ingyenes szolgáltatásra hívtuk fel olvasóink figyelmét. Akkoriban – hazai tartalom hiányában – külföldi weboldalakon tallóztunk, és többnyire amerikai internetkikötőket (többek között az azóta is népszerű www.eslcafe.com-ot) ajánlottunk azoknak, akik nyelvi teszteket, interaktív gyakorlási lehetőségeket, anyanyelvi tanárt vagy más, angoltanulással, illetve -tanítással kapcsolatos információt kerestek a világhálón. Olvasóink visszajelzéseiből sütött a téma iránti érdeklődés és az eltökéltség: az internet korában angolul nekem is tudnom kell! Minthogy a hálón továbbra is uralkodó az angol nyelvű tartalom, az angolnyelv-tanulási kedv netközelben még fokozódik. Ezt a célközönségét időközben a hazai tartalomfejlesztők is felismerték, és az érdeklődők örömére ma már egymással versengve kínálják szolgáltatásaikat.

Mostani összeállításunk célja, hogy bemutassa azokat a Magyarországon készült, többnyire hazai nyelvtanárok és programozók közös munkája eredményeképpen üzemelő weboldalakat, amelyek segítségével az angoltanulás iránt erős motivációt érző szörfösök egyéni időbeosztással, kényelmesen, távoktatás keretében fejleszthetik tovább nyelvtudásukat.

Barangolásunkat érdemes a **nyelvkalauz.swi.hu** címen, a nyelvtanulási információk hazai portálján kezdeni. A Nyelvkalauz A-tól Z-ig nevet viselő oldalon található Magyarország legteljesebb nyelviskola-adatbázisa, ahol dönthet az érdeklődő, hogy hagyományos tanfolyam keretében vagy inkább a hálózat segítségével, otthonról szeretne nyelvet tanulni. A testre szabott nyelviskola kiválasztásában többféle lista is segít, kiadhatunk kulcsszavas keresést, tallózhatunk például nyelvek vagy az iskola megközelítése szerint. A találati listában kiírt nyelviskolák többségének honlapjára is ugródeszkát tart elénk a Nyelvkalauz oldal, a többi elérhetőségi adat (cím, e-mail, telefonszám stb.) mellett. A teljességre való törekvés a nyelvek listájában is megmutatkozik, az angoltól a zuluig kínál az oldal online szótárakat. A témához kapcsolódó háttéranyagok között vannak tanulási segédletek, található könyvajánló és nyelvi kvízjáték is, amellyel szótárakat, videokazettákat nyerhetnek a szerencsés látogatók. Nyelvtanárok számára szakmai lapot és több aktuális érdekességet tartogat a honlap, többek között közzéteszik a legújabb nyelvvizsgarendeleteket és a megváltozott német helyesírási szabályokat is. A nyelvkalauz tehát azok számára is kiindulópont lehet, akik valamely másik nyelv tanulása iránt éreznek kedvet, bár a legtöbb információ itt is az angol köré csoportosul.

A Nyelvkalauz versenytársa lehet a **www.palya.hu** oldal nyelvi rovata, ahol egy másik kényelmesen használható nyelviskola-adatbázist találunk. Angolosoknak érdemes a Pálya kikötőben az UCCU címszóra kattintani, ott ugyanis az online tesztmasinával angol nyelvi felmérők segítségével mérhetik fel tudásukat, a Nyelvbúvár címet viselő rovatban pedig a nyelvvizsgareformról olvashatunk friss híreket.

Angol nyelvi teszteket egyébként ma már sok nyelviskola és intézmény honlapján találhatunk, így például érdemes benézni a TIT Globe Test Centerbe (**kossuth-klub.hu/gtc/main.html**), ahol az 1984 és 95 közötti OKTV-s angolteszteket tették a nagyközönség számára elérhetővé. A **www.nyitok.hu** címen a Nyelvi Innovációs Központ, a Nyelvi Távoktatási Központ és a Gazdasági Nyelvvizsga Központ közös honlapját találjuk. Itt a beharangozó szerint business english kurzusok indulnak majd távoktatás keretében. Addig is sok hasznos információt, felkészítő anyagot találhatnak itt a szakmai nyelvvizsga előtt állók.

A működő angol

nyelvi távoktatási programok között úttörő vállalkozásként indult Magyarországon a TVNET Kft. és a LinguA School of English által közösen létrehozott Online Angol nyelvtanfolyam (**angol.tvnet.hu**). *Tibor Éva,* aki nemcsak az ötlet gazdája, de az Online Angol honlapjának programozója és a tanfolyam szervezője is egyben, otthonról, távmunkában koordinálja a hallgatók és a nyelvtanárok munkáját. Legilletékesebbként őt kérdeztük az érdekes nyelvi program részleteiről.

– Kérem, mesélje el röviden, hogyan zajlik a tanfolyam!

– A távoktató nyelvtanfolyam fő tananyaga egy multimédiás CD-ROM-sorozat, amelyhez a LinguA nyelviskola szakemberei által készített tananyaglevelek, szószedetek és egyéb szöveges anyagok tartoznak. A beiratkozáskor a tanulók megkapják a tudásszintjüknek megfelelő CD-t, az ahhoz tartozó feladatsorokat pedig e-mailen küldi meg nekik a nyelvtanár. Az Online Angol feladatcsomagjai, a javított és a javítandó szövegfájlok, valamint a hangfájlok továbbítása is a világháló

segítségével történik. Az egyes szintek befejezésekor a tanuló írásbeli és szóbeli vizsgát tehet. Ez utóbbit – ha a hallgató rendelkezik a szükséges hardverfeltételekkel – az interneten keresztül, élő kapcsolat formájában szervezzük meg.

– Kiknek ajánlja ezt a tanfolyamot?

– Tanfolyamunk 11 szinten indul, a kezdőtől a középfokig. Azt, hogy a jelentkező tudása alapján számára melyik CD megvásárlását javasoljuk, egy szintfelmérő teszttel döntjük el. Ami a tanulás módját illeti, elsősorban azoknak kedvez ez a fajta oktatás, akik szeretnek egyedül, egyéni ritmusban, mégis szakértő tanár irányításával tanulni. Hangsúlyozni szoktuk, hogy rendszeres tanulás nélkül nem lehet sikert elérni, ezért a kötelező feladatok visszaküldésére a hatékony tanulás érdekében szigorúan vett határidőt (10 nap) szabunk meg. Az Online Angol egyes szintjei kb. 100 órányi tananyagot tartalmaznak, amelynek ütemezése a diák szorgalmától, szabad idejétől függ. A komótos tanuló így 100 napot is eltölthet egy szint elkezdésétől a befejezéséig, ám mindez akár egy hónapba is besűríthető.

– A tanfolyamra jelentkezők számának növekedésére enged következtetni a honlapon is közzétett felhívás, miszerint új angoltanárokat keresnek. Mi a tapasztalat a jelentkezőkkel kapcsolatban, kik érdeklődnek a meghirdetett távmunka-lehetőség iránt?

– Nagy örömünkre sokan jelentkeztek a hirdetésre, és úgy tűnik, sikerült a feladat iránt komolyan érdeklődő és arra alkalmas jelölteket találni. Szerencsés módon olyan nyelvtanárok jelentkeztek a tanfolyamra, akik valamilyen módon a számítógéphez is kötődnek, tehát várhatóan könnyen belerázódnak majd az interneten keresztüli tanításba.

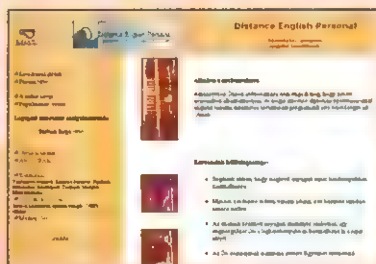
– Az oktatás, azaz a tanár és a diák közötti rendszeres kommunikáció tehát főként e-mailen keresztül zajlik. Hogyan használják ki a web lehetőségeit a tanfolyam során?

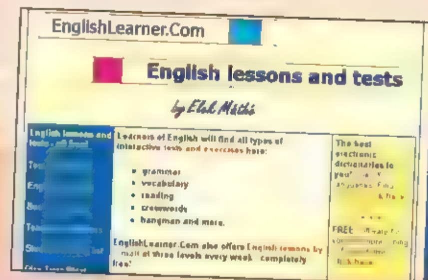
– Igen, a tananyagok e-mailen keresztül jutnak el a diákokhoz, és vannak webes feladataink is. Weblapunkon tesszük közzé a tanfolyammal kapcsolatos tudnivalókat, többek között az alapvető hardverkövetelményeket. Itt található az a kétrészes szintfelmérő teszt, amelyet bárki beküldhet a nyelvtanároknak értékelésre, és innen tölthető le egy hasznos szótanuló program is. Az Online Angol Fórumban nyelvtanáraink 24 órán belül válaszolnak a látogatók által feltett nyelvi kérdésekre. Egy másik fórumunkon a nyelviskolával, az internetes angoltanulással kapcsolatos véleményüket, tapasztalataikat oszthatják meg a résztvevők, illetve az érdeklődők.

– Ez utóbbi fórumban láttam, hogy egyesek sokallták a tanfolyam árát. Mi erről a szervezők véleménye?

– Véleményünk szerint a kurzusok tandíja mindent összevetve nem haladja meg a hagyományos tanfolyamokét. A hallgatókkal képzett nyelvtanárok foglalkoznak, mégpedig nem kis óraszámban. A tanfolyam másik erőssége a kitűnően felépített CD-sorozat, amely a szórakoztató, interaktív tanulás örömét adja a hallgatóknak. Időről időre akciókat is hirdetünk, bár nem tudjuk, mikor lesz újra lehetőségünk arra, amire már volt példa: a Nyitott Szakképzésért Közalapítvány támogatásának köszönhetően tavaly 50 fő számára ingyenessé tudtuk tenni a tanfolyamot. Az efféle meglepetések és újabb akcióink miatt is érdemes ellátogatni időnként az angol.tvnet.hu honlapra.

Az Online Angol

nyelviskola mellett sorban tűnedeznek fel újabb és újabb internetes angoltanfolyamok, mint a DEP (Distance English Personal) a **business.matav.hu/uzlet/katila** webcímen, de találhatunk angol nyelvi képzést az **okta.to** egyre bővülő távoktatási ajánlatában is.

Nincs abban semmi meglepő, hogy a nyelvtanári irányítással folyó internetes tanfolyamokért fizetni kell, sokkal inkább meghökkentő, hogy vannak, akik ilyen szolgáltatásokat ingyen kínálnak.

Máthé Elek

www.englishlearner.com címen található weboldala már a 2 évvel ezelőtti összeállításunkban is szerepelt. Ő nyelvtanár, aki évek óta önállóan fejleszti az angolul tanulókat és tanárokat segítő honlapját. Miután a GeoCities hobbioldalait kinőtte, saját domainnévre költöztette weblapját, és ott fejlesztette tovább. Az EnglishLearner site fő vonzereje az „English by e-mail" oktatási program, amelynek lényege, hogy az e-mailen keresztüli nyelvleckékre feliratkozók egyfajta hírlevélként rendszeresen megkapják a soron következő feladványt, majd automatikusan néhány nappal később annak megoldását.

– Mi minden változott az oldalakon az elmúlt két évben?

– Az EnglishLearner.com köszöni szépen, virul, havi 40 000 felett van egyedi látogatóinak száma, amivel igazán elégedett lehetek, ahogy azzal is, hogy nem egészen másfél év alatt 10 000 fölé emelkedett az „English by e-mail" szolgáltatás „előfizetőinek" száma. További újdonság, hogy összeálltam néhány hasonszőrű emberkével, aki szintén ingyenesen küldözget angolul tanulóknak dolgokat, és megcsináltuk az English as a Second Language Newsletter Networköt (ESLNN) az **eslss.tripod.com/eslnn.htm** címen. Ez lényegében azon ingyenes levelezőlisták gyűjteménye, amelyek angolul tanulóknak és angoltanároknak szólnak; itt tehát minden érdeklődő megtalálhatja a neki leginkább tetsző fórumot.

– Honnan tudnak az angolul tanulók a honlapról és az „English by e-mail" lehetőségről?

– A listára feliratkozók többsége azt mondja, barátjától vagy tanárától hallott róla; és mivel egyre több ember van a listán, mindig több és több embernek adják tovább a hírt. Így népszerűsége exponenciálisan növekszik.

– A lista mellett a weboldalakon is sok-sok tesztet és nyelvi játékot találhatnak azok, akik az angol gyakorlásáért érkeztek ide. Sőt, amint láttam, nem csak nyelvtanulóknak, de nyelvtanároknak is nyújt segítséget. Mi a célja ezzel a szolgáltatással?

– Célom az, hogy a tarsolyomban lévő ötleteket, nyelvtanítási eszközöket közkincsé tegyem. A „Teachers' resources" rovatban sok-sok ötletet írok le tanárok számára különféle nyelvi területek gyakorlásához. Ugyanitt letölthető, készen felhasználható anyagok is vannak, úgymint képek, szituációs kártyák – ezeket magam készítettem, és itt továbbadom nyelvtanártársaimnak. Nem kell tehát a tanárnak vesződnie vele, letölti, kinyomtatja, és máris vihető az órára. Ezenkívül ahol

a lehetőségek adottak (elegendő számú netre csatlakozó gép), a site feladatsorait gyakorlásra is fel lehet használni az órán.

– Mi készteti arra, hogy ennyi időt és energiát fordítson a honlap fejlesztésére és az e-mail kurzus irányítására?

– Egyszerűen szeretem a munkámat, az angoltanítást, és lényegében ez is az, csak netes formában. Lehetőséget akartam nyújtani az angolt bármilyen szinten tanulóknak, hogy az őket érdeklő dolgokat egy helyen megtalálják: ezért vannak gyakorlófeladatok különböző nehézségi szinteken, „csevegő" levelezési lista, üzenőtábla, chatroom és persze az „English by e-mail". Bevallom, óriási motivációt jelent, hogy most már hosszú ideje havonta több mint 30-35 ezer látogatója van a site-nak; egészen különleges érzés, ha ennyi „tanítványa" lehet az embernek. A befektetett energia a munka örömében feltétlenül megtérül, de ezen túl komoly eredménynek tartom, hogy annak ellenére, hogy a site minden része teljesen ingyenes, fenntartja önmagát a hirdetésekből.

– Mennyi munkát fektet az internetes nyelvtanításba?

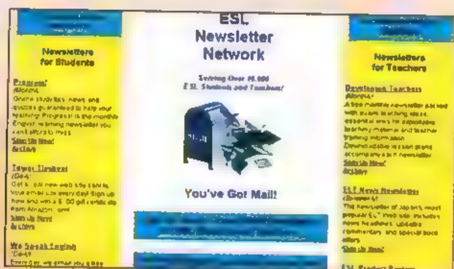
– A legtöbb időt az English by e-mail irányítása igényli. Egy ekkora listán természetesen mindig akadnak kisebb-nagyobb adminisztrációs problémák, 9000 emberből mindig akad néhány, aki egyszerűbbnek tartja, hogy egy e-mailt írjon a lista tulajdonosának, mint hogy elolvassa az utasításokat. Egy átlagos napon 2-3 órát töltök a listával és a sitetal kapcsolatos e-mailek megválaszolásával; erre jön még persze a leckék elkészítése és az újabb feladatok írása. Sok konkrét javaslatot kapok, hogy milyen jellegű feladatokra lennének kíváncsiak a látogatók, és igyekszem megfelelni az igényeknek.

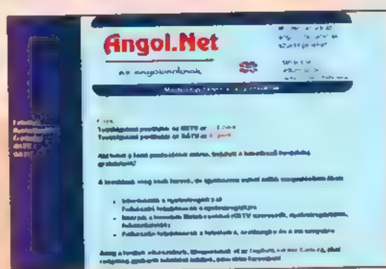
– Teljesült-e a cél, amelyért az egészbe belefogott?

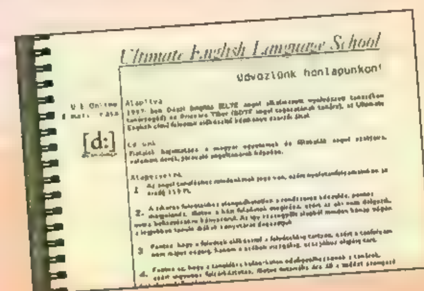
– Eredetileg azzal a céllal hoztam létre az oldalt és a listát, hogy interaktív gyakorlási lehetőséget nyújtsak az angolul tanulóknak – ennyiben megvalósult, illetve folyamatosan megvalósul, ahogyan mindig újabb dolgokat adok a site-hoz. A másik fontos cél az ingyenes elérhetőség volt – ez feltétlenül megmarad a jövőben is, hiszen a dolog lényege, hogy ne az anyagi lehetőségek határozzák meg, ki férhet hozzá.

– Aki évek óta honlapfejlesztéssel foglalkozik, általában nem tud megállni, hiszen az egyik ötlet hozza a másikat. Milyen újdonságok elindítását tervezi a jövőben?

– Ha minden jól megy, március elejére már működni fognak új oldalaim a **www.angol.net** címen. Ezek kifejezetten a magyar anyanyelvű angoltanulók számára készülnek, és az érettségire, OKTV-re, OÁTV-re, felvételire és nyelvvizsgára felkészítő gyakorlófeladatokat, valamint ezekhez kapcsolódó híreket, interjúkat fognak tartalmazni.

Végül,

de nem utolsósorban egy igazi csemegéről számolhatunk be olvasóinknak:

Ultimate English Online (**ultimate-english.dream.hu, www.ultimate-english.com**) címmel, a Műszaki Kiadó (**www.muszakikiado.hu**) támogatásának köszönhetően minden felhasználó számára teljesen ingyenes angolnyelv-tanfolyam indul az interneten! Az UEO programot a kiadó azzal a céllal hozta létre, hogy minél több tanulni vágyó diák számára tegye hozzáférhetővé a nyelvtanulás lehetőségét. A programot elsősorban azoknak ajánlják, akik már túljutottak az alapokon, és szeretnének legalább egy középfokú tudást megszerezni. A középfokú nyelvvizsgát előkészítő modulok több száz tesztet, rengeteg fordítást tartalmaznak, amit kiegészítenek az ingyen letölthető nyelvtani tesztek, szókincsfejlesztő feladatok. A tankönyv menetéhez igazodó nyelvtanfolyamhoz folyamatos és ingyenes tanári konzultáció tartozik. A tanulók beküldhetik kérdéseiket, megírt fogalmazásaikat, fordításaikat, amelyeket kijavítva kapnak vissza a képzett angoltanároktól. A tanfolyamot a nevével azonos címet viselő tankönyv szerzőpárosa, *Prievara Tibor* és *Dóczi Brigitta* vezeti, őket kérdeztük céljaikról, terveikről:

– Milyen céllal jött létre ez a program, mit szeretnének vele elérni?

– A program motivációja a mi részünkről az angol nyelv terjesztése. Nos, tudom, hogy ez így nagyon furcsán hangzik, pedig igaz. Ellentmondást látunk abban, hogy a nyelvtanulási vágy egyre nagyobb az emberekben, a lehetőségek többsége pedig sokak számára elérhetetlenül drága. Ezért is győztük meg a Műszaki Kiadót, hogy szponzorálja a tanfolyamot. Szerencsére sikerült, mivel támogatóink belátták, hogy az interneten keresztül a nagyközönség számára lehetővé tett ingyenes minőségi szolgáltatás nagyobb reklámértékkel bír, mint egy hagyományos hirdetés. Fontosnak tartjuk, hogy az egész tanfolyam a jövőben is ingyenes maradjon, így a kezdeményezés hosszú távon az eredeti, lényegében karitatív célt szolgálja.

– Miért szeretne egy nyelvtanár az interneten keresztül tanítani?

– Mindketten angoltanárok vagyunk. Három éve működik nyelviskolánk, de a hagyományos tanítás mellett szerettük volna kipróbálni ezt az új és nagyon izgalmas médiumot. Ez az internetes projekt számunkra különleges szakmai kihívás, és természetesen nagyon nagy feladat. Napi 3-4 órát töltünk a koordinációval és feladatírással, miközben a weboldalak fejlesztését profi programozók, webdesignerek végzik. Jó érzés, hogy a hálón keresztül nagyon sok ember örömére tehetjük közkinccsé azokat a feladatokat, amelyeket mi készítettünk el, és hogy egyszerre több száz (reméljük, a jövőben több ezer) tanulónak nyújthatunk segítséget.

– A tanfolyam pontos menetéről mindenkit részletesen tájékoztatnak a honlapon, ezért inkább most a jövőbeni terveikről mondjanak még néhány szót!

– Ahogy a technikai háttér bővül, úgy visszük fel folyamatosan a már készenlétben levő több ezer feladatot és egy teljesen ingyenes középfokú-előkészítő nyelvtankönyvet, tele interaktív feladatokkal. Lesznek a jövőben felsőfokú, proficiency vizsgára előkészítő moduljaink is. Tervezünk még egy élő ICQ-kurzust, s lesz a weboldalon fórum és chat is, ahol a felhasználók valós időben tudnak egymással és alkalmanként a tanfolyamvezetőkkel beszélni. Előre meghatározott időpontokban, rendszeresen mi magunk – azaz a tanfolyam nyelvtanárai – is ott leszünk a csatornán, hogy megválaszoljuk a tanulók nyelvi problémákkal kapcsolatos kérdéseit. Hamarosan indul reklámkampányunk, amelynek hatására regisztrált tanulóink számának gyors növekedésére számítunk. Abban pedig, hogy .com végű domainnév bejegyzése mellett döntöttünk, benne van az a merész szándék, hogy a szolgáltatást a jövőben Magyarországon kívülre is kiterjesszük.

JÖN A WAP-BRÓKER

Merre fejlődik az internetes tőzsdei szolgáltatás?

A tőzsde igazán kedvező fordulatai **kellő alapot szolgáltatnak arra, hogy ismét foglalkozzunk az internetes befektetési lehetőségekkel.**

***Horváth Szabolcsot,* a Procent Befektetési Rt. Internet Üzletágának vezetőjét kérdeztük arról, hogy mi történt a tőzsdén az év elején, illetve milyen új szolgáltatások megjelenésére számíthatunk az év folyamán.**

– Szerencsére nem lett igazuk azoknak a pesszimistáknak, akik úgy gondolták, hogy a 2000. éves probléma komoly kihatással lesz a tőzsdei világra. A nemzetközi piacok ugyan enyhén visszaestek az első hetekben, azonban a magyar piacon ennek gyakorlatilag nyoma sem volt, sőt a Budapesti Értéktőzsde fennállásának legnagyobb forgalmát hozta januárban. Átléptük a bűvösnek tartott 10 000 pontos BUX-értéket is, ami szintén a tőzsdei prosperitás bizonyítéka.

– Ha már a külföldi piacokról is beszéltünk, megkérdezném, hogy van-e lehetőségük a magyar kisbefektetőknek nemzetközi részvények vásárlására?

– A jelenlegi törvények lehetőséget adnak arra, hogy a befektetők külföldi részvényeket vásárolhassanak, ha azok valamely OECD-tagállamban forognak. Adózási szempontból annyiban különböznek a magyarországi részvényektől, hogy nem kerülhetnek tőkeszámlára, így az elért árfolyamnyereség 20%-át forrásadóként be kell fizetni. Cégünknél is lehetőség van külföldi részvények adásvételére. Sajnos jelenleg ezeket a tranzakciókat még nem lehet az interneten lebonyolítani, azonban a fejlesztések gőzerővel folynak, hogy ez minél hamarabb megtörténhessen.

– A Procent Befektetési Rt.-től már megszokhattuk, hogy mindig előrukkol valamilyen technikai újdonsággal. Milyen szolgáltatások megjelenésére számíthatnak a befektetők?

– A tervek szerint cégünk több újdonsággal is jelentkezni fog az év folyamán. Az első a Procent MobilBróker szolgáltatásunk. Mint tudjuk, a tőzsdei kereskedési idő az elmúlt évben megduplázódott, és jelenleg délelőtt 10 órától délután fél 5-ig van lehetőség kereskedésre. Míg korábban elképzelhető volt, hogy a rövidebb kereskedést a befektetőink többé-kevésbé folyamatosan figyelemmel kövessék, ez jelenleg már csak a főállású tőzsdések számára lehetséges. Ezért találtuk ki a Procent MobilBróker szolgáltatást. Egyrészt az ügyfél beállíthat magának minden értékpapírra egy árfolyamszintet, amelynek átlépése esetén egy üzenetet kap. Ezt az üzenetet e-mail, illetve SMS formájában is küldhetjük. A szolgáltatás másik része pedig a teljesítési igazolások kiküldése. Vagyis ha valakinek teljesült egy megbízása, akkor e-mail vagy SMS útján megkapja a teljesülés legfontosabb adatait, a kötési időt, a darabszámot, az árat, az értékpapír nevét. Úgy gondoljuk, hogy ez a szolgáltatás azon ügyfeleink számára lesz hasznos, akik nem tudnak a nap folyamán állandóan az internet közelben lenni, azonban mégsem akarnak lemaradni a tőzsde velük kapcsolatos történéseiről.

– Sokat cikkeznek mostanában a WAP-ról, amelynek segítségével biztosítható a mobiltelefonos internetelérés. Múlt havi és jelen számunkban mi is sokat foglalkozunk ezzel a lehetőséggel. Tervezik-e ennek az új technológiának a felhasználását?

– Természetesen mi is folyamatosan figyeljük a legújabb innovációkat, így a WAP fejlődését is. Nem árulok el titkot, hogy a Procent WAP Bróker első tesztjein már túl vagyunk. Ennek az új eszköznek a segítségével ügyfeleink ellenőrizhetik portfóliójuk állását, megnézhetik megbízásaikat és teljesüléseiket is. Nincsen másra szükség, csak egy WAP-ra felkészített telefonra, illetve egy olyan GSM-szolgáltatóra, amely az előfizetői számára WAP-hozzáférést biztosít. Vagyis egy újabb olyan csatornához jut hozzá az ügyfél, ahol cégünk tevékenységét „ellenőrizheti", hiszen számunkra a legfontosabb az ügyfél irányába nyújtott transzparencia.

– Adhat-e majd megbízásokat az ügyfél a Procent WAP Brókeren keresztül?

– Azt látni kell, hogy a WAP jelen pillanatban még fejlődése elején jár, ezért mi még nem tartjuk annyira biztonságosnak, hogy a felhasználók aktívan megbízásokat is adhassanak. A jelenlegi biztonsági szintet csak arra találjuk megfelelőnek, hogy az ügyfelek a számláikról információt kapjanak. Az azonosítás három lépcsőben történik: először telefonszám, azután ügyfélkód, majd pedig PIN kód alapján. Így gyakorlatilag kizárt a visszaélés lehetősége, mivel azonban a WAP titkosítási algoritmusát még nem tartjuk megfelelőnek, nincs mód megbízások adására. Ám amint e kérdés megnyugtatóan rendeződik, azonnal biztosítani fogjuk ezt a lehetőséget is.

A SZÁMÍTÓGÉP SEGÍTSÉGÉVEL egyszerűbb LETT AZ ÉLETEM

Kéner Eszter / estee@zalaszam.hu

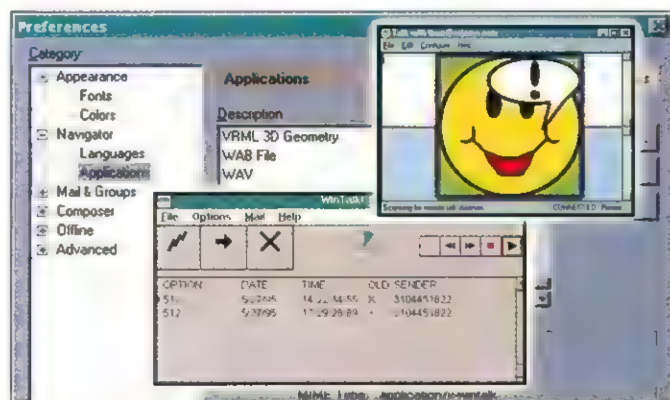
Garai Csaba 32 éves, családi állapota – saját szavaival élve – „boldogan nős". 17 éve, a gimnázium évei óta Prágában él. Egy cseh szoftvercégnél dolgozik mint fejlesztő, fordító. Részt vett a WinTalker nevű cseh program magyar változatának elkészítésében. A szoftver hangkimenettel rendelkezik, és így a látássérültek is tudják használni a Windowst, illetve a számítógépet, a WinTalker segítségével beszél a gép. Ezenkívül konzultánsként tevékenykedik a Károly Egyetem matematikai és fizikai karán működő számítástechnikai laborban, amely a látássérült diákok egyetemi tanulmányait segíti, például számítógép-tanfolyamokat szervez, tanácsadást tart.

– Úgy tudom, Szlovákiából származik. Milyen ott magyarnak lenni?

– Attól függ, hogy Szlovákiában merre. Például Tornalyán mondhatni problémamentes, és nemcsak azért, mert a kb. 10 ezres lakosság 75%-a magyar nemzetiségű. A magyar nyelvet nyugodtan használhatja az ember a hivatalokban, az üzletek feliratait szlovákul és magyarul egyaránt feltüntetik, van magyar általános iskola, gimnázium, szakközépiskola, magyar regionális hetilap és így tovább. A szlovákok és a magyarok jól kijönnek egymással, aki nem szereti a magyarokat, kivételnek számít. Ez nemcsak az utóbbi másfél évben van így, ilyen volt a helyzet a rendszerváltás előtt és után is. A magyar nyelvű bizonyítványok tiltására vagy a magyar nyelv használatának korlátozására való törekvések nem sikerültek, és nem is hiszem, hogy a szlovákok többsége egyetértett volna vele, a magyarokról nem is beszélve. Ha belegondolok, magyarnak lenni Szlovákiában nem rossz. Jelenleg cseh állampolgár vagyok, de a cseh parlament nemrég megszavazta a kettős állampolgárságot. Épp a napokban gondolkodtam róla, hogy jó volna érdeklődni a magyar állampolgárság lehetőségéről – már csak kíváncsiságból is :-).

– A számítógéppel mikor és hogyan ismerkedett meg?

– Ehhez fontos elmondanom, hogy látássérült vagyok, és az egyetemen nem volt túl egyszerű a tanulmányi anyagok beszerzése olyan formában, hogy én is tudjak velük dolgozni. Így amikor 1992-ben lehetőség nyílt rá, hogy mint egyetemi diák kölcsönözhessek a Cseh Vakok és Gyengén Látók Szövetségétől egy vakok számára kifejlesztett beszélő elektronikus berendezést, örömmel éltem vele, és hozzájutottam az első számítógéphez. Segítségével egyszerűbb lett az életem, sikerült befejeznem az egyetemet, a Károly Egyetem bölcsészkarán cseh és magyar szakot végeztem. 1993-ban meglett az első PC-m, egy 386-os gép, amely a mai napig működik – itt van, az íróasztalom mellett. A tanulmányaim befejezése után úgy gondoltam, hogy fordítani és tolmácsolni fogok cseh és magyar nyelven, de egy idő után rájöttem, hogy közben minden egy kicsit megváltozott, és az én magyarnyelv-tudásommal... Kis idő elteltével sikerült munkát találnom egy kisebb prágai számítástechnikai kereskedőcégnél. Ott működtem már három éve, amikor 1997 végén találkoztam a WinTalker program fejlesztőjével, és beszélgetés közben kiderült, hogy abban az időben kérték meg a program magyar nyelvű változatának elkészítésére. Később is folytatódott az együttműködésünk, és a múlt év júliusától már ebben a cégben dolgozom. Elégedett vagyok a mostani munkámmal, mivel tudom hasznosítani a végzettségemet, a számítástechnikában megtalált hobbimat, és a látássérültek jobb integrációját is tudom így egy kicsit segíteni.

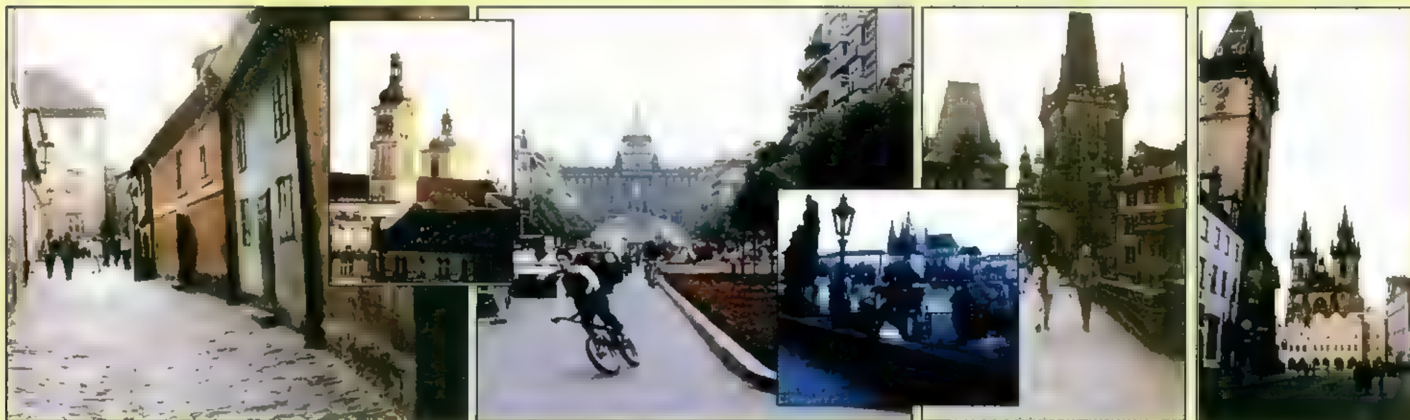
– Milyen mértékben sérült a látása?

– Látásom 10-11 éves koromban kezdett romlani, először úgy tűnt, hogy hagyományos rövidlátó leszek, de nem állt meg a romlás. Aztán jött a különböző kivizsgálások sora, megállapították, hogy valószínűleg öröklött recehártya-degeneráció a bajom. Persze ennek sokkal bonyolultabb neve van, csak most nem jut eszembe :-). Ez egy prog-

resszív típusú megbetegedés, egészen addig romlik a szem, amíg a növés folyamatban van. Az orvosok megnyugtattak, hogy valószínűleg teljes mértékben nem veszítem el a látásom, és egyelőre így is van. Pillanatnyilag képes vagyok orientálódni a helységben és kint is – igaz, hogy csak óvatosan. Épp az utóbbi hetekben döntöttem úgy, hogy itt az ideje a fehér bot használatának.

– Mi a véleménye az internetről?

– Azt hiszem, az internet érdekes része mindannyiunk életének. Azonkívül, hogy az országok közti határokat lerombolja, óriási lehetőségeket nyújt gazdasági és üzleti téren, a látássérülteknek pedig olyan lehetőségeket kínál, amelyeket pár éve még álmunkban sem gondoltunk volna. Az internettel a volt munkahelyemen ismerkedtem meg. Először többnyire csak az üzleti információk beszerzésére használtam, de mióta itthon is van hozzáférésem, egyre több általános információhoz innen jutok hozzá, gondolok itt a sajtóra, a különböző kulturális rendezvényekre vagy más érdekességekre. Nem utolsósorban találtam sok ismerőst is, és a két kisebb húgommal szintén az interneten keresztül levelezem, persze nem kizárólagosan, de így sokkal többet tudunk egymással társalogni. Ezenkívül, azt hiszem, a net segítségével sokan találhatnak munkát. Igaz, nem lesz minden egyszerű, és egy kis idő eltelik még addig, amíg mindenki megtalálja a maga helyét és lehetőségét, de már most is vannak olyanok, akik ily módon dolgoznak. Én például a többi munkatársammal többnyire az internet segítségével kommunikálok.

– A látássérültek hogyan tudják használni a számítógépet és az internetet?

– Az utóbbi években az információs technológiák óriásit fejlődtek, s ha ezt a látássérültek szempontjából közelítjük meg, helyénvaló a megállapítás, hogy nekünk sokkal többet segített a fejlődés, mint más felhasználói csoportnak. Azokban az időkben, amikor még számítógépek nélküli világban éltünk, a látássérültek többségének elég bonyolult volt az információk beszerzése. Itt, Csehországban van erre egy kifejezés: „információs korlátok"; s a számítógépek segítenek ezeket lerombolni. Így sokkal jobban be tudunk illeszkedni, és olyan dolgokkal foglalkozhatunk, amelyek a technika nélkül számunkra hozzáférhetetlenek lennének. A látássérült számítógépe első látásra nem igazán különbözik egy hagyományos géptől, vannak persze bizonyos eltérések. A képernyőn megjelenteket kétféleképpen tudjuk felismerni: az első és legelterjedtebb módja a képernyőolvasó szoftver használata, amely hangkimenettel rendelkezik, így felolvassa a képernyőn kijelzett folyamatokat. A második lehetőség a Braille-kijelző. Ez a berendezés ugyancsak képernyőolvasó szoftverrel működik, de hangkimenet helyett egy Braille-írást generáló készülékre irányítja az adatokat, tehát tapintással követheti a látássérült a képernyőn történteket. Ez a berendezés sok felhasználó szerint hatékonyabb és jobban figyelemmel követhető, mint a hang, van azonban egy óriási hátránya: kb. félmillió forintba kerül. Én jobban szeretem a hangkimenetet, és nemcsak a sokkal kedvezőbb ára miatt; számomra azért megfelelőbb, mivel gyakorlatilag minden hangkártyával felszerelt számítógépet használhatok. Elég, ha ott van velem a szoftvert tartalmazó CD. Pár perc alatt telepítem a programot, és... :-) Az említett szoftverfelszerelés gyakorlatilag ma a látássérülteknek lehetővé teszi, hogy dolgozhassanak a piacon lévő alkalmazások többségével, legalábbis azokkal, amelyeket egy átlagos felhasználó használni szokott. Így az interneten található adatrengeteg túlnyomó része hozzáférhető mindenkinek, aki ilyen számítógéppel rendelkezik.

– Mivel telik egy napja?

– Mivel a mostani munkahelyem olyan jellegű, hogy nem vagyok időhöz kötve, és itthon dolgozom, egy kicsit unalmasnak tűnhetnek a hétköznapjaim. Reggel fél nyolc, nyolc körül kelek, tízre „megyek munkába" – a dolgozószobába –, bekapcsolom a gépet, és igyekszem az előttem álló munkadagot likvidálni. A kollégákkal telefon- és internet-összeköttetésben vagyok, így először a postát szoktam fogadni és küldeni. Van olyan eset, hogy késő estig a számítógépnél ülök, de a feleségem hazatérése után általában befejezem. Hetente két alkalommal az egyetemi laborban töltöm a délutánt. Ugye unalmas? :-) Viszont nem emlékszem, mikor unatkoztam utoljára. Szabad időmben sokat olvasok, létezik ugyanis Csehországban – mint minden európai országban – egy „hangos könyvtár". Itt kazettákon rögzített könyvek állnak rendelkezésre, ezeket szoktam hallgatni. A zenehallgatás a másik hobbim, no meg persze a számítástechnika. Hétvégeken pedig kiruccanunk a természetbe a feleségemmel és a barátainkkal.

– Miben különbözik a vakok, gyengén látók élete a különböző országokban?

– Ez a kérdés nagyon aktuális, mivel a Vakok Nemzetközi Levelező Listáján épp most folyik egy ilyen témájú beszélgetés. Nyilvánvalóvá vált, hogy a látássérültek élete Magyarországon sokkal nehezebb, mint például Csehországban vagy Szlovákiában. Nálunk a látássérültek sokkal nagyobb segédeszközbeli támogatást kapnak az önkormányzatoktól. Gyakorlatilag minden érdeklődő hozzájuthat sok olyan dologhoz, amely nagymértékben mérsékelheti fogyatékosságát, és így nagyobb esélye van az érvényesülésre a társadalomban. Hogy hogyan használja ki az adott lehetőségeket, csak attól függ, mennyire tudja elfogadni a sorsát, hogyan tud magáért megküzdeni, mennyire van ereje és akarata küzdeni, és alkalmazkodni az adott szituációhoz. Véleményem szerint az, hogy valaki elhagyja magát, vagy megpróbál érvényesülni, nem attól függ, fogyatékos-e, vagy nem, hiszen az egészségesek között is vannak olyanok, akik elhagyják magukat. A látássérülteknek és általában a fogyatékosoknak egy kicsit több lelkierővel kell rendelkezniük a helyzetük elfogadásához, s ebben a környezetük, a családjuk és a barátaik sokat segíthetnek.

INTERNET LOVE STORY XXI.

Wesselényi Andrea rovata / andrea@prim.hu

EGY PÁLYÁZAT NYERTESEI

„Van egy történeted boldogságról, szerelemről, interneten kialakult kapcsolatról? Írd meg nekünk, mert a legjobbat karácsonykor egy Panasonic rádiós walkmannal jutalmazzuk" – így hangzott a Randivonal felhívása, amely annak idején az Internet Love Story rovat weboldalán is olvasható volt. A pályázattal sikerült a társkereső szolgáltatóinak az addig ritkán visszajelző online randizókat szóra bírni, akik a neten történő ismerkedés sikereiről vagy kudarcairól egy sorozatnyi izgalmas élménybeszámolóval jelentkeztek. Minthogy a beküldött pályaműveket közösen bíráltuk el, a pályázatot kiíró Randivonal vezetője hozzájárult, hogy a legjobbnak ítélt írások állandó témánkhoz illeszkedve e rovat hasábjain is megjelenhessenek. A jutalmazottak közé tartozik az előző számban megjelent, „Tényleg?" című vallomás is, amelyet szerzője a pályázattal egy időben szerkesztőségünkhöz is eljuttatott. Összesen tehát egy fődíj (A gondolat) és három különdíj került kiosztásra, mivel a sokféle érdekes beszámoló közül lehetetlennek látszott egyetlen írást kiemelni.
A pályázatra beküldött, díjat nem nyert, ám mindenképpen érdekes további húsz-egynéhány, többségében a hálón szövődő szerelmekről szóló történetet a www.randivonal.com címen, az Internet Love Story sorozat egyre bővülő archívumát pedig a www.wesselenyi.com/love találhatják meg a netszerelem különös világa iránt érdeklődő olvasóink.

A gondolat

A gondolat mint repülő, úgy szántja át agyam hullámait. A jövő bizonytalanul lebeg körülöttem. Nem találom a biztos fogódzkodót a sok terv közt. Lehetőség lenne sok mindenre. Egy olyan pillanatban érkeztél sivár életembe, mikor terveim próbáltam beilleszteni jövőképembe. A lelkemben nagy üresség volt, melyet most kitölteni látszol. Talán vannak dolgok, melyek azért léteznek, hogy egymást kiegészítsék. Lehet, hogy mindennek megvan a maga legmegfelelőbb párja. Ismeretségünk a véletlen csodája. Vállalkozásom ahhoz hasonlított, mint amikor felküldték a Voyager űrszondát a végtelen világűrbe, hogy esetleg valaki vagy valami egyszer majd megtalálja. Milyen kicsi az esélye, hogy pont abba az iránya megy, ahol egy olyan létformával találkozik, amely képes venni az üzenetet. Innen nézve, ekkora távolságokban mérve, egy százezred milliméter is végzetes mellétrafálás lehet. Aki áldozott erre az expedícióra, óriási reménnyel bírt.

Engem is hasonló remények vezéreltek, mikor a világhálóhoz fordultam. Megadva magamnak az esélyt, hogy egyáltalán remélhessek. Aztán amikor beléptél az életembe, rettenetesen felkavaró gondolatok és érzések támadtak bennem. Gondolatok, hogy a távolság mekkora akadályt jelenthet, vagy hogy te vagy-e az a valaki, aki az én kiegészítésem. Ez utóbbit szinte azonnal és ösztönösen éreztem, és minél többet beszéltünk, leveleztünk, ez csak megerősödni látszott. Számomra ez félelmetes, mert soha ilyen gondolatom nem támadt még senki iránt. Furcsa, hogy ilyen távolságból is közel érezlek. Olyan, mintha két ember lelki közelsége áthidalná a távolságot. Nem tudom ezt semmihez sem hasonlítani. Óriási izgalommal és várakozással tekintek a közeli jövőbe. Várom a pillanatot, hogy végre személyesen is találkozzunk. Szeretném látni, hallani, és a közelségét érezni annak az embernek, aki az ismeretlenből ilyen érzelmeket tudott ébreszteni bennem.

Ilyen gondolatok kísérik a napjaimat, egy kicsit meg is nehezítvén azokat. Viszont döntenem nem szükséges, és az előre tervezésnek sem látom értelmét. Bízom az ösztöneimben, hagyom,

hogy magukkal sodorjanak az érzelmek, és izgatottan várom az első közös napunk kezdetét. Azt nem tudom, hogy szerelemről beszélhetünk-e, vagy sem, mindenesetre nagyon sokszor gondolok rád. Amikor felhívlak telefonon, már jóval előtte hatalmas izgalom, melegség önti el az egész belsőmet. Mire ahhoz a ponthoz érek, hogy tárcsázni kellene, remegés fog el. De nem az a fajta vacogás, mint amikor valaki fázik, és nem is afféle alkoholista remegés, hanem olyan felkavaró belső remegés az, amit érzek. Igyekszem ezt leplezni, de a telefonálás előtt mindig arra gondolok, hogy mit is mondjak, csak nehogy elrontsak valamit. Pedig aztán szinte megy minden magától, mikor meghallom a „hallózásod". Eddig minden jól ment. Legalábbis én így érzem. Ez a belső remegés az, ami félelmetessé teszi az egészet. Olyan, mint amikor szerelmes az ember, de eddig még nem tapasztaltam, hogy személyes kontaktus nélkül kialakulhat ilyen érzés. Nem tudom, ezt csak az idő tudja majd igazolni. Bár a remény benne van az eseményekben és a beszélgetéseinkben.

Talán annyit még, hogy én bizakodva nézek előre. Várom a pillanatot, amikor igazolja a gondolataimat az idő. Addig is reménykedem, hogy az én űrszondám jó irányba halad.

Aki keres, az talál

Úgy fél éve kezdődött – akkor kerültem közelebb az internethez, a munkahelyemnek köszönhetően. Egyre többet fedeztem fel a számítógép és a háló világából. Egy-két hónap alatt belerázódtam, állandó vendég voltam a chatekben. Sok emberrel megismerkedtem, összebarátkoztunk, sőt néha még egy-két randi is becsúszott. Ami a mai napig nagyon tetszik, az az ICQ. Ezt egy munkatársamtól örököltem, aki kilépett a cégtől, így én kerültem a gépéhez. Nem csak a programot örököltem, hanem a levelezőtársakat is. Volt köztük egy srác, aki, amint megláttam a fényképét, nagyon megtetszett, valami megfogott benne. Sajnos őt a munkatársam érdekelte, de miután az a lány már elment, bemutatkoztam neki. Azt hittem, hogy leráz, vagy elküld melegebb éghajlatra, de nem így történt. Elkezdtünk levelezni.

Az egész barátságnak indult, de az idő és persze mi magunk más irányba kezdtük formálni. A levelezés már reggel elkezdődött, és egész nap csak arra vártam, mikor villan meg a levélke a képernyőm sarkában. Már az írásából tudtam, hogy milyen a kedve, a hangulata. Olyan kapcsolat alakult ki közöttünk, amit remélni sem mertem. Ez idő alatt nem volt barátom, sokkal jobban érdekelt az a fiú, aki a net túloldalán ült. Érdekes, mennyi mindent megtudtunk a másikról: őszintén beszámoltunk egymásnak mindenről, megosztottuk örömeinket és bánatunkat egyaránt. Lehet, hogy furán hangzik, hisz én magam sem értem a mai napig, hogy történt, de beleszerettem abba az ismeretlen ismerősbe, akivel naponta leveleztem. Az izgalmas a dologban az volt, hogy én tudtam, ő hogy néz ki, ő viszont nem is sejtette, én milyen lehetek. Az az igazság, hogy nem rendelkezem túl sok önbizalommal, és a srácot túlságosan jóképűnek tartottam a saját adottságaimhoz képest. Egy szavam sem lehet, mert nem erőltette, hogy küldjek magamról képet, azt mondta, elfogad olyannak, amilyen vagyok. Ahogy állította: annyira nem lehetek csúnya, sőt „ilyen belsővel rendelkező leányzó csakis vonzó lehet."

Egyszer megkérdeztem tőle, hogy hol is dolgozik, és váratlan meglepetés ért. Szó, noszogatás nélkül leírta, hol, melyik utca, hány szám, sőt még a közvetlen telefonszámot is. Furcsálltam a dolgot, de gyorsan kiírtam magamnak, sosem lehet tudni, mit hoz a jövő. Napokig ott hevert az asztalomon a telefonszám, és töprengtem: tárcsázzam-e, vagy ne? Nem vagyok egy anyámasszony katonája, de napokig nem mertem felhívni, aztán egyszer mégiscsak összeszedtem magam, felemeltem a kagylót, és tárcsáztam a számot. A vonal másik végén ő volt. A hangja olyan mély volt, szinte simogatott, a szívem a torkomban dobogott, olyan ideges voltam, hogy egy szót sem tudtam kiejteni. Leraktam a kagylót, újra hívtam. Nem mutatkoztam be, és egy ideig nem is szóltam a telefonba, csak annyit írtam a képernyőre: tetszik a hangod. Mire leesett neki, hogy ki is van a vonal túlsó felén. Nagyon örült nekem, azután majd fél órát beszélgettünk. Most már tudtam, hogy néz ki, hallottam a hangját, és a kettő igencsak kellemes párosítás volt. Ezt a hívást még sok másik követte. Ekkor határoztam el, hogy nekem ez a srác kell, ha más nem, legalább egy randi erejéig, csak hogy szemtől szembe találkozzunk, láthassam, megérintsem, megpuszilјam, átöleljem. Annyira összerázódtunk, és közel kerültünk egymáshoz, hogy a randi gondolata mindkettőnkben komolyan megérlelődött. Az időpont és a hely egyeztetése nem volt könnyű feladat, a 180 km-es távolság ugyan nem tűnik soknak, de áthidalni mégsem volt egyszerű. Az időpont megbeszélése sem ment könnyen, mivel munka mellett suliba járok hétvégenként, úgyhogy ha én ráértem, akkorra ő már be volt táblázva. Ez egy ideig húzódott, aztán már annyira elegünk volt ebből a talán, lehet, nem biztosból, hogy elhatároztuk, ha esik, ha fúj, ha fagy – találkozunk kell! Fixáltuk a helyet, az időpontot, és izgatottan vártuk mindketten az első találkozást. Kislányos izgalommal készültem már hetekkel előtte az alkalomra, elterveztem, hogy mi mindent fogok neki mondani. Végül is úgy alakult, hogy én utaztam hozzá. Az út 3 órán át tartott, és mire odaértem, már rém ideges voltam. Az járt a fejemben egyfolytában, hogy vajon mit fog szólni hozzám, hisz nem is tudja, milyen vagyok, csak el kellett volna küldenem egy képet, aztán meg fogjuk-e érteni egymást, élőszóban tudunk-e majd miről beszélgetni.

A pályaudvaron a szemeim őt keresték, de nem láttam sehol. Úgy egyeztünk meg, hogy én megyek oda hozzá, mivel ő nem tudja, én hogy nézek ki. Egyszer csak a tömegben feltűnt, ott jött velem szembe, és mosolygott. Megszűnt körülöttem a világ, se nem láttam, se nem hallottam, csak őt láttam, ahogy jött felém egy szál vörös rózsával a kezében. Megálltunk egymás előtt, én nem tudtam megszólalni, a lábam földbe gyökerezett, forgott velem a világ. Ő odajött, mire a kezemből kiesett a táska, le a földre, és átöleltük egymást; annyira szorított, hogy már belezsibbadtam – de nem szóltam, mert jólesett. Odahajolt hozzám, és belesúgta a fülembe: „Szia szívem, már nagyon vártalak. Éreztem, hogy csak te lehetsz az, és senki más. Mikor

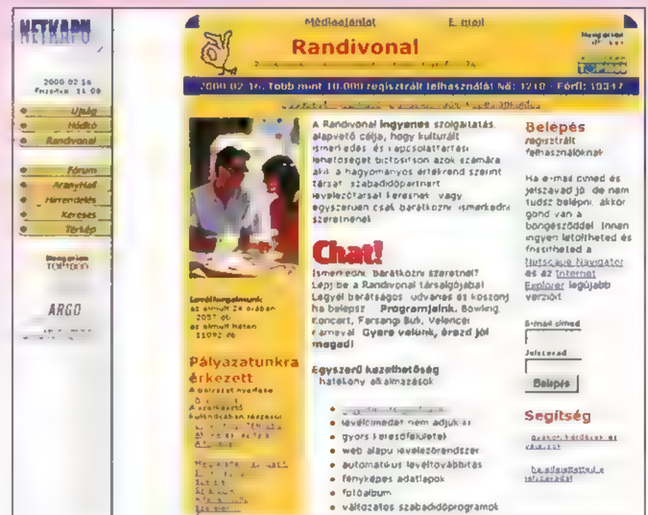
megláttalak, tudtam, hogy te lehetsz az, akire vártam. Gyönyörű vagy." Még mielőtt megszólaltam volna, ő magához húzott, és gyengéden megcsókolt. Azt, hogy mit éreztem akkor, szavakkal nem is lehet kifejezni, de még az áramütés is gyenge hasonlat lenne. Átnyújtotta a rózsát, felvette a táskám, a vállára akasztotta, majd elindultunk, kéz a kézben. Nem kérdeztünk semmit, szavak nélkül is értettük egymást. Beültünk egy kocsiba, majd egy kellemes hangulatú étterembe, ahol megebédeltünk. Órákig beszélgettük, nevettünk. Egy csodálatos, mesébe illő hétvégét töltöttünk el együtt. Mikor eljött a búcsúzás ideje, alig tudtunk egymás szorító öleléséből elszabadulni. Csókjaim csókjai követték. Felszálltam a vonatra, integettem volna, de nem tudtam, mert annyira nehéz volt a kezem, hogy képtelen voltam felemelni. Nem egyeztünk meg semmiben, nem fixáltuk le, hogyan tovább. Egymagamban ültem a vonaton, a gondolatok cikáztak a fejemben. Mi lesz velünk? Biztos, hogy tetszek neki? Nem csalódott bennem? Amikor hazaértem, otthon nem mondtam semmit, bevonultam a szobámba, és magamra zártam az ajtót.

Egyszer csak csörgött a telefon, és a vonal másik végén az ő hangja szólalt meg. Aggódott értem, hogy megérkeztem-e épségben, ugye nincs semmi bajom? Vagy fél órát beszélgettünk. Hétfőn bementem a munkahelyemre, és alig vártam, hogy megjelenjen a neve a gépen – és igen, ott volt. A következő kérdése: „Mikor láthatlak, szívem egyetlen királynője? Most mentél el nemrég, és máris hiányzol." Mondanom sem kell, a következő hétvégét is együtt töltöttük, na meg a következőt és az utána következőt is. Ez fél éve történt, és még ma is együtt vagyunk. Úgy érzem, hogy sikerül megtalálnom azt, akit eddig kerestem, és olyan boldog vagyok, mint még sosem. Lehet, hogy mesének hangzik az egész, és túl szép ahhoz, hogy igaz legyen, de én vagyok az élő példa – meg a párom –, hogy igenis létezik ilyen. Nem tudom, hogy meddig fog tartani, csak azt tudom, hogy mindketten boldogok vagyunk, és szeretjük egymást. Szeretném, ha másnak is sikerülne, ne zárkózzatok el az ismeretlentől – próbáljátok ki, mert nem tudjátok, hogy mit veszítetek!

Sok szerencsét mindenkinek, és üzenem azoknak, akiknek még nem sikerült megtalálniuk életük párját, hogy aki keres, az talál, te alakítod a sorsod, és senki más!

itthonról. Egy merész szabadnap délelőttjén útnak indult tőlem egy levél, amely az azonnali találka ötletét vetette fel, mivel tudtam, hogy a rákövetkező napok munkával lesznek zsúfolva. A telefonszámokkal dúsított írás elküldése után percekkel aludni tértem, mint minden rendes szabadnap délelőttjén. Tán fél óra telt el, s telefon csörrent, legnagyobb megdöbbenésemre felvetésem elfogadódott. Este: IKEA. Így is lett.

A fogyasztói társadalom meghódításának jegyében ünnepi díszbe öltözött IKEA jó találkahelynek bizonyult: rendes kocsma, fűtött helyiségek, bájos termékek raklapszám. Mint például az általunk „kültéri egység" névre keresztelt gigantikus gyertyaféle. Fél tucat ilyennel felvértezve indultunk a Dózsa György útra, a valamikori Felvonulási térre. A gyertyaféle eltüzelése után a frissen lezuhant hóban dermesztő autós manőverek következtek, mint az ilyenkor szokás itt, Budapesten, bizonyos félbolond autóskörökben. Mikor mindezen túlestünk, megindultunk hazafelé, de közben megpróbálkoztam egy kicsiny, őrültnek tűnő ötlettel: fürdőzzünk egy jót Egerszalókon, a hegyoldalból csordogáló melegvízben! Most, azonnal, az utak úgyis járhatatlanok a hótól, ilyenkor van értelme nekiindulni! Újabb megdöbbenés: nem lettem elutasítva. Este 10 óra magasságában megindultunk az M3-ason, különféle hókotrók és egyéb vasmonstrumok között, majdnem 3 egész óra alatt meg is tettük a 120 kilométeres utat. 4-5 óra ismeretség után helyénvaló programnak tűnt. Egerszalók neve önmagáért beszél, a körülmények ideálisak voltak: fagypontközelség, szakadó hó, sehol egy hozzánk hasonló bolond. Miénk volt a medence, de csak fürdőzés volt :-). Ő hazafelé perceken belül elaludt, én viszont

hősies módon egészen Budapestig ébren vezettem.

Másnap hosszú alvás, majd ébredés után a történtek felfogása következett. Azt vettem észre magamon, hogy úgy érzem, jó volna, ha ő is azt venné észre magán, amit én magamon, hogy nem kellene ezt a dolgot ennyiben hagyni. Telefonok, újabb találkák, amelyek nyomán még egy darabig nem mertem biztos lenni semmiben. Majd ismét egy optimális téli programajánlat: libegő! Előtte kis ebéd a hegyen, majd jöhetett a globális átfagyás, hógolyózással, hóban történő többszöri hanyatt eséssel, egy helyi vérspániel agresszív támadásával és az első csókkal… Lelibegtünk, és az a nap már biztos volt!

Azóta a dolog egyre biztosabb, sok szép közös pillanattal megerősítve: virslisütés, társasjátékozások, kaputelefon-problémára tett megoldási kísérlet alaposan végigröhögve, alvások ittott meg mindenféle egyebek, amiket most inkább nem…

De leginkább csak sokat együtt… :-))

A történet

Első találkozásunk alkalmával egy katonai helikopterrel tartottunk Pápua Új-Guinea felé, amikor hirtelen rosszul lett a pilóta, és a rádió is felmondta a szolgálatot. Zuhanni kezdtünk, ráadásul a közben megjelent két MIG–29-es is tüzet nyitott…

Na jó, inkább írom az igazat…

Szokásos kezdet. Mit veszíthetek? – regisztráció. Hosszasan semmi, időnként a képállomány végigböngészése, 1-1 levélke, vagy válaszolva, vagy nem.

A döntő pillanatban ezt találtam: „gyertyafényesvacsorakészítő vagyok…" Feltűnt a sok sablonos reglap között. Volt fénykép is, azt sem tudtam nem észrevenni. Írtam, bár a „ki kit keres" adatok alapján reménytelennek látszott a dolog. Mégis jött válasz, amit hagyományosnak mondható internetes ismerkedési mozzanatok követtek: néhány levélváltás a Randivonalon, majd emilcímcsere. Vad emilezgetés, sok kilobájtos levelek, reply oda-vissza, csatolt jpg-k… Ő munkahelyről, én

www.prim.hu/pokember

Csapó Ida / kikelet@lezlisoft.com

HUSZONÉVES IGAZGATÓ

Nemes Dániel **nemcsak szemtelenül fiatal – 1977-ben született Budapesten –, hanem zsenge kora ellenére saját céggel is rendelkezik: a Telnet Magyarország ügyvezető igazgatója.**

– Az túlzás, hogy van egy cégem, mindenesetre valóban többségi tulajdonos vagyok – szabadkozik. De vajon túlzás-e az is, hogy CyD nem mindennapi kisgyerek volt? Válasza alapján az olvasó maga is megítélheti.

– Ötéves koromban láttam először számítógépet, és rögtön rácsodálkoztam :-). Ez egy ZX Spectrum volt, a szomszéd házban lakó barátomé. Mindenféle programok, játékok futottak rajta. Úgy másfél évvel később tűnt fel, hogy nagyon könnyen programozható gép, és ez tetszett benne a legjobban. Úgynevezett „felhasználói" szoftvert nem láttam rajta soha, csak játékokat, pár apró programot mégis összeütöttünk a barátommal.

– Végül is hány éves korodban írtad az első programsort?

– Hat és fél, hétéves lehettem, szintén ezen a Spectrumon történt az „alkotás", de már fogalmam sincs, hogy micsoda, pedig utólag érdekes lehetne. Nyolcéves koromban kaptam egy Commodore 64-est. Apám vette, hogy majd azon nyilvántart, könyvel. Borzasztóan haragudtam rá, mert a Spectrum nagyon a szívemhez nőtt, és olyat szerettem volna, de akkoriban a „szakértők" azt mondták neki, hogy a Commodore 64-es lesz a megfelelő az ő céljaira. Eleinte ezen is főként játszottam, de aztán programozni kezdtem. Utólag visszagondolva érdekes, hogy sokakkal ellentétben nem is alacsony szinten csináltam, Commodore BASIC-ben készítettem mindenféle logikai feladványokat. Közben a szüleim beírattak egy tanfolyamra, ahol LOGO nyelven tanultam programozni, ami több szempontból nagyon érdekes. A nyelv lényege, hogy egy teknősbéka áll a képernyő közepén, és neki lehet mindenféle utasításokat adni: menj előre-hátra X pontot, fordulj jobbra-balra Y fokkal, emeld fel a tollat, engedd le a tollat, és hasonlók. Ezenkívül léteznek benne matematikai függvények. Nagyon jól fejleszthető vele a logikai és algoritmizáló készség (rajzolj szabályos N-szöget, függvényt, görbét, szaggatott vonalat stb.), de a nyelv kifejezetten egyszerű, tehát könnyen megtanulható.

– Úgy vélem, jó helyen és időben kezdtük, komoly szakmai felkészültségű kollégákat sikerült megnyerni, ebből következően jó technikai megoldásokat alkalmaztunk.

CyD az ELTE Radnóti Gimnáziumában végezte az általános iskolát, s ott is érettségizett.

– Ezután – sokak előzetes véleményével ellentétben – felvettek a Budapesti Műszaki Egyetem villamosmérnöki karának informatika szakára, ami minden bizonnyal most is a legjobb informatikusképzést nyújtja az állami felsőoktatási intézmények közül. Annak ellenére, hogy ez tényleg a legjobb hely, és nagyon meg voltam elégedve magammal, hogy felvettek, gyorsan elkezdtem gondolkozni azon, hogy mit is keresek én ott. Elképesztően bürokratikus szervezet, ráadásul a tananyag sem az volt, amit vártam. Nagyon rányomta a bélyegét, hogy előtte néhány évvel az informatika még csak szakirány volt a villamosmérnöki karon. Én nem akartam kütyüket forrasztani – ez nem érdekelt –, és nem akartam fizikát tanulni – bár ez érdekelt, de nem ezért mentem az egyetemre.

– Mit értesz azon, hogy „sokak előzetes véleményével ellentétben" vettek fel?

– Kevesen hittek abban, hogy sikerül. A BME-n az informatika régóta az egyik legkeresettebb szak, a felvételi ponthatár évek óta 115 felett van. A felvettek 70%-a a középiskolából hozott pontszám alapján kerül be, a maradék férőhely az országos versenyek, főleg az OKTV nyertesei és a felvételizők között oszlik meg. Nekem nem voltak jók a hozott pontjaim, egyrészt mert „elit" iskolából jöttem, kevésbé osztályoztak „fölfelé", másrészt nem nagyon jöttem ki a magyartanárommal, ami nem előny ilyenkor, harmadrészt nem voltam kifejezetten jó tanuló. Mindig inkább az összefüggéseket kerestem, mint hogy a lexikális tudásra alapozzak: inkább vezettem le egy összefüggést fizikából, mint hogy megtanuljam a képletet. Márpedig ilyen ponthatároknál egy-egy pontnyi veszteség is nagyon sokat jelenthet, így aztán „dupláznom" kellett. A felvételin szerzett pontszámok kétszerezve pótolták a hozott pontok hiányát, és mivel a villamosmérnöki karon nincs szóbeli felvételi, ezért az írásbeli eredményét négyszerezték, ami azért eléggé „dupla vagy semmi" jellegű megoldás volt.

– De közben jött az Internetto is...

– Igen. 1996 elején kezdtem el dolgozni Nyírő Andrással. Hamarosan én lettem a rendszergazda, és a felügyeletem alatt növekedett az Internetto-hírlevél előfizetőinek száma 2 ezerről 36 ezerre. Körülbelül 18 ezernél tartottunk, amikor lecseréltük a már akkor is muzeálisnak tekinthető Pentium 90-es gépet – 24 megabájt memória! –, miközben a hírlevelek átlagos kiküldési idejét 4,5 napról másfél órára csökkentettem. Jómagam csináltam az első mozgóképes közvetítést az Internet Expo magyar pavilonjának megnyitójáról, az elsők között üzemeltettem RealAudio-szervert. Én állítottam át az Internetto rendszerét skálázható, terheléstűrő megoldásra. Másfél év után – többszöri halasztást követően – otthagytam az egyetemet. A családban csöppet sem örültek ennek... Azóta úgy-ahogy elfogadják, amit csinálok, de azt továbbra sem tudom velük megértetni, hogy miért teszem ezt így, és nem mást máshogy

– A szüleid mivel foglalkoznak?

– Apám műtárgy-restaurátor, anyám nyelvtanár, nem vagyunk egy technokrata família. A családból is legfeljebb a nagybátyám műszaki beállítottságú, ő végzettségét tekintve hangmérnök :-). Ami az én szempontomból fontos lehet, hogy főleg apám igen céltudatos, márpedig erre a tulajdonságra nagy szükségem volt.

– Elsősorban nyilván a vállalkozásaidban, merthogy 1996 őszén bt.-t alapítottál.

– Két társammal hoztuk létre a Telnet Magyarország Bt.-t, de két-három hét után kiderült, hogy teljesen különböző elképzeléseink vannak ar-

ról a fogalomról, hogy „sok munka", így aztán még indulás előtt kivásároltam az ő részüket.

– Ezt tizenkilenc évesen simán megtehetted? Nem olyan nagy összegről volt szó?

– Az relatív, hogy „nagy összeg". Mindenesetre részben rendelkezésemre állt. Már a gimnáziumban programoztam, később pedig elég jól fizető biztonságtechnikai munkákat végeztem, amelyek elég jó alapot adtak a rész kivásárlásához. Egyébként nem az volt a nagy összeg, hanem az, amit azóta költöttünk a fejlesztésre és az átmeneti veszteségek finanszírozására. 1996–97-ben, sőt talán meg 1998-ban is elég alacsony volt az internetpiacon a belépési korlát, azaz viszonylag kevés pénzzel el lehetett indítani egy vállalkozást, amely később céggé nőhette ki magát. Különösen igaz ez, ha nem a hozzáféréspiacot nézzük, amelyre régebben nem koncentráltunk igazán. Mindez ma teljesen másképp van: most már komoly tőke kell egy komoly cég elindításához, bár jó ötlettel, jó kapcsolati tőkével ma is indulnak ígéretes vállalkozások.

– Folytassuk az internet-hozzáféréssel. A Telnet Magyarország mikor indult ezzel?

– 1997 tavaszán indítottuk be a Telnet internethozzáférés-szolgáltatását. Később hosszas tesztelés után vezettük be a K56flex rendszerű, 56 kilobites telefonos internetelérést, majd 1998 augusztusában – elsőként az országban – a hagyományos telefonvonalon maximálisan elérhető sebességet nyújtó V.90-et. Az induláskor is meglévő biztonságtechnikai tevékenységünk 1998-ban teljes értékű üzletággá vált, eredményeire részben a Hackme elnevezésű versennyel hívtuk fel a figyelmet. Egy, a hálózatra védtelenül kihelyezett, saját fejlesztésű szervert kellett volna feltörni nettó 1 milliós nyereményért. Szintén 1998 elején indult online marketing üzletágunk. 1998 májusában mi szerveztük az első, tisztán online módon lebonyolított reklámkampányt a hálózatieszköz-gyártó Cisco Systemsnek, majd 1998 őszén a mind ez ideig legszélesebb körű internetes kampányt, a McCann-Ericksonnal közösen készített KTM Ózont.

A cég 1998 nyarán kft.-vé alakult, CyD pedig 1999 tavaszán, a 22. születésnapján távozott az Internettótól, még az Internetto–Index szétválás előtt néhány héttel.

– 1999-ben, az Extra költözésével nőtte ki magát önálló üzletággá ún. Content Management szolgáltatásunk. Az évet a Stop! portál számára fejlesztett, Magyarországon az első működő WAP-rendszerrel zártuk, a 2000-est pedig az ország – ha nem a világ – első WAP alapú freewebjének kifejlesztésével nyitottuk. Jelenleg folyik a cég részvénytársasággá történő átalakulása.

– Bt., kft., rt. – ragyogó ív. Miben látod a siker titkát?

– Úgy vélem, jó helyen és időben kezdtük, komoly szakmai felkészültségű kollégákat sikerült megnyerni, ebből következően jó technikai megoldásokat alkalmaztunk. Helyesen mértük fel a trendeket szolgáltatási körünk kialakításakor, remek embereket találtunk az ötletek megvalósításához, jó kapcsolatokkal rendelkeztünk, sikeresen menedzseltük a növekedési problémákat, és nem utolsósorban szerencsénk volt.

– Valójában mi hajtja a Telnet Magyarország munkatársait?

– Sokat dolgozunk azon, hogy az internetet az emberekhez közelebb hozzuk, és ezt elsősorban a kommunikációval foglalkozó szakembereken keresztül tartjuk reálisan elérhetőnek. Ennek keretében szerveztük 1999 tavaszán az Első Internetes Reklámkonferenciát, majd nem sokkal később, a hagyományos Reklámkocsma mintájára, az első Netkocsmát, ahol a szakma képviselői kötetlen formában találkozhatnak. A reklámkonferenciának fontos szerepet tulajdonítunk abban, hogy tavaly elkezdett beépülni a reklámügynökségek gondolatvilágába az internet. Szeretnénk, ha az internet szó hallatán először nem a bombagyáros pedofil nácik jutnának az átlagember eszébe, hanem a hatalmas információmennyiség és a kommunikáció hihetetlen hatékonysága, ami szerintünk a hálózatot jellemzi.

CyD jómaga is egy különleges médiumot lát az internetben.

– Az, hogy pár száz vagy ezer kilométerre másodpercek alatt gyakorlatilag fillérekért tudok eljuttatni bármilyen információt, teljesen lenyűgöz. Másrészt elképesztő az információk tárháza, ami a neten van. Harmadrészt az országhatárok és fizikai távolságok eltűnése, az esélyegyenlőség tetszik még nagyon, bár ez utóbbi azért egyre kevésbé igaz – de szerintem még legrosszabb stádiumában is sokkal jobb lesz, mint az offline világban. Negyedrészt pedig a szólásszabadság, illetve a netes társadalom alakulása, a háló alapvetően anarchikus felépítése miatti önszabályozása érdekel. Végül pedig technikai érdekesség is az internet. Naponta körülbelül 20 percet töltök el azzal, hogy átolvasom a napi híreket. Ha valami trendet befolyásoló dologról van szó, akkor annak utánanézek, de ilyen maximum hetente egyszer-kétszer akad, és harminc percbe bele szokott férni. Ezenkívül hetente egy-két alkalommal nekiállok nézelődni, újdonságokat keresni, ez alkalmanként kettő–hat órát jelent. Viszont ha azt nézzük, hogy mennyit ülök a gép előtt, akkor az megvan napi tíz–húsz óra is, bár ennek jelentős része e-mailezés, és attól is függ, mennyit tárgyalok. Kedvenc linkem nincs, sajnos nagyon racionálisan kell az időmet beosztanom. Hobbiból – azon túl, hogy a munkám szerencsére hobbi is – nem nagyon szoktam webezni. Sokkal többet dolgozom, mint ami normális vagy elfogadható volna, és e mellé már nem sok minden fér :-(.

– Akkor a magánéletedről nem is faggatlak. Mégis beszéljünk kicsit a hölgyekről – a munka, a net felől közelítve a dolgot...

– Nálunk, a cégnél főleg adminisztratív területen dolgoznak nők, és a szakmában is nagyon alacsonynak látom az arányukat. Szerintem ez mindenképpen változni fog, ahogy egy picit kevésbé lesz technikai jellegű a net. Nálunk egyébként konkrét projekt indult, hogy a nők arányát növeljük a cégen belül :-). Sikeresen zárult, és azóta egész más a hangulat, szerintem jóval hatékonyabb a munka.

– E-mailjeid esetében az aláírásod többnyire ennyi: %. De az is érdekelne, miért pont CyD a beceneved?

– Akkor először a %-ról. A Unixok a kedvenc operációs rendszereim, és mint a DOS-ban a >, a Unixban a > mellett a $ és a % a felhasználói prompt, míg a # a rendszergazdai. Nem rendszergazdaként kezdtem, a > nem tetszett, a $ bután néz ki, így lett %. Eredetileg CyD [%] volt, aztán később [%], most meg már csak %, s néha ezt is lespórolom... A CyD etimológiáját pedig fedje inkább homály. Annyit segítek, hogy rövidítés ;-).

V. J. A. / jvertes@prim.hu

Ha a weben történő bóklászást szörfözésnek hívjuk, a WAP-oldalak böngészését nevezzük el a velencei vízi járműről, a vaporettóról, és induljunk el WAPorettózni a World Wide Webnél egyelőre még jóval áttekinthetőbb World Wide WAP birodalomba.

Nehéz kitalálni olyan szolgáltatásokat, amelyekre a WAP ideálisabb akár az SMS-nél, akár a mobilhívásnál. Hiszen mondjuk a sport- vagy az informatikai híreket meghallgathatjuk a rádióban, nem biztos, hogy ezeket útközben feltétlenül le akarjuk tölteni egy nem túl nagy méretű és felbontású, lassú adatátvitelével külön is idegesítő mobiltelefonra. A tőzsdehírek talán fontosak lehetnek a befektetőknek, de hát az igazán nagy játékosok vonalban tartják brókerüket, ha valami történik, a telefon közvetlenebb beavatkozásra nyújt lehetőséget, mint a lassú, nehézkes WAP-internet.

Az alkalmazásokat egy olyannal kezdenénk, amelyben a fejlesztő éppen azt használja ki, hogy az internetre csatlakoztatott eszköz nem számítógép, hanem telefon. Vagyis nem sok adatot akarunk bepötyögni, maximum egy-két számot, s amit keresünk, az egy telefonszám, amit egy OK-ra – lekapcsolódva az internetről, és visszaalakulva közönséges mobiltelefonná – akár föl is hívhatunk.

TAXI W@P

A DALAND Internetservices Berlin egy ilyen alkalmazást talált, és ezért hozta létre a TAXI W@P oldalt a WWW.DALAND.COM/CGI-LOCAL/TAXI0.PL címen. A rendszer egyelőre ingyenes, de sietnünk kell, mert 2000 márciusától már fizetni kell érte. Működése alkalmazkodik a mobiltelefonhoz, vagyis ha taxit keresünk például Fulda városában, akkor csak Fulda előhívó kódját kell beütnünk a billentyűzeten, majd kiválasztanunk a nekünk szimpatikus taxiszolgáltatót. Néhány másodperc alatt eljuthatunk, mondjuk, ehhez a végeredményhez:

Taxi-Blitz DER prompte Service in Fulda
Tel: +49130115147
Klicken Sie auf Optionen -> Nummernauszug und stellen Sie eine Verbindung mit dem Betrieb her.

Vagyis ha az opciók közül a telefonhívást választjuk, akkor az internetes végpontból máris újra telefonná alakíthatjuk mobilunkat, és hívhatjuk a taxit.

A taxihívás és a WAP összekapcsolása annyira kézenfekvő ötlet, hogy a németeknél más taxirendelésre alkalmas WAP-oldalt is találtunk... Igaz, a WWW.WUERFELFUNK.DE/WAP/ORDER.WML csak Berlinben működik, de ott rögtön bepötyöghetjük, hogy mikorra kell a taxi (akár azonnal, vagyis sofort), és hova, kinek. Amiért a telefonos WAP-kombináció szimpatikusabbnak tűnik, az a diszpécser megnyugtató visszaigazolása...

Utinform, közlekedés

A BBC híreiről nevezetes, de ezzel kapcsolatban megint csak szkeptikusak vagyunk, hiszen ahol WAP van, ott rádió is van... Viszont a BBC WAP-oldalán (WWW.BBC.CO.UK/MOBILE/MAINMENU.WML) nem

csupán hírek, hanem egyebek mellett utazási információk is találhatók, s az már hasznosnak bizonyulhat, ha az egyessel kiválaszthatjuk, mondjuk, az „útinformot", és megtudhatjuk, hogy az Angliában oly jellemző köd éppen hol okoz fennakadást a közlekedésben.

Időjárás

Budapest időjárási előrejelzését is megtudhatjuk a mobiltelefonunk kijelzőjéről, igaz, egy kis kirándulást kell tennünk előbb Németországba, majd onnan Amerikába... Egy német úriember foglalta le ugyanis a WAPSITE.DE domaint, s demonstrációként a Yahoo szolgáltatásait is „WAP-osította". Így ha beütjük, hogy WAPSITE.DE/INFO/WEATHER/YAHOO!WEATHER, akkor utána már ott egy keresőablak, ahová beírhatjuk kedvenc városunkat... 2000. január 5-én pl. ez volt a helyzet a telefon kijelzője szerint:

Yahoo! Weather – Budapest
Today:
Hi 3°Lo -4°; Partly Cloudy
Forecast:
Thu: Hi 4 Lo -2; Sunny
Fri: Hi -2 Lo -6; Sunny

Sat: Hi 1 Lo -6; Snow
Sun: Hi -5 Lo -8; Snow

Ha Anglia, Franciaország, Németország vagy Hollandia bizonyos városaiban vagyunk kíváncsiak az időjárási adatokra, akkor kiszabadíthatunk egy másik jószellemet is mobiltelefonunkból, a holland WAP-GIN időjárási oldalai (WAP.GIN.NL/PUB/COUNTRY.WML) ezt a területet fedik le. (Jellemző a WAP-oldalak kiépítettségére, hogy ugyanez a szolgáltató a hotelek és az éttermek menüpontjai alatt egyetlen város egyetlen szállodáját, illetve egyetlen éttermét ajánlja, ám mivel ez a város Hannover, végső soron – ha a CeBIT-re vagy majd nyáron a világkiállításra megyünk – hasznos lehet...)

Szótár

Lehet olyan szituáció, amikor valamit tudunk angolul, de nem jut eszünkbe németül. A nyelveket nem vélet-

lenül választottuk, mert mondjuk magyar–szuahéli szótár még nincs WAP-os formában, de a DICT.LEO.ORG/CGI-BIN/SEARCH.PL címen egy német–angol, angol–német van. Ha mondjuk az „apple" szót tudjuk, akkor a fenti oldal keresőablakába ezt bepötyögjük, és megkapjuk a részletes eredményt:

Search Term (English or German):
10 results:
Apple – Apfel
apple – Apfel
apples – Aepfel
apples – aepfel
apple – der Apfel
apple juice – Apfelsaft
apple pie – Apfelkuchen
apple puree – Apfelmus
apple tree – Apfelbaum
apple trees – Apfelbaeume

Levélírás

Bár az SMS már megoldotta, hogy rövid üzeneteinket akár telefonra, akár internetes e-mail címre elküldjük, természetesen ezt WAP-alkalmazás segítségével is megtehetjük. Egy hónappal ezelőtti WAP-kitekintőnkben már beszámoltunk arról, hogy elkészült a Prímposta WAP-osított változata, vagyis akik ezt a freemail rendszert használják (vagy ezt is), azok levelezésüket teljes egészében áttekinthetik egy mobiltelefonon keresztül is a WAP.PRIMPOSTA.COM oldalra lépve.

Na, de ha nincs még regisztrációnk a Prímpostában, és e-mailt akarunk küldeni valakinek?

Egy meglehetősen lényegre törő hely a WEBCAB.DE/SM.WML. Itt csak a feladó levélcímét, a címzettet és az esetleges második címzettet kell megadnunk, a levél tárgyát és tartalmát.

Ugyanezen WAP-site segítségével el is olvashatjuk POP3-leveleinket, csak akkor a WEBCAB.DE/WWMM.WML oldalra kell

mennünk, s ott megadnunk a mailszervert, a usernevet és jelszavunkat.

Az igazat megvallva, egy asztali számítógép alkalmasabb az emilezésre, de ha az ember éppen buszozik vagy vonatozik, és van nála egy mobiltelefon, bizony hasznos unaloműző tevékenység lehet, hogy mire hazaér, már nem csak elolvasta, hanem meg is válaszolta sürgős leveleit.

Egy kis hazai körkép

Ha már a wap.prim-posta.com kapcsán hazai vizekre eveztünk, nem árt körülnézni, hogy kik az úttörők a hazai WAP-os tartalomszolgáltatásban. A gazdasági híreket, indexeket, részvényárfolyamokat szolgáltató Eco.hu (WAP.ECONET.HU) egyik kiegészítő szolgáltatása a WAP-linkek. Bár a nyolc cégből álló felsorolás nyilván nem teljes, a Port, az Index, a Házipatika, a Bankkártya, a Prím Online, a Stop, a Pannon GSM és a Westel 900 WAP-oldalaira mutató lista eléggé jó kiindulópont. Mindenképpen folytatnunk kell azonban a sort a mobil.hix.wap-kukkerrel (CGI.NAPLOPOK.HU/MOBIL/INDEX.WML.PL), ami hasznos lehet abból a szempontból is, hogy itt találjuk *Nyírő András* WAP-ajánlóját, vagyis sok további WAP-címet. *Lacó* Palmtop Oldalára (WWW.PALMTOP.INFO.HU/WAP/INDEX.WML) azért illő ráirányítanunk a figyelmet, mert ugyanez a Lacó segített olvasóinknak egy hónapja abban, hogy megtudjuk, mi is az a WAP. Lacó ezen az oldalon is megteszi ezt, a palmtop- és mobilhírek mellett bevezet a WAP technológiával kapcsolatos tudnivalókba is...

Emellett ma már van a Geoview-nak, a Pangalaktiknak, az Internettónak, az Elendernek és nyilván több tucat más cégnek is kísérleti vagy éppen bejáratott WAP-oldala. A Stop (TelNet) lehetővé tette, hogy a freeweb oldalakat fejlesztők akár WAP-oldalt is fejlesszenek. Elkészült egy WAP Consultingnak nevezett társaság jóvoltából a világ első WAP-os Othello játéka, ezt a POCKO.DIREKT-KFKI.HU/CGI-BIN/WAPOTH.EXE/OVER oldalon érjük el.

Időről időre WAPorettózgatunk majd az Internet Kalauzban, bár nem ígérhetjük, hogy valaha is elérnénk a teljességet... (Talán ha olvasóink e téren is segítenének, mint a weboldalak esetében. Ha valaki felfedez egy érdekes WAP-oldalt, ne habozzon, regisztráltassa legújabb címtárunkba, a WAPCI-ba.)

A jelenleg ismert WAP-szolgáltatók közül a legelőnyösebb helyzetben nyilván a mobilszolgáltatók vannak, hiszen a mobil adatátviteli sebessége mellett nem mindegy, hogy a szolgáltatónk szerverét kell-e elérnünk, vagy onnan új kalandokra indulunk más szerverek felé. Éppen ezért a Westel már induláskor felvállalta, hogy egy nagyobb WAP-os szolgáltatóközpontot épít ki, sok partnerrel; míg a Pannon jelen sorok írásakor még csupán saját akcióit, szolgáltatásait hirdeti WAP-oldalain.

Ha a praktikum szempontjából vizsgáljuk a dolgokat, vagyis hogy mi lenne az, amit én egy mobiltelefonnal az internetről akár az utcán le szeretnék kérdezni, akkor első helyre a Port Computernek a weben megismert, adatbázis-felépítésű mozi- és tévéműsora kívánkozna. Itt akár időpont alapján is megtudhatjuk, hogy hova érdemes moziba menni, s itt is kihasználhatjuk, hogy végső soron telefon van a kezünkben, vagyis felhívhatjuk a mozit, és megrendelhetjük a jegyet...

A kör be is zárult: egy olyan alkalmazástól indultunk el, amelyben a telefonos internetterminál mindkét funkcióját kihasználhattuk, s egy ilyenhez értünk vissza. Egyelőre az alkalmazások többsége nem ilyen, némelyik kicsit erőltetett, mondhatni nem telefonra való, de végső soron itt egy technológia, egy lehetőség, s a mobilfelhasználók és szolgáltatók lesznek olyan leleményesek, hogy ezt a lehetőséget majd megtöltik jobbnál jobb alkalmazásokkal.

WAProgramozás

Novák Áron / novaak@elender.hu

**Mindenki erről beszél, s már rengeteg szolgáltatás is elindult.
De mi van Veled? Te már tudsz készíteni WML-oldalakat? Tudod, hogy mi rejlik az egész mögött? Mármint forrásszinten...
Ha igen, akkor lapozz tovább. De ha nem, akkor olvasd el ezt, és ismerd meg a WAP-programozás nyelvét, a WML-t (Wireless Markup Language).**

Ha már találkoztál a HTML-lel, akkor nyert ügyed van (szinte). Ugyanis az alapvető formázási utasításokat a HTML-specifikációból vették a fejlesztői. Az utasítás < > között van, a szöveg is a formázó tagek között, valahogy így:

<utasítás>szöveg</utasítás>

A második tagnél ki kell rakni a / jelet, ami jelzi, hogy az a záró tag. A WML-nek is ez a lényege. Amúgy ez a nyelv még a HTML-nél is jóval egyszerűbb, mindössze 35 utasításból áll (forrás: Waptor WML guide).

Az oldalleírás kártyákból áll, és a kártyákon vannak az információk, hiearchikusan, a következő sorrendben: először a WML-fájl, utána a kártyák sokasága, azokon pedig maga az információ. Egyszerre egy kártyát lehet látni, és a kártyákat linkekkel lehet váltogatni.

Nyiss meg egy szövegszerkesztőt, és próbáld ki az itt leírtakat egy WAP-böngészővel, amit a **www.letoltes.com**-ról szerezhetsz be, ha ugyan már meg nem tetted. A főbb formázó tagek, amelyeket a WML-ben is lehet használni:

**** Vastagított **<i>** Dőlt **<u>** Aláhúzott **<big>** Nagyobb betűméret **<small>** Kis betűk **<p>** Új bekezdés, állítható elrendezés

Ami fontos még, az a képbeillesztés és a hiperlinkek. A képeket a szokásos módon lehet beszúrni:

<img src=„Elérési út" alt=„Alternatív szöveg ">

Az alternatív szöveg jelenik meg a nem grafikus kijelzőjű mobilokon. Jöjjön a hiperlinkelés. Majdnem ugyanaz, mint a HTML-ben:

Amitteakarsz

Az oldal szerkezete a következő:

I. rész: fejléc:
<?xml version=„1.0"?>
<!DOCTYPE wml PUBLIC "-//WAPFORUM//DTD WML 1.1//EN" „http://www.wapforum.org/DTD/wml_1.1.xml">

II. rész: a <body> HTML-megfelelője:
<wml>
</wml>

III. rész: kártyák kódja:
<card id=„Azonosító" title=„Cím">
</card>

IV. rész: a lap tartalmának kódja:
Ez a fejléc

Számítástechnikai cég WAP-oldala dióhéjban, avagy mit jelent a gyakorlatban az, amit az előbb leírtam:

<?xml version=„1.0"?> *fejléc*
<!DOCTYPE wml PUBLIC "-//WAPFORUM//DTD WML 1.1//EN" „http://www.wapforum.org/DTD/wml_1.1.xml"> *fejléc ez is*

<wml> *a BODY megfelelője a HTML-ből*

<card id=„fo" title=„Fooldal"> *a fő kártya definíciója*
<p align=„center"> *szöveg középre igazítása*
Arlista
 szöveg kiírása, utána egy sortörés
CPU Kft
 ugyanaz, mint az előző
</p> *középre igazítás vége*

 sortörés
CPU-k arai *kapocs a CPU-k áraihoz*
</card> *kártya vége*
<card id=„cpu" title=„CPU-k arai"> *új kártya definíciója, a CPU-kártyáé*
<p align=„center"> *középre igazított szöveg*
CPU arak
 szöveg kiírása, CPU-árak
</p> *középre igazítás vége*
<i>P IV</i> 1000 MHz 800 e Ft
 dőlt betűvel írva P IV, vastaggal szedve 800 e Ft
Vissza *link a főoldalra*
</card> *kártyadefiníció vége*

</wml> *WML-lezáró tag*

Ilyen egyszerű az egész, máris bármit közzé lehet tenni, és mobilról elérhető. Már csak egyvalami hiányzik, ami a WWW-nél megvan. Az a lehetőség, hogy interaktív oldalakat lehessen készíteni. A WAP készítői erre is gondoltak, létrehozták a WMLScript nyelvet, amely a JavaScript kistestvére. Erről a következő számban írok. Hacsak nem akarsz WAP-kiszolgálót csinálni személyi számítógépedből, akkor valahová el is kell helyezni a fájlt. Ha van saját webszervered, akkor oda is lehet, de amióta a TelNet beindította az Extra (**www.extra.hu**) „freeWAP" szolgáltatását, azóta ott ezt bárki megteheti ingyenesen.

Ha kész, ne felejtsd el regisztráltatni a Prím Online WAPCI fertályán, hadd tudjon rólad is mindenki...

A böngészőazonosítás idegtépő rejtelmei (II.)

avagy itt a folytatás, amit az Olvasó már alig várt

Az elolvasásra melegen ajánlott előző részben *(Internet Kalauz, 2000. február) a böngészőazonosítás alaptechnikáit ismertettem, mert olykor nem árt a kályhától indulni. Alapvetően a böngészőfüggetlen (vagyis az elterjedtebb böngészőkben való hiba nélküli megjelenítésű) HTML- és Javascript-programozáshoz három irányból lehet közelíteni:*

1. Milyen böngészőben vagyunk éppen most (ez volt az első rész témája)?
2. Tudja-e a böngésző, amelyben éppen megnyitják a lapomat, azt, amit én szeretnék használni?
3. Melyik böngésző ismeri azt az elemet, utasítást, amit én most használni akarok?
E cikkben az utóbbi két pontot fogjuk taglalni.

Amúgy, hogy éppen melyik megközelítést választjuk, azt az adott feladat dönti el. Egy akkurátus webmester már a nyitó lapon eldöntheti, melyik böngésző melyik verzióját melyik egymással összefüggő „lapágra" vezeti el, és akkor innentől nem kell többet foglalkoznia azonosítással, csak egy lista kell arról, melyik verzió mit tud, és szépen építgetheti ennek megfelelően az ágakat. Ez azonban komoly felkészültséget és tervszerűséget igényel.

A gyakorlatban sokszor célravezetőbb, és alkalomszerűen használhatóbb a 2. és 3. megközelítés.

Az objektumlekérdezés

avagy az Olvasó azt hiszi, megvan a csodafegyver

Az objektumok a Javascriptben (és a böngészőben) olyan beépített eszközök, amelyek elérhetővé teszik a programozás számára a megjelenítés szempontjából fontos elemeket. Ezekhez az elemekhez különféle további információt nyújtó vagy a menet közbeni változtatást lehetővé tevő tulajdonságok, függvények vannak rendelve. Ilyen jellegzetes objektum pl. a window, amelynek van URL-címe, előzménye, tartalma, vagy a document, amely tartalmaz linkeket, képeket, űrlapokat stb. Ezeket lekérdezhetjük, módosíthatjuk, állapotuktól függően döntéseket hozhatunk.

Egy objektum (vagy annak egy tulajdonsága) „lekérdezése" arra jó, hogy meggyőződjünk, létezik-e az adott böngészőben, és így használhatjuk-e hibaüzenet nélkül. Az előző részben volt egy vizsgálat a Java elérhetőségével kapcsolatban:

```
if (ekszplorer==1 && bongeszoverzio>= 4) {if (navigator.javaEnabled()) window.location="java.htm"};
```

Ez az utasítás azt kérdezi le, vajon be van-e kapcsolva a Java elérhetősége a felhasználó által (feltéve, hogy legalább 4-es IE-változattal állunk szemben). Itt muszáj volt a böngészőverzióra rákérdeznünk, mert egy 4-esnél korábbi verzióban használva az utasítást félablaknyi hibaüzenetet kapnánk.

Az objektumlekérdezés technikájával azonban ez a probléma univerzálisan (minden más böngésző esetében is, mint az Opera, a HotJava stb.) megoldható.

Először egyszerűen azt kérdezzük le, létezik-e a Java-elérhetőség lekérdezhetősége:

```
if (navigator.javaEnabled) {if (navigator.javaEnabled()) window.location="java.htm"};
```

A két „kérdés" nem keverendő össze, mert másra vonatkozik, és egyik sem helyettesíti a másikat. A navigator.javaEnabled az objektum elemfüggvényének létezésére (ez a funkció neve), míg a navigator.javaEnabled() a Java elérhetőségére (ez a funkció meghívása) kérdez rá! Ezt a különbségtételt fontos mindig szem előtt tartani. (Ha a felhasználó kikapcsolja a Java-elérhetőséget, attól még a navigator.javaEnabled lekérdezése „true" („igaz") értékkel tér vissza!)

Hogy egy böngésző ismeri-e azt, amit mi éppen használunk, egy direkt kérdéssel el tudjuk tehát dönteni. Pl. el akarjuk érni a dokumentum képeit valami bravúros képcsere vagy villogtatás céljából (Javascript 1.1-től működik). Akkor elágaztathatunk a szerint, hogy a böngésző igent vagy nemet mond-e a vallatásra:

```
<SCRIPT language="Javascript">
<!--
if (document.images) {manipulálhatjuk a képeket} else {felejtsük el a képmanipulációt};
//-->
</SCRIPT>
```

Világos, hogy az objektumok lekérdezése a Javascript-verziók közti különbséget s ezen keresztül a böngészőverziót is megmutatja. Természetesen nem érdemes olyan objektumot (vagy annak tulajdonságát, függvényét) lekérdezni, amely már a Javascript 1.0-ban is adott volt. Ami viszont később került bevezetésre, azt le kell kérdezni, mielőtt használni kezdjük, különben hibaüzenetet kap a szerencsétlen felhasználó, és hibásan működnek lapjaink. (Hacsak?... Lásd később!)

Persze mindent nem érdemes lekérdezni, de akkor mit? Néhány gyakori példa:

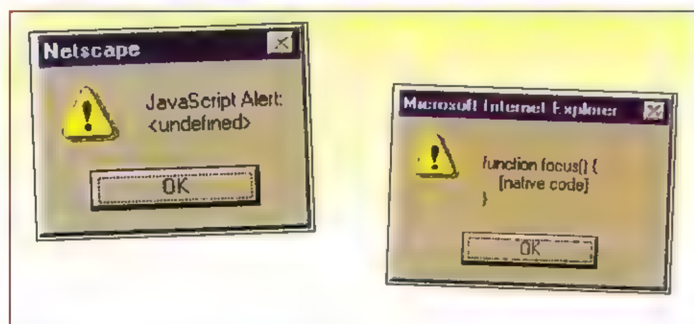
Lekérdezhető funkció neve	Mire jó, ha működik?
window.screen	a képernyő felbontása lekérdezhető-e?
window.focus	adható-e ablaknak fókusz?
navigator.plugins	lekérdezhető-e a böngésző pluginkészlete?
navigator.language	lekérdezhető-e a böngésző nyelvi verziója (csak Netscape-ben, 4.x-től fölfelé)?
navigator.systemLanguage	lekérdezhető-e az operációs rendszer nyelve (csak IE-ben, 4.x-től fölfelé)?
navigator.browserLanguage	lekérdezhető-e a böngésző nyelvi verziója (csak IE-ben, 4.x-től fölfelé)?
navigator.userLanguage	lekérdezhető-e a felhasználó által beállított nyelvi preferencia (csak IE-ben, 4.x-től fölfelé)?
documentum.layers	használhatók-e layerek (csak Netscape-ben, 4.x-től fölfelé)?
document.all	használhatók-e stíluslapok (csak IE-ben, 4.x-től fölfelé)?
document.images	használhatók-e a gombfelvillantó és képváltó programok?

Persze felmerülhet a kérdés, hogy mit is csinálunk ilyenkor? Mit értékel ki az if utasítás? Megtudhatjuk a következő alert() utasítással:

```
<SCRIPT language="Javascript">
<!--
alert(document.links)
//-->
</SCRIPT>
```

A Netscape 3 pl. erre azt írja ki, hogy „[Object LinkArray]".

Ha egy 4.0-s verzió előtti Netscape-be behívjuk az alert(document.layers) utasítást, akkor azt kapjuk, hogy „Undefined",

vagyis nem definiált, és az if (document.layer) hamis értéket ad vissza. Ha meg Netscape 4.x-be hívjuk be, akkor [Object LayerArray] üzenetet kapunk.

Ha függvényeket, eljárásokat szeretnénk ellenőrizni, akkor ugyanígy járhatunk el. Például a window.focus() függvényt szeretnénk használni, de az csak a Javascript 1.1 óta van. Nézzük meg, mit ír ki az IE4, ha firtatjuk, ismeri-e ezt a függvényt. Azt mondja, hogy „function focus() {[nativ code]}".

A függvényekre általában ilyesmiket írnak ki a böngészők, ha ismerik, és az if feltételvizsgálatban ezek is „igaz"-ként értékelődnek ki.

De sajnos a focus() párjára, a blur() függvényre „Undefined" üzenetet kapunk. Vajon miért ez a szeszélyesség? Megsértődni nem érdemes. Nézzük meg akkor, mondjuk, a window.opener tulajdonságot. Ez nagyon hasznos, mert ennek segítségével lehet megtudni, melyik ablakból nyitották meg a popup ablakot. A Netscape 3 és 4 az alert(window.opener) utasításra „nulla" értéket ad vissza, ami sajátos elismerése annak, hogy a tulajdonság létezik, viszont az IE „Undefined" üzenetet ad vissza. De ha ugyanezt a szokásos if utasítással kérdeznénk le, bizony „hamis" ágra kerülnénk mindegyik esetben. Ebből tévesen könnyen arra következtethetnénk, hogy a window.opener tulajdonság nem létezik az adott böngészőben.

Ám ha ugyanezt most lejátsszuk úgy, hogy egy popup ablakban érdeklődünk, létezik-e window.opener tulajdonság, akkor igenlő választ kapunk. Vagyis bejön a régi igazság, hogy tudni kell, mikor és hogyan kell kérdezni. Ez azt jelenti, hogy sok olyan funkció van a Javascriptben, amely akkor „kreálódik meg", vagy akkor érhető el, amikor annak létjogosultsága van. Ilyen még a document.referrer funkció is, amely, fájdalom, az IE-ben nem működik.

Érdemes tehát ezt a lehetőséget használni, de melegen ajánlott előtte végigpróbálgatni a különböző böngészőverziókon, mi is történik, mert érhetnek minket meglepetések. (Régebbi böngészőverziókat most a letoltes.comról lehet beszerezni! Használati utasításként csak annyit, hogy a Netscape-eket lehet egy gépre, különböző könyvtárakba telepíteni, míg az IE-ből csak egyet tűr meg a Windows.)

Az eseménykezelők

avagy az Olvasó ráébred, hogy vannak még nehézségek, de a szerző segít ezeket megoldani. A végén mindenki örül

Sajna nincs vége a megpróbáltatásoknak! Mert hát vannak ezek az agyonhasznált eseménykezelők, de ezekre nem lehet ilyen egyszerűen rákérdezni. Maradnak az okos könyvek, meg ez a cikk, amit be lehet keretezni, és kitenni, hogy kéznél legyen. Megjegyzem, most észrevétlenül átcsusszantunk az induláskor beharangozott 3. pontra: melyik böngésző ismeri, amit most használni akarok? Az alábbiakban táblázatos, könnyen bekeretezhető formában foglalom össze a fontosabb (szerintem használható) eseménykezelőket:

Eseménykezelő	Melyik browserverziótól használható?	Milyen eseményhez lehet kódot rendelni?
onClick	N2, IE3, Opera	klikkelhető elemre kattintás
onDblClick	N4, IE4	klikkelhető elemre dupla kattintás
onMouseOver	N2, IE3, Opera	a kurzor a klikkelhető terület felett van
onMouseOut	N3, IE4, Opera	a kurzor elhagyja a klikkelhető területet
onMouseMove	N4, IE4	a klikkelhető terület felett mozog a kurzor
onMouseDown	N4, IE4	a linkelhető terület felett lenyomták az egér valamelyik gombját
onMouseUp	N4, IE4	a linkelhető terület felett felengedték az egér valamelyik gombját
onLoad	N2, IE3, Opera	dokumentum, kép, layer betöltődött
onUnload	N2, IE3, Opera	a lapot elhagyja a felhasználó
onAbort	N3, IE4	a kép letöltése megszakad
onError	N3, IE4	nem böngészőeredetű hibák
onBlur	N2, IE3, Opera	a fókusz „elvesztése"
onFocus	N2, IE3, Opera	a fókusz „megszerzése"
onReset	N3, IE4, Opera	egy űrlap Reset gombja aktiválódik
onSubmit	N2, IE3, Opera	egy űrlap Submit gombja aktiválódik

Szerencsére az eseménykezelők nagy bajt általában nem csinálnak, legfeljebb nem működnek. Ám néha ott sem működnek, ahol az elvárt volna, vagy nem úgy.

Pl. az onClick viselkedésében eltérések tapasztalhatók az egyes verziók között. A Javascript 1.0-ban, ha az onClick egy linkben áll, akkor – eltérően a későbbi verzióktól – nem lehet módosítani (felülírni) a href= elem után álló linket, mert az mindenképpen betöltődik. Pl. az

```
<A href="ujlap.htm" onClick="return confirm('kell vagy nem kell?')">Dönts!</A>
```

utasításban a Netscape 3.x verzióitól a confirm() ablakban a „Mégsem" gombot választva nem töltődik be az ujlap.htm, de a Nestcape 2-ben akármit válaszolunk, betöltődik! Ezt szerencsére ki lehet cselezni a következő módon:

```
<A href="ujlap.htm" onClick="if (confirm('kell, vagy nem kell az ujlap.htm?')) {} else {this.href='regilap.htm'}">Dönts!</A>
```

(A Mégsem gombra kattintva a regilap.htm jön be!)

Azt is jó tudni, hogy az onMouseOver már a Javascript 1.0-ban is működik, míg az onMouseOut csak az 1.1-ben lett bevezetve!

Az onLoad eseménykezelő fokozatos funkcióbővülésen ment keresztül, kezdetben csak a <Body> tagben volt elhelyezhető, és a dokumentum betöltődése után aktiválódott, később már az <Img> elemben és a layerekben is működik (az Operában csak a <Body>-ban érvényes). Az <IMG> tagben érdekes megoldásokra ad lehetőséget az a tény, hogy ha a kép egy GIF-animáció, akkor az onLoad eseménykezelő mindannyiszor aktiválódik (Netscape 4-ben sajnos folyamatosan), ahányszor az animáció lefut.

Az itt felsorolt eseménykezelőkön túl persze van még néhány, az IE5 meg bevezetett még egy rakást, de az a jövő zenéje, mit vesz át belőle legalább a Netscape.

További lehetőségek

avagy az Olvasó nem bírja tovább, felhörpint egy kávét, majd visszatér, és nem bánja meg. A szerző a végén búcsúzik

Most már csak egy kis türelmet! A melegen ajánlott előző részben jeleztem, hogy az egyes böngészőverziókhoz nagyjából hozzákötható a Javascript valamely verziója, illetve hogy bizonyos lehetőségek bizonyos Javascript-verzióktól működnek. A hibaüzeneteket tehát kivédhetjük úgy is, ha a

```
<SCRIPT language="Javascript">
<!--
//-->
</SCRIPT>
```

részben ügyelünk arra, hogy teszem azt a Javascript 1.2-ben bevezetett lehetőségek használata esetén a language= után Javascript1.2 (így, egybeírva!) szerepeljen. A böngészők visszafelé kompatíbilisek, tehát a tudásuknál alacsonyabb szintű Javascript-programokat lefuttatják, de a magasabbakat nem. Természetesen kivétel ez alól az IE, nevezetesen az IE3 úgy csinál, mintha értené a Javascript 1.1-et, de ha image-objektumot akarunk használni (azok a bizonyos villogó gombok!), akkor ledöglik tőle. Úgyhogy érdemes az IE-t megkülönböztetett figyelemben részesíteni, de hát úgyis erre vágyik.

A szerző búcsúzik, Javascriptben gazdag napokat kíván.

Persze nem ennyi van, az Unicode Consortium tovább dolgozik a bővítésen, több írás várja felvételét a kódtáblába. Maga az Unicode remek kezdeményezés, célja, hogy minden nyelv írását és minden egyéb szükséges jelet, a matematikai képletektől a kottákig, egyetlen kódtáblába lehessen írni. Éppen olyannak való, mint a magamfajta nyelvmániákus, aki nem tanul portugálul, mert az túl uncsi és hétköznapi, inkább a tamil felé kacsingat.

segítségével megtanulni. Mondjuk az eszperantót. A Robert Beard elkalauzol minket egy címre, ahonnan remek helyekre nyílik átjáró, amelyek egytől egyig eszperantóul vannak. Kösz szépen. Akkor helyes érzékkel beírja az ember URL-nek azt, amire kíváncsi: **www.esperanto.org.** A szép kivitelezésű címlapon a magyar zászlócskára bökve megtaláljuk a prágai nyilatkozat szövegét, ami nagyon érdekes olvasmány, csak nem az, amit mi keresünk. Akkor változtassunk a fődomainen: **www.esperanto.hu.** Ez annyira új, hogy

Láng Attila D. / Lang_Attila@e73.kibernet.hu

Nem tudom, ki hogy van vele, de nekem örök szerelmem a betű, az írás. Nemcsak maga a nyomtatott szöveg, a beszédet rögzítő jelek minden fajtáját mérhetetlenül szeretem. Igyekszem tanulgatni távoli népek írásait, s felmerül bennem a kérdés: vajon hány is van belőlük tulajdonképpen? Társaságban, kvízjátékok alkalmával is ki lehet próbálni, ki tud többféle írást felsorolni. Általában magyarázni kell a kérdést: hát tudjátok, latin, görög, cirill, arab stb. Aki tízet fel tud sorolni, az már nagyon sokat tud erről a témáról. Aki tizenötöt, az puskázik valahonnan. Aki huszonhármat, az megtanulta a listát a www.unicode.org oldalról...

BETŰ BETŰ HÁTÁN

DUMÁL ÖN DHIMÁLUL?

Az Unicode oldalának élvezeti értéke azonban éppen a nyelvmániákus számára csekély: töméntelen jelet és ákombákomot lehet rajta találni, de hogy azok mire valók, nem mondja meg. Pedig benne van az egész kínai írás – milyen kényelmes lenne onnan megtanulni...

De valahonnan azért mégiscsak el lehet sajátítani, nem igaz? Reméljük. Kiindulópontként a legjobb a Robert Beard, ahogy hívni szoktam az online szótárak és nyelvtanok nagy gyűjteményét, amelynek két éve visszatérő vendége vagyok. Jelenlegi címe: **www.facstaff.bucknell.edu/rbeard/grammars.html;** itt a nyelvtanok vannak, a szótárakhoz a végét diction.html-re kell cserélni.

Az oldalon linkek találhatók, a lap maga nem tanít semmilyen nyelvet. Egy darabig keresgélni kell, amíg az ember az igazán fogára való linket megtalálja, de az eredmény általában megéri a fáradságot.

Ha például dhimal nyelven szeretnénk tanulni – e nyelv nagy előnye, hogy az égvilágon senki se hallott még róla, öt perccel ezelőttig én sem –, csak megnyomjuk a linket, és *John Kingtől* megtudjuk, hogy Nepálban, Dzshapa és Morang kerületében beszéli harmincötezer ember. Többet sajnos nemigen, az oldal elég szegényes. (Címet nem adok, tessék megkeresni.) Vagy kereshetünk magunknak hiligaynon–angol szótárt – e nélkül elég nehéz meglennie egy művelt embernek. Szép címe van: Nagatuon ako sang Hiligaynon, azaz hiligaynonul tanulok. Teszem ezt abban az esetben, ha a Fülöp-szigetek középső részére készülök hosszabb időre, mivel ott beszélik a nyelvet. Ezt még folytathatnám egy ideig, elvégre nyelv van bőségesen... Mennyi is? A **www.sil.org/ethnologue** címen megtalálható a válasz, de az olvasók többségét az érdekli, mi történik, ha tényleg szeretne egy idegen nyelvet a net

meg sem jelenik, „not found" – mit akarok én itt? Ilyenkor az ember ellenőrzi, amit a cím nemrég történt bejegyzéséről olvasott, torkát csendes gurgulázás hagyja el, küld egy példányt cikkéből a cím bejegyzőjének, és a netes eszperantótanulás kérdését egyelőre ad acta teszi. Eszperantóul tanulni tehát a neten úgy kell, hogy küldünk egy levelet a HIX Tippre, hogy jöjjön már valaki, és tanítson meg.

Rossz hírem van: más nyelvekkel ugyanez a helyzet, hacsak nem az angolról van szó. Nézdegélem az oldalakat sorban, de egyelőre igazán jó nyelvtanulási lehetőséget csak az talál, aki már beszél angolul. Például a **www.learnplus.com** segít. Persze nem mindenki akar nyelvet tanulni: van, aki már megtanulta. Most már csak használni szeretné, például levelet írni rajta. De a nyelvhez betűk kellenek. Vagy szójelek, ha az a nyelv például a kínai. Ez esetben érdemes a **www.mojikyo.gr.jp** címen körülnézni. Nyolcvanezer darab van nekik, többféle formában, még honlapokra linkelhető GIF-ekben is.

Az egyik igazán nagy fontgyűjtemény a Yamada Language Centerben található: **babel.uoregon.edu/yamada/fonts.html.** Itt találhatnak hieroglifás fontot az Unicode-ból kirekesztett egyiptológusok is.

Rögtönzött nyelvi körsétámból két tanulságot vonhatok le. Az egyik: a számítógépek nyelvtanítása még mindig eléggé nehézkes. Hiába van az Unicode, amely rengeteg nyelven tud – elméletben. A másik pedig: az emberek nyelvtanítása se jutott még sokra a neten. Egyelőre aki úgy válik netizenné, hogy csak magyarul beszél, az bizony úgy is marad egy darabig. Hacsak nem keres magának nyelviskolát a neten kívül.

Talán egy-két év múlva másképp lesz.

A RENDSZER, AMELY MEGHALADJA KORÁT...

Cégfilozófiánk szerint teljes, működő rendszerek szállításával, komplex megoldások nyújtásával és az ezt támogató emelt szintű szervizszolgáltatási háttérrel lehet hosszútávon megbízható partnerré válni.

- **Teljes hardver és szoftver állomány részletes, rendszerszintű felmérése**
- **HW-SW rendszerek összehangolása, rendszerterv készítése**
- **Rendszerek leszállítása, telepítése és konfigurálása**
- **MCSE, MCP, CNE végzettségű szakemberek**
- **Tanácsadás (Partnereinknek térítésmentesen)**
- **CAT 5-ös és CAT 6-os hálózatok tervezése és kivitelezése ISO 9001 szerint**

Legkorszerűbb Activa számítógépeinket a Windows 2000 premierjével egyidejűleg már Windows 2000-rel szállítjuk, de felkészültünk arra is, hogy megvizsgáljuk a vállalatok jelenlegi gépparkját, tanácsot adjunk az átállással kapcsolatban, s ahol a helyzet erre érett, leszállítjuk és installáljuk a szükséges mennyiségben az új operációs rendszert. Szolgáltatási körünkbe beletartozik a tanácsadás és a konzultáció is, hiszen az új rendszerrel kapcsolatos ráfordítások csak annak térülnek meg, akik a Windows 2000 többlettudását ki is tudják használni.
Szakembereink az ország egész területén rendelkezésére állnak.
Keresse fel honlapunkat, és legyen partnerünk a minőségi számítástechnikában.

www.albacomp.hu

Albacomp Számítástechnikai Rt.
8000 Székesfehérvár Mártírok útja 9.
Tel.: *(22) 315-414, fax: (22) 327-532
www.albacomp.hu, e-mail. info@albacomp.hu

1139 Budapest Frangepán u. 8-10.
Tel.: (1) 350-8122
Fax: (1) 350-8325

A MOZGÁS SZÉPSÉGE

videoszerkesztők otthonra és stúdióba

PINNACLE SYSTEMS

DC1000

- MPEG-2 videoszerkesztő
- ITU.R 601 stúdió minőség
- 50Mbit/sec max. átviteli sebesség
- Két videofile visszajátszása egy szerkesztőfelületen
- Valós idejű 3D effektezés, feliratozás
- Filterezés, 200 átmenet renderelési idő nélkül

DV500

- Digitális és analóg kamerához
- DV, IEEE-1394 és S-VHS csatlakozó egy kártyán
- DV illetve MPEG-2 minőség
- Valós idejű effektezés, 3D effektezés és feliratozás

DVD1000

Videoszerkesztő a teljesértékű DVD készítéséhez

Kiemelt viszonteladóink:

ALBACOMP
tel.: 201-4409

Video-Part
1092 Bp., Ferenc krt. 26.
tel.: 217-3754
pana@videopart.hu

Bemutató stúdió:

MultiMédia Center
1074, Bp. Hársfa u.
tel.: 342-3982
mmc@mmc.hu

WIN Computer
1067 Bp., Szondi u. 19.
tel.: 353-4304
win@win.hu

axico®
www.axico.hu
1074 Bp., Dohány u. 67.
tel.: 342-3255 fax: 351-2576

A MI MACI-NK (33. PÓTKÖTET)

Mire ezek a sorok megjelennek, a MACI és a BOCI mellett megnyitjuk a WAP-oldalakat nyilvántartó WAPCI-t is, ide szintén várjuk, hogy olvasóink regisztrálják az általuk felfedezett WAP-szolgáltatásokat.

{asm} www.extra.hu/asm
100 és 100 MP3 www.tar.hu/mymp3s
A #nagykőrös IRC-csati www.extra.hu/nagykoros
A keresőközpont ker-s.ini.hu
A Parkinson-kór sebészi kezelése www.parkinson.ini.hu
A Színház folyóirat www.lap.szinhaz.hu
AAA//A könyvelőiroda extra.hu/konyvelde
Ács Gyula www.extra.hu/Bimbaum/index.htm
Adidas félmaraton Nyíregyházán www.extra.hu/fmarathon
Adnd függőknek! www.extra.hu/adnd_world
Agenda Computer www.agenda.hu
Agrippa www.agrippa.ini.hu
Agromark-95 Kft. webbusiness.webtime.net/agromark95
Aikidojo www.extra.hu/aikidojo
Airshop-hu www.extra.hu/airshop-hu
Ajándék Krisztikének www.extra.hu/Bambinooo/index.html
Aktképeim www.extra.hu/akt
Alaskan malamute www.extra.hu/alaskanmalamute
Albatross www.nexus.hu/awps
Alien www.extra.hu/WereWolf
Alisca Bau – mély- és magasépítés www.aliscabau.hu

ALU-LAB Kft. webbusiness.webtime.net/alu-lab
AMP Computers amp.hungary.nu
Animage Studio www.extra.hu/animage
Anselmo www.extra.hu/anselmo
Anti-Bill Gates www.extra.hu/thephantom
Antoan www.extra.hu/Antoan
Ami www.extra.hu/sallayarnold
Áruház www.majorett.com
AST Testkultúra Szalon SE www.extra.hu/astse
Asztalos-ács-kőműves-festő-mázoló-lakatos munkák www.extra.hu/epiteszet
Asztrológia www.extra.hu/xuda
Atek www.extra.hu/Atek
ATI www.extra.hu/Ati4
Atlantic Research and Publications, INC arp.ini.hu
Atlantisz Yamaha Musical Instruments Company atlantiszyamaha.ini.hu
Audio Tuning Kft. www.audiotuning.hu/index.html
Auto5 www.auto5.hu
Autóbusz-rendelés www.extra.hu/btl
Autógáz-Wector Garage www.autogaz.cjb.net
Autóker Balázs Kft. www.autobalazs.ini.hu
Autóker Balázs Kft. www.extra.hu.mabal/index.htm
Autonómia Alapítvány www.autonomia.hu
Avalanche Computer www.avalanche.emma.hu

B & Bonus Szakértői Bt. www.extra.hu/B_Bonus
B Plusz A Kft. www.extra.hu/bplusza/index.html
B&K Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. www.bandk.hu
BaBOSS Consulting Büro www.extra.hu/baboss
Bakonyjákói vonatok www.geocities.com/Athens/Marble/8576/jako.html
Barbárok közt www.extra.hu/barbarian
Bardeco Kft. www.extra.hu/bardeco
Báma község www.c3.hu/~szerko
Bartók Rádió euro.radio.hu/bartok
Baseball www.extra.hu/baseball
Batu telix.lovassy.hu/~batu
BAUMAG Általános Befektetési Szövetkezet webbusiness.webtime.net/baumag
BC & BJ www.extra.hu/bcbj
Bécsi utazás www.nexus.hu/brahamne
BenczeB www.extra.hu/benczeb
Bene Csaba www.extra.hu/csbene
Beni www.extra.hu/beni/index.html
Béres Anna baba miskolc.webtel.hu/anna
Bernáthegyi-kennel www.extra.hu/turak
Bestmobil telefonszaküzlet www.extra.hu/bestmobil
Beverly Hills 90210 www.extra.hu/johni/index.htm
Big Jumping www.dorogi-gimn.sulinet.hu/sajat/radoka/radoka.htm
Bigben nyelvstúdió bigben.ini.hu
BikiniNet www.extra.hu/bikininet
Birgi lapja Gyuláról www.birgi.ini.hu
Birodalmi Híradó w3.swi.hu/hirbir
Blackdogone the-prodigy.homepage.com
Blue-Comp Számítástechnika bluecomp.swi.hu
BME Mechanikai Technológia és Anyagszerkezet-tani Tanszék www.mtt.bme.hu
Bonus nyereményjáték www.bullholding.hu/bonus.html
Borbola István www.extra.hu/borbola
Boszy's Gallery www.extra.hu/boszy
Bóta Bea miskolc.webtel.hu/bb
Bóta Gabi és Tóth Zoli miskolc.webtel.hu/tothzoli
Bödör Ferenc fefe.hungary.nu
Bősz Levente www.extra.hu/b_levente
British American Racing www.extra.hu/bar
Britney Spears britney.ini.hu
Brutália programok www.extra.hu/zupi
Bsink www.extra.hu/bsink
Budapest Papír Kft. www.bppapir.hu
Budapesti Eszperantó Ház www.esperanto.hu/bp-haz.htm
Budapesti Művelődési Központ www.c3.hu/~muvhazak/bmk
Budapesti táncrend ludvig98.tripod.com/tancrend.htm
Cameron Diaz cameron-diaz.ini.hu
Casio Computer Co. www.skktrade.hu
Caveman-régiségek www.extra.hu/caveman
Cell-Inform, Celldömölk www.extra.hu/bedit1
ChatLady www.elender.hu/~stams
Chatman www.extra.hu/Chatman
CheatHome www.extra.hu/cheatr
Christina Aguilera christina-aguilera.ini.hu
Cindy Crawford cindy-crawford.ini.hu
Cinemix – internetes mozimagazin www.extra.hu/cinemix
Citroen 2CV Kacsa freeweb.interware.hu/baranyai/2cv.html
Cocktail www.extra.hu/tbirdy
ColaOnline www.extra.hu/ColaOnline9
Com-Forth www.comforth.hu
Constans Soft constans.cjb.net
Cont-System Kft. web.interware.hu/contsys
CYAN art kreatív stúdió cyanart.ini.hu
Czuczai György www.tar.hu/czuczay

Czuczai György köz- és játszótéri vállalkozás www.extra.hu/czuczai
Családi ház www.extra.hu/csaladihaz
Csapó Krisztián www.expage.com/page/csapokrisztian
Csapszi www.extra.hu/Szife2/csapszi/index.html
Csempe-járólap, fugafestés, felújítás www.extra.hu/a11/aktual.htm
Csete jutka www.extra.hu/csj
Csillagkapu www.extra.hu/stargatecenter
Csl www.extra.hu/csl
Daemon www.extra.hu/daemon
Daisy esküvői kártya, meghívó daisy.ini.hu
Dalszövegek www.extra.hu/dawidka
Danee www.extra.hu/Kolumban
Dataprint dataprint.ini.hu
Daysleeper www.extra.hu/daysleeper
DB World By SSBeGa www.dbworldhu.cjb.net
Deák Bill Blues Band www.extra.hu/rockzene/bill.htm
Delfin uszoda www.extra.hu/delfinuszoda
Deme Autó www.extra.hu/demeautobt
Deninet www.deninet.hu
Dere-Ker Bt. www.extra.hu/dereker
DesignSoft Kft. www.designsoftware.com
Dh-Ds www.extra.hu/mountainbike
Diósgyőri Gimnázium, 12. H osztály www.extra.hu/class12H
Dj GreyHound www.tar.hu/greyhound
Dj Szaky www.extra.hu/dj-szaky
Dj Jano www.extra.hu/djjano
Dobos Tibor – ingatlanok www.extra.hu/door
Dopeman www.extra.hu/dopemania
Doubleoutdarts Club darts.ini.hu
Dr. Bacsa Gábor www.nexus.hu/bacsag
Dr. Regele Károly Senior Úszóklub www.extra.hu/regelekszuk
Dragon Ball-viccek www.extra.hu/dbz-linkek/viccek.htm
Dragon Ball Z www.extra.hu/dragonklub
Dragon Ball Zone www.extra.hu/dragonball-club/zone
Dragon Club Klán www.extra.hu/dragonball-club/klan.htm
Drótfonatok www.extra.hu/drot
DX Magazin www.extra.hu/jozsfm
Eagle Microsystem www.extra.hu/eami
Edison Mozi Kft. emil.alarmix.org/edison
Egy masiniszta füstölgései emil.alarmix.org/fust
Egyetemes szeretet w3.swi.hu/szeretet
Egyetemi sztorik w3.swi.hu/veszprem89
Elán elan.ini.hu
Élénk T Bt. - nyomda www.elenkt.hu
Első Nyírségi Fejlesztési Társaság enyft.ini.hu
Enci free.netlap.hu/encicus
Encore extra.hu/encore
Enud1 www.extra.hu/enud1
Enuresis nocturna www.extra.hu/ihorvath
Építkezési vállalkozás www.extra.hu/lacicsapat
Építőipari kivitelezés www.montir-coop.hu
Építőipari Kivitelező Kft. www.re-horc.ini.hu
ÉPSZIG-B Építő és Szigetelő Kft. webbusiness.webtime.net/epszig
Épületgépészet web.interware.hu/saimon
Erando Kft. www.kerszov.hu/erando
Erdélyi képtár www.extra.hu/aquilegia
Erdélyi kopó www.extra.hu/Ekopo
Erotika és még sok minden más w3.swi.hu/belfegor
Érték, forma – építészet, lapszerkesztés www.ertekforma.hu
Eszperantó www.esperanto.hu/magyar1.htm
Eszperantó Alapítvány www.esperanto.hu/fondajo.htm

Eszperantó könyvküldő szolgálat www.esperanto.hu/librserv.htm
Eszperantó-rendezvények listája www.esperanto.hu/kalendar.htm
Etels Kft. www.extra.hu/etels
Extra extra.hu/booley
F1 www.extra.hu/Kicsityson
Fagycsap versei www.extra.hu/fagycsap
FakeHu Pictures w3.swi.hu/fakehu/index.html
Fási Gábor fasigabi.ini.hu
FastTracker www.geocities.com/leexus
Fehérgyarmat város w3.swi.hu/fgyarmat
FEK-éj Klub www.extra.hu/fekej
Fekete Imre www.extra.hu/artfeki
Fémszerkezetes csarnokok építése www.extra.hu/centermetal
Fenyő Imre www.extra.hu/fenyo
Fényreklámok www.extra.hu/alexdesign
Fényreklámok, neonfények www.extra.hu/fenydekor
Fényújság www.extra.hu/fenyujsag
Ferbeton www.extra.hu/ferbeton
Ferenczi holland bútor www.extra.hu/HollandButor
Fesztbaum Béla www.szinhaz.hu/fesztbaum
Fidibusz kulturális folyóirat www.extra.hu/fidibusz
Fiend www.extra.hu/fiend
Filmek, zene, autogram w3.swi.hu/lelohely
Fitz Roy Extrémsport Egyesület www.extra.hu/fitzroy
Fodor Zsolt letöltőbázisa www.extra.hu/dloads
Fodrászcikk-kisáruház www.tar.hu/fodraszcikk
Fogorvosi rendelő www.extra.hu/poli-dentist
Fonzy Sámán www.nexus.hu/fonzy
FOOR Kft. webbusiness.webtime.net/foor
Fordítók és tolmácsok www.extra.hu/fth-translations
Formula-1, aktuális www.extra.hu/Zanardi
Fúgafelújítás, -festés www.extra.hu/a11/fufe.htm
Független Ifjúság www.efi.hu
Fűnyíró Színház www.funyiro.com/html/szinhaz
Gabat www.extra.hu/gabati
Gábor Dénes Főiskola (GDF) – Szekszárd www.kvantum.hu/gdf
Gab – PC-s játékok www.tar.hu/frameset.phtml?puth=/gabor2000/index.html
Galamb www.tar.hu/blackpigeon
Games www.extra.hu/gamers
Ganxsta Zolee és a Kartel w3.swi.hu/gzeak
GANZ SZSZK www.ganz-zala.sulinet.hu
Garfield garfield.axio.hu
GAS-CAR Kft. webbusiness.webtime.net/gas-car
Gáspár Péter – ingatlanlista www.extra.hu/teleklista
Gastro Tour www.gastrotour.hu
Gaz www.extra.hu/gazficko
Gemini Kft., vagyonvédelem extra.hu/Gemini-Kft
Geocentrum-2000 www.extra.hu/Geocentrum-2000
Geopard Kft. www.geopard.uklinux.net
Geosz Kft. www.extra.hu/kbg
Gépészeti tervezés és gyártás www.alfacos.sk
Gépkölcsönző és kulcsmásoló www.extra.hu/kulcsos
GetRight www.printself.hu/getright.htm
Gifek www.extra.hu/fefike/gifek.html
Golden Gate www.nexus.hu/goldeng
Gonzie gonzie.homepage.com
Granex-Food Kft. www.extra.hu/granex
GSM-kábelek gsmcables.hypolit.net
Gubás Gabi www.svoek.hu/gubasgabi
Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet www.mpigyor.sulinet.hu
Halász Péter www.szinhaz.hu/halasz
Half Light Boogie www.extra.hu/blues
Hamburger www.extra.hu/Hamburger00
Hegyvidék www.extra.hu/kalmarlaci/hegyek.htm
Hemingway www.extra.hu/hemingway
Hepi Klub www.extra.hu/hepiklub
Heti magazin www.extra.hu/ddf
Heuréka 22 Ingatlanközvetítő Bt. www.extra.hu/heu22
Hevér Gábor www.szinhaz.hu/hever
Hft Kft. web.interware.hu/hftkft
Hidrotrend Kft. www.hidrotrend.hu
Hip-hop és rap szövegek w3.swi.hu/rapemp3
Hirczi Zsolt tai2.szif.hu/~hirczizs
Hi-Serv Kft. www.extra.hu/hi-serv
Ho-Ho-Ho w3.swi.hu/hoho
Hollik és Társa Bt. www.hollik.hu
Hol-mi adásvétel www.tar.hu/gatis
Horváth János www.extra.hu/horvath1
Hungária Club miskolc.webtel.hu/hungariaclub
Hungária Dog Club www.extra.hu/dogclub
Hungarian GSM Team gsm.mixim.hu
Hungarian Metal Link Exchange femlak.hypermart.net/hmle
Hungarian Metal Top 100 femlak.hypermart.net/top100
Hungarian Overclockers' Team www.extra.hu/hot2
Hunpolgár www.hunnianet.hu
Hunreal World hunreal.budapestnet.hu
Hunreal World – Unreal Tournament free.supergamez.hu/unreal
HyBrYd Software www.extra.hu/hybryd
HyperWeb www.hyperweb.hu
I.M.R. Kft. web.matavnet.hu/imr
Ikarus serdülő focicsapat w3.swi.hu/ika-boys
Imimpex Kft. web.interware.hu/imimpex
Immonet Kft. www.immonet.hu
Index.htm www.extra.hu/sirkovax
Infested Kerrigan www.extra.hu/kerrigan
Infobyte Bt. www.infobyte.ini.hu
Ingatlanböngésző www.procent.net
Ingatlan Szeged www.tiszanet.hu/~ingatlanszeged
Inline www.extra.hu/inline
Inquisition demoscene csapat inquisition.scene.hu
Intenzív eszperantó nyelvtanfolyamok www.esperanto.hu/tanf-kh.htm
Interacta www.interacta.hu
InterMot inter.mot.hu
Internet Sziget Bt., Szigetszentmiklós www.internet.sziget.com
Internetes címtár w3.swi.hu/blink2000
Internetes címtár www.extra.hu/cimek
Internetland www.tar.hu/internetlands
Intersong www.intersong.hu/start.shtml
Iránytű – nyíregyházi útikalauz iranytu.ini.hu
Iratmásolás www.offers.hu/pages/rozsadombcontact
Irodatechnikai Áruház www.copycity.hu
Istenek isteni oldala www.extra.hu/istenek
Itt a Vízész www.nexus.hu/lakasszerviz
Izing-Trans www.extra.hu/bakterhaz
Jaguar XK8 www.extra.hu/xk8
Javier saviola www.extra.hu/saviola
Jenna Queen www.extra.hu/jennaqueen
Jennifer Love Hewitt jennifer-love-hewitt.ini.hu
Johan Sebastian Rain www.extra.hu/rimbaud
JUTEC Kft. www.jutec.hu
K. L. elektronika www.extra.hu/kokola
Kábeltelevíziós rendszer www.szelmalomktv.hu
Kakukk www.extra.hu/kakukk
Kalmár Laci www.extra.hu/kalmarlaci/index.htm
Kalmár Tamás tai2.szif.hu/~kalmarta
Kameraszerviz www.extra.hu/kameraszerviz
Káncsi www.extra.hu/kaancsi
Kapás van – MTV-s horgászmagazin www.kapasvan.co.hu
KaPe free.netlap.hu/kape/index.htm
Karel Vaèek www.extra.hu/vacek
Karl Attila www.nexus.hu/karlattila
Kenó, lottó, tippmix, skandináv lottó www.tar.hu/hujo
Képek, viccek suvipeti.ini.hu
Képek, bútorok www.elender.hu/~aranyh
Kérdőív mobilosoknak www.extra.hu/mobilkerdezo
Keresd! www.extra.hu/keresd
Keress pénzt e-maillel www.extra.hu/kovacsgeza/email/email.htm
Keresztény irodalmi fórum www.extra.hu/MGyula
Keresztény lapszemle www.lapszemle.ini.hu
Kerex – Óbuda Uszodatechnika www.inext.hu/kerex
Kert-Barátok Bt. www.digitel2002.hu/kert
Kis Birodalom www.laca.ini.hu
Kiskunhalas www.kiskunhalas.hu
Komárom-Esztergom Megyei Munkaügyi Központ www.kemmk.hu
Konnekt Kft. www.elender.hu/konnekt
KoRn, Deftones, RATM MP3 magyarkorn.homepage.com
Kovács Róbert szobafestő-mázoló-tapétázó kisiparos www.extra.hu/kovacs_robert
Kozo extra.hu/kozo66
Könyvelők www.konyvelo.com
Kulcs-Soft Kft. www.kulcs-soft.hu
Kulturális Eszperantó Szövetség www.esperanto.hu/kea.htm
Kuvis www.extra.hu/kuvis
Kvadromatika www.extra.hu/Kvadromatika
Lackó Mitsubishi Motorsport csuki.motorsport.hu/index.html
Lacsusz surf.to/lacsusz
Lakodalmasház vendéglő www.extra.hu/lakodalmashaz
Lesviry w3.swi.hu/lesviry
Letenyei Zsóka ludvig98.tnpod.com/person.htm
Lexy filmjei www.extra.hu/lexy/filmek.htm
Linda O'Neil www.extra.hu/lon
Linkek, MP3 www.nexus.hu/daniel_001
Litterátum www.litterat.ini.hu
Longbow www.longbow.ini.hu
Lotte nyelviskola www.lotte.hu
Ludas zenekar www.extra.hu/ludas
Ludvig 98 Bt. ludvig98.tnpod.com
Luxusház-eladás www.extra.hu/luxushaz
Mad 2000 www.extra.hu/laoce
Madaras www.tar.hu/madaras
Magamról és barátaimról www.bgytf.hu/~bebrevszky
Magánnyomozás www.extra.hu/finder
Magyar Demokrata www.demokrata.hu
Magyar Downhill www.extra.hu/dhpage
Magyar Információs Trafik www.extra.hu/rozsas
Magyar Oltcit Klub www.extra.hu/oltcit
Magyarország legnagyobb FTP-szervere www.tar.hu/mp3hun
Magyar Punk Oldal www.extra.hu/punks
Magyar Rockzenei Portál femlak.hypermart.net
Magyar Sandra Bullock www.sandra.ini.hu
Magyar Savage Garden free.netlap.hu/savagegarden
Magyar Színházi Portál www.szinhaz.hu
Magyar Vízilabda Szövetség www.waterpolo.hu
Majtényi fotó www.extra.hu/fotomajtenyi
Manzera Tibor www.extra.hu/manzera
Marci www.extra.hu/sassmarci
Marsysoft hardware-software www.extra.hu/marsysoft
Mártélyi teleház www.deltav.hu/~martely
Masni és Maszat www.extra.hu/masni
Mastercoders www.extra.hu/mastercoder
Mátrai Gyula www.extra.hu/matka
Mátrai Gyula www.nexus.hu/tbanya
Mattila www.extra.hu/mattila
MC. Hawer feat. Tekknő mc-hawer-tekkno.ini.hu
Mecseknádasd www.extra.hu/vendeglatas
Medicina-In-Nummis medicina-in-nummis.ini.hu
MÉE Várpalotai Csoport www.extra.hu/numizmatika/numizm.htm
Melocore world www.extra.hu/attie
Mentálhigiénés és ápolási központ, Derecske www.extra.hu/dermak
Mentor-Life ingatlaniroda www.extra.hu/mentorlife
Mérték Adó Adószakértő, Könyvelő Kft. mertekado.ini.hu
Merx Balázs merx.hungary.nu
Méteráru és lakástextil www.extra.hu/petitext
Mezőbodon, Erdély www.geocities.com/Athens/Marble/8576/bodon.html
Mezőtúr üzleti lehetőségei www.mezotur.com
Michael Schumacher schumacher.ini.hu
Mikrosuli www.bpcomputer.hu/mikrosuli
Minden, ami Fradi frankcity.ini.hu
Mirage Disco Club – Cegléd www.extra.hu/mirage
Miskolci Szimfonikus Zenekar www.mso.hu
Miss Erotika 99 www.extra.hu/deborahvalentine
Mka honlapja www.extra.hu/mka/mka
ML Millennium lala.ini.hu
Mobitech Bt. www.szarvas.hu/mobitech
Molnár István www.extra.hu/molnaristvan
Money – money www.extra.hu/feccrew/index.htm
Moszkvai őrkutya www.extra.hu/moszkvai-orkutya/index.htm
MP3 www.extra.hu/fefike/mp3.html
MP3-lejátszó házilag – ELMP www.extra.hu/elmp
Munkaügyi szolgáltatás extra.hu/stamas
Munkaügyi szolgáltatás www.extra.hu/pozsgildi
Music MP3 www.musicmp3z.cjb.net
My Port – Jakab László www.extra.hu/jakablac
NanoComputer www.extra.hu/nano
Net Mentor www.netmentor.hu
NetChat www.extra.hu/netchat
Neverhood www.extra.hu/wobi/frame.html
Nóci www.mad.hu/~noci
Női szabóság www.extra.hu/noiszabo
Növény-csomagküldés = STARKL Kert www.starkl.hu
Nyerj! Monitor www.extra.hu/sexnyeremeny
Nyílászárók gyártása www.extra.hu/ajtok

Nyíregyháza nyiregyhazavaros.ini.hu
Nyíregyháza Város Térinformatikai Alapítványa nyvta.ini.hu
Nyírmedi tó www.extra.hu/hurobi/nyirmed
Nyirpont Kft. nyirpont.ini.hu
Nyúlontúl pages.hotbot.com/und/leherd
Obstruction zenekar www.extra.hu/obstruction
Oktogon Tánc Centrum home3.swipnet.se/~w-38259/oktogon.htm
Ólomüveg- és képkeretkészítés www.pinkmouse.com/hodos
Omüv Szövetkezet www.extra.hu/OMUVweb
Omüv Szövetkezet www.omuv.ini.hu
Online adótanácsadás adotanacsado.ini.hu
Opál lovas udvar www.extra.hu/opal
Opel interat www.interatkft.hu
Orvos Fórum www.swi.hu/forum/forum.swi?f_id=OrvosFórum
Osy.hu MP3z www.tar.hu/osy
OVB dr. Berger www.ovbdr.berger.hu
OwGra's Matrix www.extra.hu/matrix_hu
P. Mobil www.extra.hu/rockzene/pmobil.htm
Pados 2001 Építőipari Kft. www.datatrans.hu/pados2001
Pamela Anderson pamela-anderson.ini.hu
PannaPage www.extra.hu/gricz
PannonCart Térképkiadó Kft. www.pannoncart.hu
Pápai Rettentők? Mark Webb Baráti Társaság www.extra.hu/molnaristvan/prmwbt.html
Papír-írószer www.kes.hu
Papp Ferenc építész www.extra.hu/papplak
Párizs Esküvői Ruha Szalon miskolc.webtel.hu/parizs
Parkett2000 www.extra.hu/parkett2000
Pásztor László www.nexus.hu/dv617
Peet – táncos-koreográfus www.intersong.hu/peet
Pelikán Club miskolc.webtel.hu/pelikan
Pentcom www.extra.hu/pentcom
Pénz az interneten www.extra.hu/sex-erotika
Pénzkeresés www.extra.hu/surfmoney-ajandek
Pénzkereset www.extra.hu/hitelek
Péter www.szulmann.ini.hu
Peti www.extra.hu/sub-zero

Petik és Társai Kft. www.extra.hu/petikkft
Peugeot autósziget www.peugeot.autosziget.hu
Peyo Midi Corporation w3.swi.hu/perpeti
Pikosystem Kft. www.datanet.hu/pikosystem
Pilisvörösvár www.pilisvorosvar.hu
Pinker-GSM software www.extra.hu/pinker
Pizza Uno pizzauno.ini.hu
PlayStation2 www.extra.hu/ps2
Plézer Mátyás www.extra.hu/landforce
PNC számítástechnika www.pnc.hu
Pocak – kismamakuckó www.extra.hu/pocak
Poesz András w3.swi.hu/dodika
Porsche Hungary Rt. www.extra.hu/porschehungary
Portál Magazin teleport3000.cjb.net
Printself Nyomda és a GetRight www.printself.hu
Printservice www.extra.hu/Szigetia
Prizma fotó miskolc.webtel.hu/prizma
Procontrol Electronics Ltd. www.procontrol.hu
Pro-Int Kft. www.extra.hu/pocsai
Prompt Activitas Országos Egyesület www.prompt.ini.hu
Pszichológia www.extra.hu/pszichologia
Pszinapszis 2000 www.pszichologia.hu/pszinapszis
Puhasoft www.elender.hu/~puhasoft
Putz Tamás tai2.szif.hu/~putztomi
Quixtar – az internetes kereskedelem jövője www.nexus.hu/hassan
Rácz Andrea és Jóna Dávid www.netstudio.hu/andave
Radnóti Színház www.szinhaz.hu/radnoti
Rajkai Zoltán www.szinhaz.hu/rajkai
Ráki Melinda és Fedorcsák Péter www.extra.hu/fedorcsak
Rambo & Serial Center sc.ini.hu
Realnet-M Bt. realnet.mezotur.com
Régi fotók és képeslapok www.extra.hu/kalmarlaci/regiek.htm
Regionális Érdekvédelem Alapítvány www.extra.hu/revalap
ReklámNet www.extra.hu/kazinczíweb
Relaxa Tours Utazási Iroda www.relaxatours.hu
Rendszámadatbázis w3.swi.hu/fuge

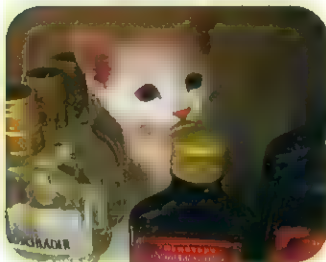
Repülőbarát www.netchicken.hu/flightarea
Rév és Társai Kereskedelmi Rt. www.rev-partners.hu
Rmonitor – Java-grafikonok részvényelemzéshez www.extra.hu/rmonitor
Rockzene www.extra.hu/rockzene/index.html
Róka web.matavnet.hu/hkbp
Romantika, dr. Law rendelője nexus.hu/imreimre
Rufusz Computer www.rufusz.hu
S&S www.extra.hu/S5sound
Sámli basset hound www.extra.hu/samli
Samling www.samling.hu
Sandra Bullock-képek www.extra.hu/mcperson/sandrab.htm
Sandra Bullockról www.extra.hu/steve001
Sarah Michelle Gellar www.tar.hu/smg/smg/sarahindex.htm
Satsystem HIFI www.satsystem.hu
Sausage www.extra.hu/pede
Script www.extra.hu/lefike/script.html
Sejtfej család történetei www.extra.hu/sejtfej
Sex www.extra.hu/sexsexsex
Shamrock shamrock.ini.hu
Shania Twain shania-twain.ini.hu
Shome aronvip.spedia.net
Showthere www.nexus.hu/showthere/showthere.html
SlowMouse Blade Runner www.extra.hu/slowmouse
Sly www.extra.hu/slypage
SMG, 3D, VRML ... www.tar.hu/smg
SMS-küldés és -fogadás számítógépről www.kvantum.hu/szakmai/sms.html
Snowman www.extra.hu/snow
Sólyom Tamás zenész www.extra.hu/solyom
Star Wars Obi-van's www.tar.hu/obi-van/index2b.htm
Starcraft www.extra.hu/lee
Stargate SG-1 Csillagkapu www.extra.hu/csillagkapu
StarLight karakterjáték www.extra.hu/dragonball-club/karakter
Steve www.nexus.hu/hirth/web.html
Stockex elemzőprogram www.extra.hu/stockex
Suzuki Budaörs www.elender.hu/~suzuki
Sükösd Gábor www.extra.hu/sukosdgab
Szabó Zsuzsanna énekesnő www.extra.hu/stailor
Szabó-Petanec Nándor www.extra.hu/nautomata
SzakácsP-Online www.extra.hu/szakacsp
Szálláslehetőség Erdőbényén www.extra.hu/fa-tabor
SZDSZ Nógrád megye www.extra.hu/szdsz_nograd
Szegedi Magán Kábeltelevízió www.szegedktv.hu
Székács Ferenc épület- és bútorasztalos www.extra.hu/szf
Szent Erzsébet Plébániatemplom www.piar.hu/rozsaktere
Szent István Király Szimfonikus Zenekar www.tar.hu/istvanzenekar
Szent Pál Akadémia www.szpa.hu
Szex www.extra.hu/kiralyattila
Szexképek www.tar.hu/moon/index.html
SzexPort www.szexport.externet.hu
Szilencio www.extra.hu/szilencio
Szimhár István www.extra.hu/tori
Szín-ház Bt. www.alarmix.net/szin-haz
Színházak www.szinhaz.hu/links.html
Szinkronkori www.extra.hu/skori
Szinvavölgyi Táncegyüttes miskolc.webtel.hu/szinva
Sziráki Építésziroda www.extra.hu/sziraki
Szomszédolók Gyál Városi Havilap www.extra.hu/szomszedolok
Szórakoztatóelektronika www.extra.hu/hifi-info
Sztárok születésnapjai www.extra.hu/birthday
Takarék Bróker Rt. www.takarekbroker.hu
Táncinfó www.extra.hu/tancinfo
Tandem autósiskola www.extra.hu/tandemauto
Tandem autósiskola www.extra.hu/tsulan/tandem
Tanganet www.extra.hu/tanganet
TeleDataCast Kft. www.tdc.hu
Telefonszalon www.extra.hu/dunatel
Telegdy Gergely telegdy.i.am
Tériszony Ejtőernyős Iskola S.C. www.teriszony.ini.hu
Testimony zenekar www.tar.hu/testimony
Tesztautó www.hyperweb.hu/tesztauto
The Hungarian Queen Fan Club www.rkcs.hu/hqfc
The Mosquitoes unplugged trio www.extra.hu/moszkitok

The Ultimate Kulcsár www.extra.hu/klazlo
Theil Tamás tai2.szif.hu/~theiltam
Tibor Online – Forma-1 theking.spedia.net
Tigrys Egyiptoma www.extra.hu/egypt-
Tiszacsege www.extra.hu/Tiszacsege
Tízágé tizage.ini.hu
Tó-Ép-Ker web.matavnet.hu/toepker
Tolóajtók extrém kivitelben neves.hypolit.net
Tomee www.extra.hu/tomee8
TomPanther extra.hu/TomPanther
Tomsa www.elender.hu/~tomsa
Torgyán Fan Club www.lyss.hu/tfc
Tóth Miklós www.extra.hu/ttmiki/miki/miki.htm
Toxic Team Company www.extra.hu/toxic99
Tölgyi 195.199.35.120/tolgyi
Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakközépiskola www.tjszki.sulinet.hu
Törökbálint www.torokbalint.hu
Tőzsdei információk www.extra.hu/tozsdeinfo
Trabantos oldal www.extra.hu/trabicsek
Trash trash.mako.hu
Trash Chat – csevegés, chattogás meg minden trash.mako.hu/chat.htm
Tuning www.extra.hu/tun
Tunyogi Rock Band www.extra.hu/rockzene/trb.html
Turizmus www.maritim.hu
Túrkeve www.extra.hu/tukeve
Tv-tanoda www.extra.hu/tvtanoda
Udvarhelyi teleház www.telehaz.ro
Udvarhelyi Teleház Krónika www.kronika.ro
Újreneszánsz Színház www.ujreneszansz.ini.hu
Unio Box Team www.uniobox.hu
Universális Infra Vevő www.extra.hu/infra1999
Urbanik Tímea és Molnár Tamás www.extra.hu/en-es-te
UserSoft Bt. www.extra.hu/usersoft
Üzleti tanácsadás, fordítás www.extra.hu/post-holding-ltd
Vajda Ferenc Antal: Végül is ki bombázta Kassát? sifoner.tripod.com/vajda
Vámos József ács-állványozó www.extra.hu/jozstam/vamos.htm
Vámos József ács-állványozó www.tar.hu/vamos
Vampiregod www.extra.hu/vampiregod
Váradi bútor miskolc.webtel.hu/varadi
Varga László www.extra.hu/szika/index.htm
Városháza – Nyíregyháza varoshaza.ini.hu
Vas Megyei Agrárkamara www.extra.hu/vasagrar
Vasudvar Vecsésen www.extra.hu/polivas
Vasvár www.vasvar.hu
Vega SMS message.ini.hu
Vibromat www.ith.net/vibromat
Vicc www.extra.hu/lefike/vicc.html
VideoArt www.extra.hu/videoart
Videodigitalizálás w3.swi.hu/videodigi/digi.html
Viewer Hun www.extra.hu/oriza
Villamosság www.extra.hu/villamossagi/ID1.Kft
Vilyvitány falu www.nexus.hu/vilyvitany
Virtual Reality www.imagia.hu
Virtuális képeslapok www.levlap.com
Vizes falak szigetelése extra.hu/szigeteles/index.htm
Vízió Ólomüveg Stúdió www.vizio.ini.hu
Vonatok www.extra.hu/vonatok
Vulkántúra www.extra.hu/mex
Waterair medencék www.Meridian90.hu
Web w3.swi.hu/webpage
Weblebuj www.extra.hu/tabigabi
Webmaker www.extra.hu/webmaker
Webszexkereső! www.webszex.externet.hu
Well-PRess Kiadó Kft., Miskolc www.well-press.hu
West-McLaren Mercedes mclaren.ini.hu
Wiandt Díszfaiskola Bt. www.tar.hu/diszfaiskola_komarom
Windows-háttérfotók miskolc.webtel.hu/tothzoli/wfotok.htm
Wolf Garden Ingatlanforgalmazó Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. webbusiness.webtime.net/wolfgarden
World 3D www.world3d.ini.hu
Xsport.hu www.xsport.hu
Xudanus www.nexus.hu/djfaca
Yloz Marr w3.swi.hu/ylozmarr
Zajk www.extra.hu/Zajk
Zalán www.nexus.hu/zali
ZeneFórum zeneforum.hu
Zoel (grafika, design) www.zoel.ini.hu
Zoli linkgyűjteménye gzoli.ini.hu
Zoller és a búvárkodás www.extra.hu/zollerlich
Zöld Pont kerékpárüzlet www.extra.hu/zoldpont
Zzolee's World www.zzolee.ini.hu

ÁLLATI

Bolondos macskák
(Action Cat Postcards)

www.actioncat.com

Abban biztosan minden macskarajongó egyetért, hogy szőrös, nyávogó kedvencüket nem lehet megunni, ám azokat a szokásos képeslapküldő weblapokat, amelyek mindig ugyanazokat a cicafotókat kínálják fel, annál inkább. Valószínűleg a fenti oldal készítői is ezen a véleményen voltak, és az animációkat elnézegetve az is kiderül róluk, hogy egyáltalán nincsenek híján a humornak. Bár igazi fotókkal nem szolgál a page, a színes rajzok által életre keltett macskák legalább olyan hízelgőek és aranyosak, mint valódi társaik.

Képzeljük el, hogy macskánk valahogy beragadt a fürdőszobába. Vajon mit csinálhat ekkor szerencsétlenül járt kedvencünk? Naná, hogy a WC-papírt veszi kezelésbe... Ez az animáció az oldal abszolút slágere, mert minden alkalomra készült belőle egy változat, legyen az karácsony vagy csak egy szürke hétköznap. Míg otthon megfogadjuk, amikor megtaláljuk a fürdőszoba által rabul ejtett csapzott cicánkat egy letekert WC-papír társaságában, hogy többet nem felejtjük nyitva az ajtót, addig az animált kis jószág éjjel-nappal eljátszadozik a gurigával, állandóan rendelkezésünkre állva, hogy jókedvre derítsen.

A site jól megszerkesztett, könnyen áttekinthető: külön kategóriákba szervezve találhatjuk meg a különféle ünnepeket és minden olyan eseményt, amely alkalmat adhat egy képeslap elküldésére. A sajátos figurákon kívül az is különleges ezen az oldalon, hogy képünkhöz magunk választhatjuk meg a hátteret, a levél borítékjára a bélyeget – és az alkalomhoz illő dalt is.

Híres majmok
(Index of Famous Monkeys)

www.evl.uic.edu/caylor/MONKEY/famousmonkeys.html

Ha valamilyen okból híres majmok után kutatnánk a hálón, itt megtaláljuk mindegyiket. Az oldal maga egy nagy táblázat, amelyben a történelem, a filmek vagy a való élet legnevezetesebb majmairól olvashatunk. Megtudhatjuk, az illető majom honnét származik, hol szerepelt, milyen típusú médiában, műben, és a megjegyzések rovatban néhány fontosabb tudnivalóval is kiegészítik ezt a bőséges tanulmányt. Jó néhány majomhírességről még képekkel is szolgálnak.

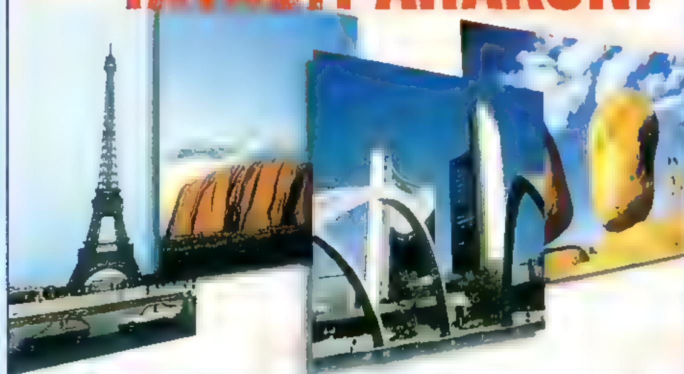
Kik (vagy mik) szerepelnek itt? Például valódi űrhajós majmok, amelyeket kutatási célból küldtek a világűrbe. Azután rengeteg mesefigura, például Abu az Aladdinból, Csita a Tarzanból vagy Magilla Gorilla. Sok majom a könyvekből szerezte hírnevét, de sokan szerepeltek közülük tévéshow-kban vagy számítógépes játékokban. Nem nehéz kitalálni, hogy a majmok népszerűségét valószínűleg az a hasonlóság okozza, amely köztük és köztünk van. Persze léteznek kevésbé kedves és nem is annyira „emberi" makik is, mint például King Kong, amely ugyan szerelmes lett egy szőke nőbe, ami igen emberi vonás, de méretei alapján mindenesetre kilóg a sorból.

Az oldal készítője egyébként nemcsak a majmokat szereti ennyire, hasonló oldalakkal rendelkezik a híres kutyák és macskák témakörében is, itt ezek linkjére is rákattinthatunk.

Kanga és társai

www.ozramp.net.au/~senani/kangaroo.htm

A legpraktikusabb gyerekcipelési módszer a kenguruké: egyszerűen zsebre vágják a kicsinyüket. A bébi azután a legnagyobb ugrálás és zötyögés közepette is jól elüldögél az erszényben. Ez a praktikus testalkat, amely beépített zsebbel van felszerelve, azaz az erszényesek különböző válfajai hajdan az egész Földön megtalálhatók voltak. Ma már csak Dél- és Észak-Amerikában, főleg pedig Ausztráliában maradtak fent. Ezeken a helyeken évmilliókon át elszigetelten éltek, és nem kellett versengeniük a magasabb rendű, azaz zsebtelen emlősökkel. A legismertebb erszényes – legalábbis Micimackó és Kanga megszületése óta – a kenguru, ez a furcsa távolugró-világbajnok. Amikor legelészik, rövid mellső lábát is leteszi a földre, ám ha sürgősen dolga akad, csak hatalmas hátsó lábán közlekedik. Ilyenkor 40 km/óra sebességgel halad, és 8 méteres ugrásokra is képes. Emberi lény gyalogosan reménytelenül veszi űzőbe, hacsak az illető nem sprinter és magasugró egy személyben: az állat akár egy 2 méteres kerítésen is átugrik. Kölyke szinte embrióként születik, 2-3 centis, áttetsző kis rondaság, egyáltalán nem emlékeztet kengurura, inkább valami hernyóra. Mégis tudja, mi a teendő: amint világra jön, bekúszik a zsebbe, és 8 hónapig ott is marad. Ezután már önállóan is „megáll a lábán", de veszély esetén villámgyorsan fejest ugrik a mami zsebébe. A jól ismert, kenguruformájú kengurukon kívül létezik még a kengurumedve nevű rokon is, amely fán lakik. Élete nagy részét ugyan a földön tölti, főképp éjjel, nappal azonban a fák ágain alszik, mégpedig ülve. Ha megijed, akár 15 méter magasról is biztonsággal ugrik le. Minderről képeket és érdekességeket kínál a kengurukról összeállított színes anyag.

BŐRÖND

Maorik földjén

maori.culture.co.nz

A rohanó nagyvárosi életet élő, benzingőzt szagoló, monitort bámuló, tartósított élelmiszert evő embereket különösen kellemes érzés tölti el, ha kék tengert és pálmafát látnak – persze jobbára csak a képernyőn. Az egyik csokoládét nevéből kifolyólag ilyen paradicsomi képekkel szokták reklámozni. Az egyik változatban szép szőke lány harap az édességbe, és arcán maori motívumok jelennek meg. Tisztán maori ember manapság már kevés akad, mégis a világon mindenütt tudják a jellegzetes arctetoválásról, hogy az új-zélandi őslakók díszítették így magukat. Ahogy az már a legutóbbi évezred során történni szokott volt, a fehér ember megjelenése pusztulást hozott az őslakosok kultúrájára, és részben rájuk, magukra is. 1642-ben kötött ki Új-Zélandon először fehér ember, 1769-ben pedig megérkezett *Cook* kapitány, és Anglia nevében elfoglalta. A sziget hamarosan az üldözött és törvényen kívüli európai kalandorok kedvelt menedékhelye lett. Jó szokás szerint alkoholt és lőfegyvereket adtak el a helybélieknek, akik a törzsi háborúk során alaposan megtizedelték egymást. Az ital és az ismeretlen európai betegségek – pl. a kanyaró – tovább rontották a helyzetüket. 1872-re házájuk nagy részét elveszítették.

Az őslakosok a szigeten a VIII. században jelentek meg, és harcias, apajogú társadalomban éltek. Öt nagy törzsük szakadatlanul viszálykodott. A győztesek a foglyul ejtett férfiak, nők és gyerekek nagy részét megölték és megették, hitük szerint így az áldozatok ereje és tudása belejük szállt. A törzsfőket különleges tisztelet övezte: pl. a főnök haját levágó személynek napokig nem volt szabad megérintenie semmit.

E különleges nép történetéről, hajdani harcosairól és mai hírességeiről, vezetőiről, tetovált motívumairól, sőt legjobb ételreceptjeiről olvashatunk a fenti címen.

Európ@ fővárosai

Stockholm

www.stockholm.se/english/historia/index.htm
www.stockholm.se/english/histbuild/index.htm

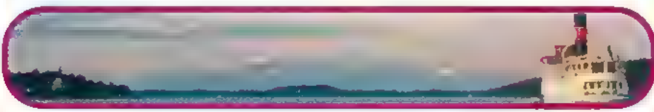
Stadsholmen szigete 50 cm/évszázad sebességgel emelkedett elő a tengerből – itt alapították Stockholmot a XIII. században. Rövidesen, a balti-tengeri kereskedelem fejlődésének hatására, *Birger Jarl* uralma alatt vár épült itt, s a sziget kereskedelmi központtá vált. Az 1200-as évek vége felé a település rohamos fejlődésnek indult, és egyre meghatározóbb szerephez jutott a birodalomban, a XIV. században pedig már mint fővárost említik az iratok. Stockholm élén egy törvényszolga – aki a korona érdekeit volt hivatott képviselni – és egy 36 tagú tanács állt. A tanácsban 15 svéd, illetve 15 német képviselő volt, így ellensúlyozva a németek politikai dominanciáját.

Az 1700-as évek elején Svédország elveszítette birtokait a balti térségben és Észak-Németországban, ráadásul az 1710-es járvány „megharmadolta" a lakosságot. De a vasexport, amely Stockholmon keresztül folyt, ismét talpra állította a várost, a kereskedők, malomtulajdonosok újra áramlani kezdtek a fővárosba. Kölcsönök és előjogok segítették elő az új gyárak építését, a polgárság átvette a vezető szerepet a társadalomban.

Az ipari forradalom viszonylag későn és szórványosan érte el Svédországot, de hatása nem múlt el nyomtalanul. A népesség ismét rohamos növekedésnek indult, 1856-ra elérte a 126 000-t. 1860-ban megépült a vasút, ami megszüntette Stockholm téli elszigeteltségét.

Az első világháború alatt a fejlődés megrekedt, de azt követően több híd és az első földalatti is megépült. A második világháború után az építészeti törekvések fő céljává egy olyan modernizálási folyamat elindítása vált, amely megőrzi a város történelmi értékeit és kulturális örökségét.

Akik ellátogatnak a svéd fővárosba, rengeteg látnivaló közül válogathatnak. A hajdani uralkodócsaládok tagjai által építtetett kastélyokba immáron mi is bebocsáttatást nyerhetünk, vagy akár a királyi kincstárban is körülnézhetünk, ami legalább annyira izgalmas. Múzeumok terén óriási a kínálat, ezek közül több kimondottan a vikingkorral foglalkozik. Stockholmban található a világ legöregebb open-air kiállítása, Észak-Európa utolsó működő selyemmalma, amely még ma is üzemel, a legnagyobb gömb alakú, fedett sportpálya és svédhon legmagasabb épülete, a 155 méter magas Kaknas tévétorony. Akik unják a városban való mászkálást, azok számára ajánlott egy speciális hajóbérlet, amellyel a környező 24 000 sziget között közlekedő összes hajó korlátozás nélkül igénybe vehető.

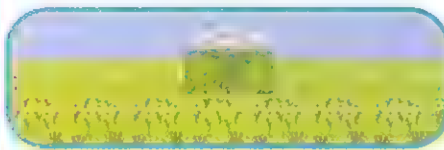

ESZEMENT

Leírhatatlan tárgyak

(Inexplicable object of the week)

www.geocities.com/Vienna/9938/index.html

Meghatározhatatlan célú, vicces, furcsa és teljesen abnormális tárgyak gyűjteményét találjuk a fenti címen. Mivel itt ezekből minden hétre jut egy, így mára egész nagy lett az archívum. Hogy mit találhatunk itt? Például furcsánál furcsább, idétlennél idétlenebb hétköznapi tárgyakat: hamutartót, papírsúlyt, bögrét és játékokat.

De mi ezekben a furcsa? Például elég merész ötlet godzillás ajakbalzsamot árulni. Pedig láthatjuk, hiszen a képen tisztán kivehető a felirat: „Godzilla Flavoured Lip Balm" és „Removable finger puppet", vagyis ha nem elég Godzilla-ízű az ajakbalzsam, még mellékeltek hozzá egy ujjra húzható óriásgyíkbábot, hogy Godzilla-ízű ajkainkkal Godzilla alakú ujjunkat rágcsálhassuk, ha netán betegesen rászoktunk volna a hüllőkre.

Félrehallott dalszövegek

(Kissthisguy.com – The Archive of Misheard Lyrics)

www.kissthisguy.com

Minden bizonnyal sokunkkal megtörtént már, hogy kicsit vagy nagyon félrehallottunk egy dalszöveget. Néha csak egy kis értelemzavaró hibás ragozás csúszik be, de olyan is előfordult már, hogy a „rangot kapott, eszet hozzá nem" Beatrice-szöveget valaki „rántott kaport eszek hozzád"-nak értette. Bizonyos dalok esetében pedig egyenesen kínálkoznak a félreértések, mert nehezen érthető, elharapott szavakat, részleteket tartalmaznak.

A félreértősdi különösen jellemző az idegen nyelvű, többnyire angol slágerek szövegére, hiszen csak azokat a szavakat értjük, amelyeket ismerünk. Viszont a fenti weboldalról kiderül, hogy még az angol anyanyelvűek sem értenek meg mindent.

A dalok szerzői (előadói) és a dalcímek alapján böngészhetünk a félrehallott dalszövegek hatalmas gyűjteményében. Az egyes tételek mellett azt is elolvashatjuk, hogy a beküldő milyen kínos körülmények közt tudta meg az igazi szöveget – éppen mekkora társaságban énekelt teli torokból valami butaságot, mielőtt leesett volna a tantusz.

Néhány dal, dalrészlet többször és többek által félreértelmezve is szerepel, ezeket talán mi magunk is felismerjük, és ha tudunk egy újabb félreértés-verziót, írjuk meg. Az a zenehallgató pedig igencsak mellétrafált, aki *Sheryl Crow* dalában ahelyett, hogy „all I wanna do is have some fun", azt értette, hogy „all I wanna do is hurt someone".

ÉTLAP

Régi szép idők

www.whitebuffalosociety.com/grf-frm.htm

Ha manapság a főzés kerül szóba, sokaknak – főképp a nőneműeknek – a kalória, koleszterin, cukor, zsírtartalom és egyéb fenyegető kifejezések is eszükbe jutnak. Ha élvezettel és kiadósan szeretnénk enni, rossz lesz a lelkiismeretünk. Ha tiszta lelkiismerettel akarunk enni, éhesek maradunk. A fiatal lányok bulémiában, anorexiában és más ostoba betegségekben szenvednek, ahelyett, hogy élvezni tudnák a főzés művészetét és a jó étkek elfogyasztását, ahogyan azt pár évtizede nagyanyáik vagy inkább dédanyáik tették. Bezzeg a régi szép időkben...

A „nagymama ünnepi receptjei" című anyag a múlt század elejének hangulatát árasztja. Mindjárt az elején verssel adják meg a dolog „ízét". Türelem, néhány sorral lejjebb a főzésre is sor kerül. Aztán jöhetnek a kalóriák...

Egy kis pizzatörténelem

(Homemade Gourment Pizza Page)

www.ghgcorp.com/coyej/history.htm
www.ghgcorp.com/coyej/pizza.htm

A világ egyik legkedveltebb étele – valószínűleg a hamburger után – a pizza. Sikerét annak köszönheti, hogy előállítása nem túl bonyolult, ízesítése pedig a végtelenségig variálható. Az eredeti olasz fajták mellé már minden nemzet kitalálta a saját változatait, hiszen ehhez csak a feltéteket kell saját szájuk íze szerint alakítani. De mióta is ismerjük a pizzát?

Eredetileg az egyszerű olasz emberek eledele volt évszázadokon keresztül, a mai modern pizza „feltalálását" egy *Raffaele Esposito* nevű nápolyi péknek tulajdonítják. Az első igazi pizzéria, az Antica Pizzeria Port' Alba 1830-ban nyílt meg, és még ma is üzemel. 1889-ben a di Pietro pizzéria külön előkészületeket tett *Umberto* király és *Margit* (Margherita) királynő érkezése alkalmából. A klasszikus alla marinara pizzát mozzarellával és bazsalikommal díszítették. Így a paradicsomszeletek piros színe, a fehér sajt és a zöld bazsalikom együttesen az olasz zászló trikolorját adta.

Akinek már folyik a nyála, az látogassa meg az oldal linkjeit.

GÉPÜNK TÁPLÁLÉKA

Kacsa és netikett

(MDK-12 Community - Hoast Busters)

www.inform.umd.edu/EdRes/Topic/Education/K-12/mdk-12/help/xhoax.html

A spamek, vagyis a kéretlenül kapott levelek bizonyára mindenki számára ismerősek. Elég egy-két hetet tölteni az interneten e-mail cím birtokában, és máris jön a „vegyél ezt meg azt", „keress pénzt", „nyerj" és „takaríts meg" jellegű mailek tömkelege.

Van azonban a spameknek egy másik fajtája, amely szinte mindenkihez elér – ezeket többnyire megtévesztett barátaink küldik nekünk legnagyobb bosszúságunkra. A „hoax"-okról (magyarul kb. „kacsa") van szó. Ezek a láncban terjedő levelek a pszichológiára alapoznak, ugyanis nagyon hihetőnek tűnnek, és nem üzleti jellegűek. Például vírusra figyelmeztetnek: „le ne töltsd az undelivered mail vagy budweiser screensaver subjectű levelet, mert azonnal törli a winchesteredet" – természetesen ilyen jellegű e-mail vírus nincs. Mások a szívünkre próbálnak hatni: „két szegény kisgyerek haldoklik, küldd tovább ezt a levelet mindenkinek, mert mailenként 7 centet kapnak a gyógykezelésükre" – arról már nem szól a levél, hogy vajon ki és miért fizetne nekik ezért, és ráadásul hogyan követné az e-mailek útját (talán *Bill Gates* e-mail követő rendszerével, amely egy másik „kacsamail").

Ajánljuk mindenkinek – különösen azoknak, akik tudják magukról, hogy hiszékenyebbek az átlagnál –, nézzék végig ezt a site-ot, jegyezzék meg a jellegzetes fordulatokat, egyszóval tanulják meg felismerni ezt a fajta spamet, hogy ne dőljenek be többet a „küldd tovább ezt a levelet mindenkinek" jellegű felszólításoknak.

Hullámzó asztal

(Gareth Web)

www.pnc.com.au/~garethth

Aki egy kicsit is igényes a Windows desktopjával szemben, az a szépen elrendezett ikonok mellett már beszerzett magának néhény tetszetős háttérképet. Aki egy kis dinamikát is szeretne csempészni az unalmas backgroundok világába, az ugorjon a címben szereplő URL-re, és máris kellemes meglepetésben lesz része: a Gareth oldaláról letölthető kis freeware applikáció segítségével tükröződő, hullámzó effektet generálhatunk. Nem kell mást tennünk, csak letölteni és lefuttatni a GT Ripple nevű .exe fájlt, és innentől kezdve már csak a next gombot kell nyomogatni.

HAPSINÉZŐ

Napóleon

www.historyplace.com/speeches/napoleon.htm

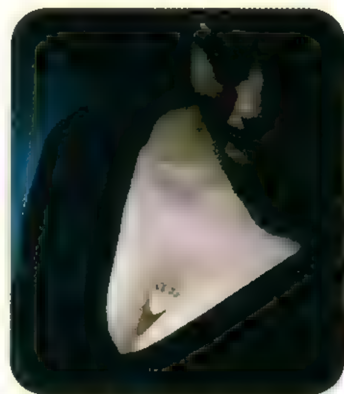
A nevet hallva mindenki szeme előtt ugyanaz a jellegzetes figura jelenik meg: az alacsony, makacs tekintetű alak homlokába hulló hajtinccsel, zubbonyába dugott jobb kezével. *Bonapartét* egyébként számos betegség gyötörte élete során, többek között gyomorfekély. *Paul Hillermand*, aki a hajdani császár kórtörténetét elemezte, a jellegzetes, gyomor felett kabát alá dugott kéztartást az e betegség miatti fájdalommal magyarázta. Vagyis: a nagy ember állandóan fogta fájós pocakját. Gyermekkorában angolkórban szenvedett, ezért elmaradt a növekedésben, kamaszkorában különféle pszichoszomatikus bajok gyötörték. Pl. ha megszidták, annyira feszült lett, hogy hánynia kellett, sőt akár el is ájult. Hogy az alacsony, beteges, ráadásul korzikai, nem is előkelő származású Napóleon Franciaország császára lett, valóságos csoda. Meseszerű karriert futott be. Korzika szigetén látta meg a napvilágot, és korzikainak tartotta magát, ám családja germán származású volt. Négy fiú- és három lánytestvére volt, s állítólag az egész társaságból a leendő császár volt az, aki a legkevésbé adta bármi jelét is, hogy később nagy ember lesz. Kilencévesen katonaiskolába adták, ahol – gyengesége és a többiekénél alacsonyabb származása miatt – sokat csúfolták; magányos volt, és visszahúzódó. Tizenhat évesen ilyeneket írt a naplójába: „Mi dolgom nekem ebben a világban? Ha egyszer úgyis meg kell halnom, nem ölhetném meg magam már most?" Ki tudja, hogyan alakult volna a történelem, ha enged sötét gondolatainak. De nem tette. Sőt 31 évesen, Franciaország első konzuljaként már arról beszélt bátyjának, hogy a világ ura akar lenni. Ezt annyira komolyan gondolta, hogy Európa meghódítása után Oroszországot akarta térdre kényszeríteni, és Indiát is meg kívánta kaparintani az angoloktól. Miután elbukott, megaláztatásokkal, szenvedésekkel teli száműzetés várt rá Szent Ilona szigetén, amely valójában évekig tartó, hosszú haldoklás volt. Feleségeiről és szerelmi kalandjairól sokan írtak, egyéniségét sokféleképpen ábrázolták. Voltak, akik a népek felszabadítójaként, humanistaként festették, voltak, akik zsarnoki természetét, hataloméhségét tartották fő jellemvonásának. Abban azonban nagyjából minden elemző egyetért, hogy cselekedeteit a vitézség és az akaraterő mellett a lovagiasság is jellemezte, és hogy korát megelőző toleranciával és jogérzékkel rendelkezett. Nagy hatást tudott gyakorolni az emberekre, ékesszólása közismert volt. Erről győződhet meg, aki elolvassa egyik híres beszédét a fenti címen.

HIÚSÁG VÁSÁRA

Kebelbizsu-csodák

(Bijou Belle's „Breastee")

www.breastee.com

A breasteet nehéz lefordítani, mert ilyen ékszert még nem ismerünk, de talán nevezhetjük mellréknek. A Bijou Belle újdonsága egyfajta alternatívája a nyakláncoknak: egy medál lánc nélkül, amelyet nem más, mint a hölgyek dús keble tart meg. Ebből persze egy sajnálatos dolog is következik: ez a fajta megoldás nem minden hölgy számára alkalmazható. Ám akinek adottságai képesek egy pálcikaszerűség végére ültetett aranyló rózsát megtartani, azok büszkén tűzhetik keblük közé a breasteet.

Ezentúl nemcsak a hatalmas kivágásban ringó gömbök, hanem a közéjük csúsztatott gyémánt ékszerek is odavonzhatják a férfiak tekintetét – és kezét. A férfiak pedig gyarapodhatnak egy új trükkel: elég, ha egy kicsit butának tettetik magukat, és ártatlanul odanyúlnak: „Jaj, elszakadt a nyakláncod? Leesett a medál... Még jó, hogy észrevettem, ne mozogj, fogom..."

Tarkabarka ernyők

www.dezines.com/mip

Az esernyő olyan praktikus és egyszerű eszköz, hogy az ember azt hinné, mindig is létezett. Pedig nem olyan régóta terjedt el széles körben a használata. Hordozható ernyőt, azaz nyéllel ellátott, kifeszített textilt eredetileg nem az eső, hanem a nap ellen kezdtek használni. Mivel a XX. századig a fehér bőr a szépség egyik feltétele volt az európai kultúrkörben, kendőkkel, kalapokkal védték azt az előkelő nők. A napernyő a XVII. századtól a sikkes öltözék kiegészítője lett, és díszes, színes, csipkés, fodros ernyőcskékkel kezdtek divatozni a dámák. A fenti címen néhány olyan ernyőt láthatunk, amellyel sétálva biztos feltűnést kelthetünk. A formásan feszülő, gömbölyödő ernyőkön ugyanis *Van Gogh*, Renoir, Degas, Monet és más híres festők alkotásai díszelegnek, de található *Elvis Presley* portréjával dekorált darab is. Vannak aztán angyalos ernyők, Micimackóval és barátaival díszített példányok gyerekeknek, valamint gyermeteg nagyobbaknak. Ezenkívül még sok egyéb változata sorakozik itt az esernyőknek, de ez mind nem elég: minden ernyőhöz jár megfelelő, azonos mintával rendelkező bevásárlószatyor. Esőköpeny és gumicsizma még nem jár a készlethez, de a tervezők talán hamarosan pótolják ezt a hiányosságot.

Angyalok pedig vannak?

www2.angelhaven.com/askraphaele

Kora középkori festményeken Szűz Mária és a kis Jézus körül mindig angyalok tömegei állnak sorfalat. Sok aranyfürtös, hosszú ruhás, szinte egyforma figura. A reneszánsz angyalok vonzó lények, bár időnként eldönthetetlen, nő vagy férfi volt-e a modelljük. Később az angyalok kicsi, kövér, pucér gyerekké alakultak, akik apró szárnyaikkal csapkodva, játékosan röpködnek a barokk templomok mennyezetén. Legalábbis az átlagos közangyalok. Az előkelőbb arkangyalok továbbra is komoly felnőttek. A tizenkilencedik században a giccs megjelenésével aztán a kisebb-nagyobb angyalok is kedvelt áldozatai lettek az „új műfajnak". Személyesebb használatra pedig akadnak őrangyalok, akik vészhelyzetben hivatottak a halandók hóna alá nyúlni. Róluk sokat megtudhatunk a fenti címen, pl. hogy a miénk általában a hátunk mögött van. Izgalmas, igaz? Próbáljunk máris kapcsolatot teremteni vele. A szakértő, Raphaele szerint ez lehetséges, csupán követnünk kell az ő utasításait (szem becsuk, koncentrálás a szívre stb.). Mindig megvan a megfelelő módszer az angyallal való együttműködésre. Pl. ha ellentétünk támad valakivel, és a viszony hosszasan nem akar javulni, kérjük őrangyalaink – mármint az övé és a miénk – segítségét. Kár, hogy a parlamentben és a szemben álló hadseregeknél nem ismerik ezt a módszert. Aki hallja, adja át!

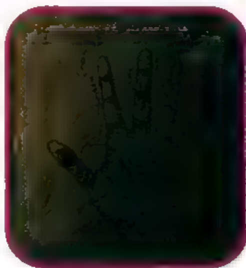
Tenyérjósda a hálón

(Cheiromancy or the Science of Palmistry)

home.bendcable.com/albion

A tenyerünkben minden benne van: múltunk, jövőnk, betegségeink, gyerekeink száma és halálunk napja – legalábbis ezt állítják a tenyérjóslás (ál?)tudományával foglalkozó szakemberek, mi pedig vagy hiszünk nekik, vagy nem.
A fenti oldalakon mindenesetre megtaláljuk a legfontosabb tudnivalókat a tenyérjóslás mikéntjéről, és a szövegek mellett számos kép, illetve rajz segít az eligazodásban.

A többséget valószínűleg az életvonal érdekli leginkább, ennek hosszából és rajzolatából derülnek ki a legsarkalatosabb dolgok életünkről, mint például hogy hány évet fogunk élni, és hogyan halunk meg. Ha elég hosszú az életvonalunk – megnyugodtunk, de ha közben viszketni kezd a tenyerünk, vigyázat! Az azt jelenti, hogy pénzt adunk ki. Remélhetőleg nem a tenyérjósnak...

Régi szovjet számológépek

(Museum of soviet calculators)

members.xoom.com/_XOOM/adavie/soviet.html

Ha bármi okból lemaradtunk volna a hidegháborús számológépekről – például fiatalok voltunk, vagy még nem is éltünk akkor, esetleg csak nem tellett ilyesmire –, akkor irány a fenti site! Az oldal mottója a következőképpen szól: „a lehetséges az, amit meg tudunk csinálni azonnal, a lehetetlen pedig az, amit egy kicsit később". A szovjet számológép-fejlesztők valószínűleg ebben a „kicsit később"-ben bízva kezdhettek munkába, amikor első, szekrény nagyságú „zsebszámológépeiket" megalkották.

Ha a gépek elektronikus képességeire nem is vagyunk kíváncsiak – noha minden fontosabb adatot megtalálunk itt –, érdemes legalább a számológépek formatervezésének sajátságait szemügyre venni. Szinte hihetetlen, hogy emberi elmével hogyan lehet ilyen következetesen ronda tárgyakat alkotni.

A site-on mindenesetre mindent megtalálunk: a cikkeket, a szovjet kalkulátorok történelmét, s végigkísérhetjük a fejlődés egyes fázisait. Végül is szép teljesítmény, hogy egy varrógépre emlékeztető tárgy sok-sok fejlesztés és a japán típusok lelkes másolása után végül egy kicsiny, Sokol rádió kinézetű valamivé válhatott. Az oldalon mintegy 130 szovjet kalkulátort ismerhetünk meg, tudásukat és kinézetüket elnézve ez egy újabb ok arra, hogy örüljünk a kapitalizmusnak.

VOLÁN

Rozoga kocsik zörejgyűjteménye

(Car Talk)

cartalk.cars.com

Autókkal kapcsolatos bolondos és komoly dolgokkal egyaránt találkozhatunk a Car Talk rengeteg érdekességet tartalmazó oldalán, amely egy rádióműsor site-ja. Egyik legbolondosabb ötletük talán az autózaj-gyűjtemény, ahonnan külön kocsirészenként letölthetjük az ott előforduló leggyakoribb zörejeket, a kattogást, nyikorgást és motorköhögést. Ha mindez nem lenne elég, horoszkóp helyett a car-o-scope segítségével kideríthetjük, vajon megtaláltuk-e a személyiségünkhöz leginkább illő kocsit.

A komolyabban érdeklődők átolvashatják a téli – vagy éppen a nyári – vezetési tanácsokat, és végre kimerítő válaszokat kaphatunk a légzsákokkal kapcsolatos kérdéseinkre is.

Az utak óriásai

www.cpo-camion-forum.com

Vannak, akiket csak annyiban érdekelnek a kamionok, hogy lehetőleg minél kevesebbet lássanak belőlük az utakon, főleg a városokon belül. És vannak – én legalábbis több ilyen, egyébként normálisnak látszó egyént ismerek –, akiknek titkos álmuk, hogy egyszer valahogyan szerezzenek majd maguknak egy saját kamiont.

Hogy mi a vonzó a kamionokban? Egyik ötéves rajongójuk hosszas gondolkodás után így felelt: „az, hogy őrült nagyok". Kamiont vezetni nehéz – gondolom. Ugyanakkor bizonyára különleges érzés ilyen „nagynak" lenni. Hiszen az, aki a volánnál ül, irányítja az egész monstrumot, uralkodik felette, valósággal egynek érzi magát a hatalmas testtel. Ha egy személyautó szabálytalankodik, a többiek dudálnak, mutogatnak, káromkodnak, ha ellenben egy kamion nyomul felrúgva a szabályokat, mindenki gyorsan igyekszik arrébb spurizni. Ilyesfajta hatással lehetett a kisebb-nagyobb dinókra, ha felbukkant a színen egy tyrannosaurus, vagy az indiai dzsungel állataira a tigris feltűnése – bár az autómonstrumok szerencsére ritkán fogyasztanak kisautókat. Mindenesetre a Konvoj című amerikai film óta az is ráérzett a kamionok varázsára, aki addig legfeljebb csak túlméretezett teherautóknak látta őket. Ezen a címen megtekinthetünk néhány termetes példányt.

ZENEBONA

Az ördög hegedűse

(Niccolo Paganini)

www.geocities.com/Vienna/2499/Paganini.html

Niccolo Paganini, valószínűleg minden idők legnagyobb hegedűse, 1782-ben született Genovában, sajnos túl korán ahhoz, hogy egyedülálló játékát bármiféle módon megörökíthesse az utókornak. Gyerekként olyan súlyosan megtámadta a kanyaró, hogy azt hitték róla, meghalt. Már lepelbe is tekerték, kis híja volt csak, hogy nem temették el élve. A betegség maradandó nyomokat hagyott Niccolón.

Édesapja, Antonio hihetetlen szigorúsággal és keménységgel nevelte fiát, ami meg is hozta eredményét. Niccolo egész korán kezdte a hegedűn való játékot, apja pedig egy lehetséges csodagyerek jelentette vagyon bűvöletében élve egy perc pihenőt sem engedélyezett neki, és minden hibáért megbüntette. Paganini játéka már egész hamar elképesztő fejlődést mutatott. Nyolcévesen egy meglepően igényes szonátát komponált, fél évvel később pedig a templomban olyan sikeresen adta elő a Pleye concertót, hogy rendszeres meghívásokat kapott különböző egyházi eseményekre. Az apa álmai hamar valóra váltak, de ez nem akadályozta meg abban, hogy fiával továbbra is zsarnoki módon bánjon.

Paganini 13 évesen már a genovai színházban koncertezhetett, majd két évvel később, egy kisebb itáliai turnén teljesen káprázatba ejtette közönségét. Megszabadulva a szülői felügyelettől, nőügyekbe keveredett, és megrögzött szerencsejátékossá vált. Többször annyi pénzt eljátszott egy este, mint amennyit több hét alatt keresett, nem egyszer hegedűjét adta zálogba, hogy adósságát törleszteni tudja. Egyszer előfordult, hogy koncertet kellett adnia, miközben hegedűje éppen a zálogházban pihent. Szerencsére barátja a segítségére sietett saját hangszerével, majd Paganini játékát hallva ragaszkodott hozzá, hogy Niccolo tartsa meg a hegedűt. Ő nem sokkal ezután ezt a hegedűt is zálogba adta, azonban ekkor megfogadta, hogy soha többet nem ül le a játékasztalhoz. Ezt az ígéretét meg is tartotta.

1801 után pár évre eltűnt a közönség szeme elől, egyesek szerint egy toscanai hölgy birtokára vonult vissza játékának tökéletesítése és zeneszerzés végett. 1805-ben tért vissza a színpadra, ahol újra megízlelte a siker ízét. Az év vége felé Lucca hercege alkalmazta udvari hegedűsként, akinél alkalma nyílt új technikák kifejlesztésére. Egyik fő célja a négynél kevesebb húron való játék tökéletesítése volt, harmóniák alkalmazásával. Ennek a törekvésnek az eredménye lett egy szonáta, amelyet csak a G húrra írt.

Nem törődve törékeny egészségével, folyamatosan koncertezett, és sikerült egész tisztességes vagyonra szert tennie. Sajnos pénzét már nem tudta sikeresen befektetni, a Párizsban alapított Casino Paganini csődbe ment, ő pedig szinte pénz nélkül maradt. A csalódás tovább rontotta állapotát, előbb hangját vesztette el teljesen, majd 1840-ben a földi életet is elhagyta.

Kis Ervin Egon rovata / egon@relax.hu

AZ ÚTTÖRŐ

Beszélgetés Fitos Imrével, az első magyar internetszolgáltatóval

A Finálév sorozat első évében olyan ismert közéleti szereplőket, tudósokat, művészeket, értelmiségieket kérdeztünk az internetről, akik – többnyire csak felhasználóként vagy az „első viziten" épphogy átesett ismerkedőként – a *másik oldalról,* saját speciális szakmai szemszögükből alkottak véleményt a hálóról és annak a világ fejlődésére gyakorolt hatásáról. A sorozat 2000. évi folytatásában – miután januárban tisztáztuk, hogy ez még a huszadik század – elsősorban az *innenső oldal* prominenseivel ülünk le beszélgetni, akik foglalkozásszerűen űzik az internetezést, és belülről látják a hirtelen ránk szakadó információs társadalom napos és árnyoldalait.

Egyszer minden elkezdődik valahogy... A szüleim még láthatták a Magyar Televízió első adását, amikor több mint húsz évvel lemaradva a Nyugat mögött, 1957. május elsején közvetítették a felvonulást. Emlékszem az első színes tévékészülékek megjelenésére, majd a Hegyeshalomnál bevonuló C64-áradatra... Hogy ki vezette azt az 57-es tévéközvetítést, ki volt az első színes tévéadás bemondója, és ki írta az első magyar programot C64-re – ezekre már csak maroknyi lelkes úttörő emlékszik, s jó esetben néhány szaklexikonban meg lehet találni a nevüket.

Az internet, amely szemünk láttára épült fel szinte a semmiből, szintén kezdődött valahogy. Nagyjából sejthető, hogy az egyetemek, kutatóintézetek környékén jöttek létre az első internetkapcsolatok, s én még annak a ma is létező szolgáltatónak a nevére is emlékszem, aki 96 körül elsőként kezdte reklámozni a modemes előfizetést. De biztos voltam benne, hogy volt valaki, aki még ennél is korábban kezdte! Bementem egy rendszergazdákkal zsúfolt szobába, és ezt a kérdést tettem fel: „Srácok! Ki szolgáltatott először internetet Magyarországon?" A válasz kórusban érkezett: „Odin Kft., Fitos Imre." A cég már nem létezik, de az egykori alapítót, Fitos Imrét, az első magyar internetszolgáltatót meg lehet találni: ma a Pantel stratégiai hálózattervezője – természetesen IP-hálózatra kell gondolni...

– Amikor beléptél a szobába, nagyon meglepődtem, mert ugyan fel voltam készülve rá, hogy fiatal vagy, de hogy ennyire, azt azért nem gondoltam volna...

– Huszonhét éves vagyok.

– Akkor hogyan létezik, hogy te vagy az első magyar internetszolgáltató?

– Ezt mondták rólam?

– Igen, többeket is megkérdeztem, és mindenki egyből azt mondta: Fitos Imre.

– Valamikor 1993 környékén kezdtem el árulni internet-hozzáférést, és akkor volt már egy másik cég is, a SZTAKI-sok saját gmk-ja, amely ugyanezt csinálta. Számukra ez egy kis mellékkereset volt, az akadémiai hálózatra rákötöttek pár cuccot, és azt árulták stikában. Tulajdonképpen őket lehetne az első internetszolgáltatóknak nevezni, de valóban én voltam az első olyan, akinek teljesen független, csak és kizárólag internetszolgáltatással foglalkozó cége volt, amely legális keretek között vette és adta az internet-hozzáférést.

– Miért pont neked jutott ez eszedbe először?

– Ehhez kicsit régebbre kell visszamenni, úgy tizenhat éves koromba, amikor megjelentek az első, kereskedelmi forgalomban kapható modemek Magyarországon. Korábban csak elzárt termekben voltak ilyen berendezések, és külön engedély kellett ahhoz, hogy pár kutató beléphessen. Akkoriban kaptam ajándékba külföldről egy agyonhasznált XT-t, amelyben körülbelül tízcentis por volt, és egy tízmegás winchester. Természetesen azonnal szétszedtem, és találtam benne egy ismeretlen kártyát. Megpróbáltam kideríteni, hogy mit jelenthet rajta a *Discovery* és az *1200k* felirat, és előbb-utóbb megtudtam: ez bizony egy modem. Ugyan nagyon gagyi, 1200 baudos, amelynek rossz a tárcsázóműve, tehát kézzel kell betárcsázni – de mégiscsak modem! Ilyesmit előtte csak a moziban, a Háborús játékok című amerikai filmben láttam, amelyben egy magamfajta tizenéves srác betör az otthoni gépével a Pentagon központi szerve-

A modemezés is ezzel kezdődött: nem csináltunk mást, mint két gépet összekötöttünk, és *beszélgettünk.* Persze egyszerűbb lett volna, ha felhívjuk egymást telefonon, de ez egy másik, egy izgalmas új forma volt, amely pluszlehetőségeket is nyújtott, hiszen rajzolhattunk egymásnak, programokat küldhettünk, vagy online játékokat játszhattunk.

rére, és ott hatalmas galibát okoz a rakétairányító rendszerben. Amikor rájöttem, hogy nekem egy ilyenem van, kivert a veríték... de rögtön elkezdtem keresni, mire lehetne használni. Az első hely, amire rátaláltam, az a Quertynél üzemelő, Budapest BBS nevű gép volt. A mai internetezők nagy része már biztos nem is tudja, mi volt a BBS, vagyis a Bulletin Board System. Ez egy olyan elektronikus rendszer, egy *hirdetőtábla,* amelyre bejelentkezve üzeneteket lehetett hagyni. A felhasználók becenévvel jelentkeztek be, és különböző időpontokban lehetett egymással „levelet" váltani vagy akár szoftvert cserélni. Voltak olyan levelek is, amiket mindenki látott, ezekben feldobtunk egy-egy témát, amelyekről aztán néha nagy viták folytak. A BBS tulajdonképpen az e-mail, az IRC és a levelezőlista közös őse

Ezekről az időkről azért azt is el kell mondani, hogy a telefonhoz az állami cégeknél – és akkor még a cégek nagy része ilyen volt – „ingyen" lehetett hozzáférni, azaz senki nem nézte, hogy ki, hova és mennyit telefonál, hiszen nem volt még részletes számla, digitális központ meg ilyenek. Mivel inkább a vonalak minőségével volt a probléma, mint a számla összegével, a modemezésnek egyedül az szabott határt, hogy másnap mikor kell iskolába menni.

– Ezt úgy kell elképzelni, hogy bementél anyu munkahelyére, hónod alatt a géppel, és felhívtad a fél világot?

– Körülbelül igen, de ebbe most ne menjünk bele. Sokan voltunk tizennégy-tizenhat éves srácok, akik bementek ide, bementek oda...

– Rendben, szóval telefonálhattatok, amennyit akartatok, de azért ehhez kellett tudni, hogy hová érdemes. Voltak külföldi telefonszámaitok is?

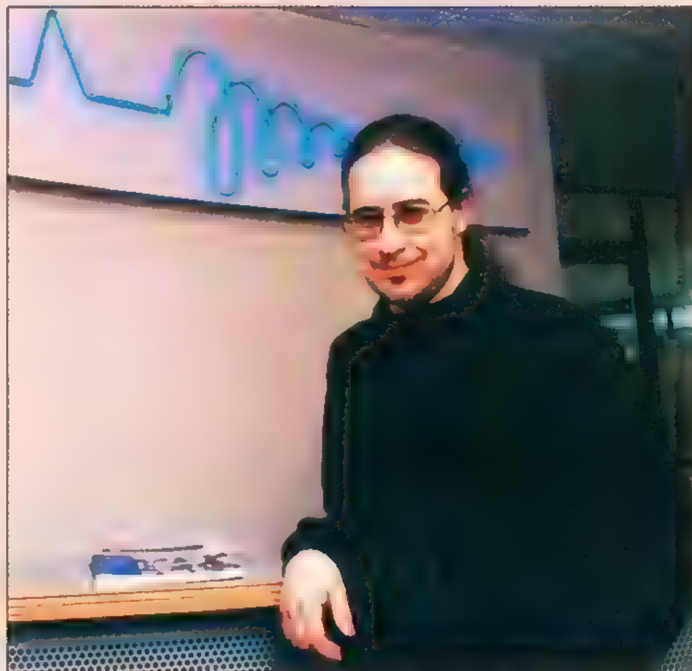
– Hatalmas telefonszám-adatbázisaink voltak, amelyeket egymástól szedegettünk össze. Mindenki hallott, olvasott valahol valamit, és ezt megosztotta a többiekkel. Japántól elkezdve minden helyet felhívtunk, hiszen az ember, ha fiatal, nagyon kíváncsi. Akkoriban kezdtem el hallani az internetről: valaki mondta, hogy látott egy BBS-en egy e-mailt. Ehhez tudni kell, hogy volt a BBS-eknek egy Fidonet nevű levelezési rendszere, amely úgy működött, hogy a gépek éjszakánként átadták, *relézték* egymásnak a leveleket; ha írtam Amerikába, hat-nyolc napig is eltartott, amíg odaért, de azért odaért. Szóval ezen keresztül láttunk először az internetről származó leveleket. Fölhívtam minden külföldi rendszert, amit lehetett, és internetes leírásokat kerestem; végül összeszedtem magamnak egy UUCP-hozzáférést, amely egy internetes levelezőrendszerekhez kapcsolódó e-mail reléfunkció; és hogy másokkal is megosszam – meg talán pénzt is csináljak belőle, amire egyébként a lehető legkisebb reményem volt –, indítottam egy „internet-szolgáltatót", amely igazából még csak e-mailt és newst szolgáltatott.

– Megint eljutottunk az alapkérdéshez: miért? Mit láttál meg az internetben?

– Az új kapcsolatteremtési lehetőséget. Már a modemes őskorban az volt a lényeg, hogy kommunikálni akartunk egymással: beszélgetni, ismeretségeket kötni, hiszen az ember társas lény. A mai társadalomban, miután kikerültél az iskolából, gyakorlatilag lehetetlen új barátokat szerezni; a kapcsolatok beszűkülnek, a munkahelyre, esetleg a lakókörnyezetre korlátozódnak. Beszélgethetek a munkatársaimmal és a boltban az eladókkal, de hogy valaki mással kapcsolatba kerüljek, arra kicsi az esély. Nem szeretünk csak úgy megszólítani embereket, és mi sem szeretjük, ha minket szólít meg egy idegen. Talán a legegyszerűbb módon úgy lehet ismerkedni, ha elmész sportolni, vagy „beszállsz" valamilyen hobbiba, mert akkor valószínűleg új társaságba kerülsz. Az angoloknál például vannak pubok, ott bárkit bármikor megszólíthatsz, de nálunk már nincsenek olyan agorák, központi helyek, ahol az emberek nyugodtan ismerkedhetnének...

– Sokan pont az internetet meg a számítógépet okolják ezért...

– Butaság, ehhez a számítógépnek semmi köze. Miért, egy diszkóban lehet beszélgetni a százhúsz decibel mellett? Az internet ehhez képest lényegesen alkalmasabb médium. A modemezés is ezzel kezdődött: nem csináltunk mást, mint két gépet összekötöttünk, és *beszélgettünk.* Persze egyszerűbb lett volna, ha felhívjuk egymást telefonon, de ez egy másik, egy izgalmas új forma volt, amely pluszlehetőségeket is nyújtott, hiszen rajzolhattunk egymásnak, programokat küldhettünk, vagy online játékokat játszhattunk. Az igazán nagy dolog az volt, hogy a BBS-ek megjelenésével mindezt már többen is tehettük egyszerre, hiszen ez a rendszer részben rendelkezett azokkal az előnyökkel, amelyekkel ma az internet: nem volt

időhöz és helyhez kötve, és elvileg bárkivel kapcsolatba tudtál lépni. Tehát az internetnek és minden más hasonló korábbi kezdeményezésnek ugyanaz volt a mozgatórugója: a kapcsolatteremtés. Minden ellenkező híresztelléssel ellentétben nem azért ülünk a számítógép elé, hogy elmeneküljünk a világtól.

– Emlékszel, milyen érzés volt, amikor először léptél fel az internetre?

– Nem volt különösebb szenzáció, mivel szinte észre sem vettem. Úgy történt, hogy sikerült belépnem egy németországi gépre, ahol volt egy csoportos online *talkapplikáció.* Németül folyt a csevej, amiből persze egy kukkot sem értettem. Ők próbálták mondani, hogy ez most micsoda: valami IRC-ről meg ilyesmikről magyaráztak... Az internet akkoriban formálódott: még nem volt WWW, minden karakteresen zajlott, és ha valaki nem magyarázta el, hogy mit kell csinálni, merre érdemes keresgélni, nem nagyon tudtad mire használni. Amikor elkezdtük a szolgáltatást, még az e-mail cím sem úgy nézett ki, mint ma: nem volt *kukac,* hanem meg kellett adni annak a bizonyos gépnek az elérési útvonalát, amelyen a címzett postafiókja volt: felkiáltójelekkel elválasztva sorolta fel a szervereket, a végén az ügyfél nevével. Szerencsére aztán elég gyorsan váltottunk a ma ismert

formára, amikor a német srác, akitől az elérést kaptam, *upgrade*-elte a rendszerét

– Nagy kockázatot vállaltál a szolgáltatás beindításával?

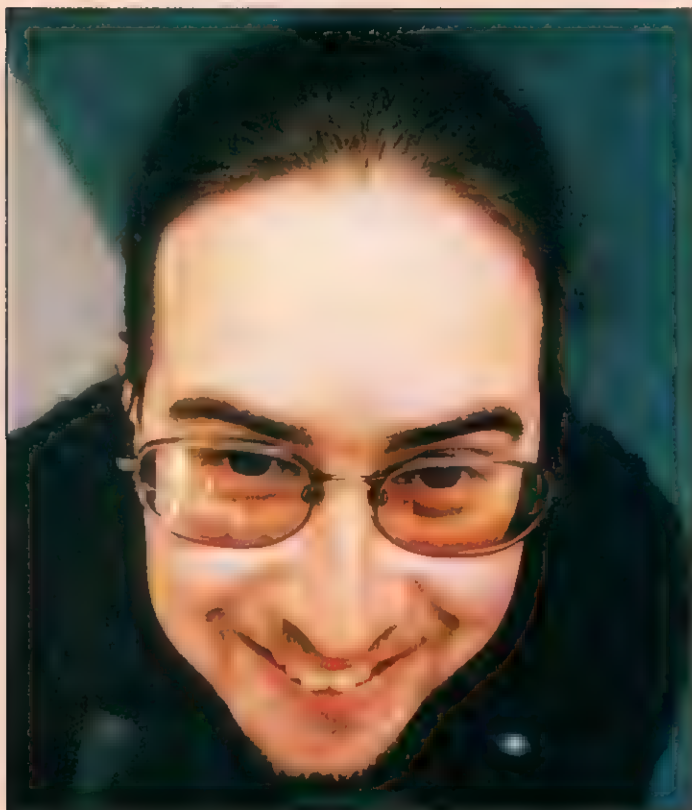
– Az időmön és energiámon kívül nem nagyon ruháztam be semmit: volt egy *PC-m*, benne egy modem, amivel naponta felhívtam egy internetes gépet, kicseréltem az aznapi leveleket, és letöltöttem a nemzetközi híreket – 93 körül ennyit jelentett az internetszolgáltatás. Épp az volt számomra fantasztikus, hogy milliós beruházások nélkül el lehetett kezdeni, és valami olyasmit csináltam, amit a saját szórakoztatásomra amúgy is csináltam volna.

– Mindezt tizennyolc évesen?

– Akkor már voltam tizenkilenc-húsz is...

– Előfizetők?

– A szolgáltatás három felhasználóval indult, de ebben a kezdeti időszakban később is húsz alatt volt. Nem azzal voltam elfoglalva, hogy ügyfeleket szerezzek; a marketing abból állt, hogy leírtam egy oldalban, mi ez, lefénymásoltam, és elküldtem száz cégnek. Voltak aranyos történetek, például egyszer valaki felhívott: „Látom, az önöké egy információs iroda, ugye akkor detektívséggel foglalkoznak?"

– Iroda? Alapítottál egy céget?

– Magánvállalkozóként kezdtem, később alapítottuk az Odin Kft.-t, amihez akkor még elég volt 250 ezer forint, de ezt már nem egyedül csináltam. Az a baj, hogy egy cég nagyon sok gonddal jár együtt: nem elég szolgáltatni az internetet, ott van még a számlázás, a marketing, az adóügyek és így tovább – ezekhez nem értettem. Viszont az érdeklődés egyre nagyobb volt, és ez mindig hajtott tovább, hogy ne adjuk föl, még csak egymillió forint mínuszban vagyunk, még csak kétmillióban... és így tovább. Akkor sem adtam fel, amikor már nagyon szorított a cipő, de végül megérte: amikor már mindenki az internetről kezdett beszélni, minket sem dobtak ki azonnal a befektetők. A Microsystem Telecom beszállásával végre meglett a biztos pénzügyi fedezet, ami korábban teljesen hiányzott. Létrejött az első állandó online összeköttetés, egy 9600 baudos V-Sat-kapcsolat, 10 másodperc átlagos késleltetési idővel. Persze ma már ez viccesen hangzik, de akkor, csupán néhány évvel ezelőtt, saját 24 órás műholdas internetkapcsolattal rendelkezni, bármilyen borzalmas minőségű is volt, versenyképes csúcstechnológiát jelentett. A belvárosi telefonvonalak eleve csak 2400 bps sebességű modemes kapcsolatot tettek lehetővé, így a 9600 bps-os sávszélesség nem is volt olyan rettenetesen kevés.

– Hány előfizetőtök volt? És kik voltak azok: régi lelkes modemesek vagy komoly cégek, nagyvállalatok?

– Akkoriban már talán negyven vagy ötven felhasználónk is volt, az előfizetési díj pedig 1500 forint körül mozgott, de még ez is viszonylag soknak számított. Így többnyire olyanok fizettek elő nálunk, akik meg tudták győzni a főnöküket, hogy nekik erre szükségük van a munkájukhoz. Akinek voltak külföldi céges kapcsolatai, annak tényleg nem ártott egy e-mail cím, hiszen a kinti partner egyre kevésbé szívesen használta a faxot. E-mailezni pedig rajtunk kívül csak a Compuserve-ön keresztül lehetett, amihez akkor még külföldi számot kellett hívni. Néhány jobban számítógépesített cégnél már FTP-re is használták a kapcsolatot: különböző szoftverfrissítéseket töltöttek le külföldi szerverekről; hiszen Amerikában már megjelentek a kommersz szolgáltatók, és ha nem is volt túl nagy választék, azért az interneten keresztül egyre több dolgot lehetett könnyen megszerezni.

A következő nagy ugrás a cég – és persze az internet – életében az volt, amikor megjelentek az első grafikus webes alkalmazások: a Windows 3.1-hez kijöttek a webkliensek, a Mozaik, majd később a Netscape; és az igazi nagy – azóta is tartó – lendületet a Windows 95 megjelenése adta, amelyben eleve benne volt az internettámogatás. Ezzel lezárult a világháló első, „amatőr" korszaka, az alkalmazások közötti vezető szerepet rohamosan átvette a WWW – és a növekvő igények nyomán megjelentek a konkurens szolgáltatók...

– Eleinte te fizettél azért, hogy csinálhasd az internetet, azután, ahogy fejlődött az üzletág, ti is komolyodtatok. Elkövetkezett az a pillanat, amikor már kaptál fizetést, azaz tényleg profivá váltál?

– Igen, merthogy közben én is felnőttem: három év bukdácsolás után kirúgtak a Kandóról, majd elvégeztem a Gábor Dénes Műszaki Főiskolát. Mivel iskolába jártam, éjjel intéztem a cég ügyeit –, és már nem engedhettem meg magamnak, hogy ingyen dolgozzak. A kezdeti időszakot úgy vészeltem át, hogy mindenféle számítógépes munkákat elvállaltam, programokat írtam; majd amikor 96 környékén beszállt az üzletbe a befektető, és létrejött az Internet Hungary Kft., már tényleg kaptam fizetést.

– Még ma is cégtulajdonos vagy?

– A fejlődés érdekében folyamatosan kellett tőkét bevonni, és az én részesedésem egyre kisebb lett. Később aztán az Internet Hungaryből – más cégekkel egyesülve – létrejött az EuroWeb, amiben nekem már nincs üzletrészem. De végül is az, amit valamikor elkezdtem, tovább él valahol: azok az emberek, akikkel annak idején dolgoztam, még mindig ott vannak, azok a gépek, rendszerek, amelyeket én csináltam, valahol még mindig fellelhetők.

– Az az energia, pénz, idő, amit befektettél, realizálódott?

– Közvetlenül nem, de hát a mai napig ebből élek: ennek köszönhetem, hogy kijutottam Amerikába, ahol egy egészen más volumenen tapasztalhattam meg, mit jelent az internetszolgáltatás. Amikor kimentem, ötszáz előfizetőnk volt, annál az ohiói szolgáltatónál pedig, ahová hívtak, ötezer; és mire két év múlva hazajöttem, huszonötezer lett – azaz végigéltem egy ötszörös növekedést, ami hatalmas élmény volt. Amit ma csinálok a PanTelnél, az szintén az első éveken alapszik.

– Mint úttörő tudsz-e valami olyat az internetről, amit más nem tud? Látsz-e olyan veszélyeket vagy pozitívumokat, amiket más nem lát?

– Az internetnek nincsenek veszélyei a társadalomra nézve, az emberek azok, akik veszélyesek. A háló számomra nem más, mint egy új adatátviteli eszköz, és ha valakik számára veszélyt jelenthet, azok a távközlési szolgáltatók – az átlagember csak profitálhat belőle. Azt hiszem, *Arthur C. Clark* mondta: „A világ akkor lesz egy nagy falu, ha minden hívás helyi hívásnak számít." Az interneten minden hívás helyi hívás...

CYBER-TEÓRIÁK

Z. Karvalics László rovata / zkl@lucy.tgi.bme.hu

Az internet úgy igazából 1995-ben mutatta meg először az erejét, 1997 elejére visszavonhatatlanná vált, hogy a hálózati világgal valami egészen ígéretes kaland kezdődött, 1999-re pedig már le is tisztultak annyira az erővonalak, hogy majdnem világosan lássunk a változások három nagy problématengelye, az üzlet, a politika és a kultúra alapdilemmáival kapcsolatban. Ez alatt az öt év alatt több mint száz könyv, sok ezer tanulmány, cikk, esszé és programnyilatkozat rugaszkodott neki, hogy fontos felismeréseket és összefüggéseket fogalmazzon meg a netről, olyan szövegek formájában, amelyek lehetőség szerint egyszerre eladhatók és társadalomelméletileg is értékesek. Sorozatunkban ezekből az útkeresésekből mutatjuk be a legérdekesebbnek tűnőket, a leginkább vitára serkentőket.

Alvin Toffler 1970-ben írta meg Jövősokk című, számos nyelvre lefordított nagy hatású könyvét, amelyben az emberiségre váró változásokat és azok feldolgozásának hatáskövetkezményeit igyekezett körüljárni. A könyvnek „A kiborgok köztünk vannak" című fejezetében az ember–gép integráció és a testtől függetlenül működő agy hátborzongató sejtéséről írottak akkora hatást gyakoroltak *John Brunnerre,* hogy továbbépítette azt Shockwave Rider című, 1975-ben megjelent könyvében. Saját bevallása szerint Brunner könyve ihlette meg *William Gibsont,* hogy első kisebb sci-fi történeteiben megalkossa a „cybertér" fogalmát, majd 1984-es Neuromancer című könyvével diadalra is vigye azt.

A GRANULÁLT jövő illata

(David B. Whittle: Cybertér. Az emberi dimenzió)

A „cybertér" metaforája úgy szabadult ki a palackból, hogy a gondolat megelőzte a valóságot – a fogalom mindenkori használója minden alkalommal elképzelte, milyen is az, amikor elérünk vagy belépünk „ama" állapotba. Talán ezért is lehetett olyan elementáris hatása 1999 „filmbestsellerének", a Mátrixnak, amelyben néhány korábbi filmes próbálkozás (vizuális megoldásait tekintve csak részben sikeres) epizódocskáihoz képest már egy teljes történet keretei között láttuk, hogy milyen lehet „az".

„A cybertér valódi ereje akkor mutatkozik meg, amikor nemcsak választani vagyunk képesek a közösséget, hanem létrehozni és építeni is."

Csakhogy mostanra mind nyugtalanítóbb az a kezdettől fogva jól ismert, de leginkább figyelmen kívül hagyott tény is, hogy a cybertér-definíciók óriási tömege ellenére két, egymástól minőségileg különböző alapértelmezés létezik. Ezek ugyanis rendre összecsúsznak a közgondolkodásban és a fogalmi pontosság igényére keveset adó cyberpublicisták elegánsnak szánt, de gyakorta ködös szövegeiben, nehezítve a tisztánlátást, összekuszálva a szálakat.

A cybertér egyik jelentéstartománya ugyanis nem több mint a hagyományos tér korlátjait megszüntető új „topológián" alapuló kommunikációs összekapcsoltság – és ennek az egyszerű telefon ugyanúgy része, mint az internet. Az emberi tevékenységeknek a hálózatba való „belépéssel" megvalósuló lehetőségei már ma is számosak, a szöveges adatcsere különböző típusaitól az érzékek meghódítását megkezdő online kalandjátékok multiuser világán át az adatkesztyűs-adatruhás-mozgójárdás szimulációkig. Ennek a jelentésvilágnak a része továbbá mindaz, ami a közeljövő technológiai megoldásaiból beépülhet ezekbe a rendszerekbe.

A másik értelmezés a sokkal távolabbi jövőbe visz, és lehetőségként játszik el a cybertér átfogóbb „meghódításával". Ez szinte minden esetben egy gépi kultúrán alapuló sajátos vízió, amely a valóságosat a mesterségestől már megkülönböztetni is alig képes teljes érzékcsalódáson alapulva alapvetően dehumanizációs veszélyekről üzen. A komplett jövővízióvá fejlesztett orwelli cyberszcenárió legtöbbször nem elégszik meg a szilaj fantáziálással a technikai lehetőségekről. Alkotói többre vágynak: a sci-fi irodalom és a filmes műfaj dramaturgiai igényeihez igazodva átfogó társadalmi mezőbe igyekeznek beágyazni szellemes technoötleteiket, de az antiutópián kívül nemigen jut más az eszükbe. Így aztán, ha cyberteret mondunk, annak asszociációs holdudvarában gátlástalan szuperkonszernek, démoni politikusok, az emberen felülkerekedő gépi intelligencia, anarcho-bádogvárosi milió, újbarbár kultúrapusztítás, egy minden képi megoldásában is negatív világ fantomképe jelenik meg.

Így áll elő az az ismeretelméleti szempontból elég lehetetlen alaphelyzet, hogy miközben létezik egy értelmezésre érdemes és nagy magyarázóerejű elméleteket váró valóság, azt nem önérdeme, jelen állapota és a belőle kibomló lehetőségek felől ragadjuk meg, hanem az egyik lehetségesnek tartott forgatókönyv kulisszavilága „teríti be" visszamenőleg, és határozza meg a róla folytatott diskurzusokat.

Sokakkal együtt ebből lett elege *David B. Whittle*-nek, és azt is tudjuk, hogyan. 1994-ben, egy csendes tavaszi estén barátjának a fes-

tői Wren Valley hegyeire néző teraszán vacsorázgattak, és a cybertérre terelődött a szó. Whittle olyan indulatosan panaszolta a kultúra, a nyelv, az erkölcs és egyáltalán az emberi minőség különböző oldalainak a hálózati térben tapasztalható kedvező változásairól tudósító elemzések hiányát, hogy a barát, *Jim Seymour* csak ennyit mondott: „könyvet kell írnod róla" – és a következő beszélgetésre már a kiadó jelenlétében került sor.

Nos, a könyv, alig három év múlva, megszületett. Ha maradandó tudományos értéket jelentene, akkor vélhetőleg a „híres Wren Valley-i beszélgetés" is bevonulna a kultúrhistóriai legendáriumba, mint *Kekulé* álma a benzolgyűrűről. Mivel azonban sikerültnek még jóindulattal sem nagyon lehetne nevezni az IBM egykori vezető munkatársának néhol naiv társadalomszemlélettel, de jó szándékkal megírt munkáját, azt emeljük ki belőle, ami feltétlen érdeme: a harcos eltökéltséget a cybertér pozitív oldalainak bemutatásáért és a „negatív szemlélet" feltérképezését, amelyen keresztül Whittle eljut a reálisnak érzett kép kontúrjaihoz.

Éppen ideje volt, tegyük hozzá. Amikor a nyilvános beszédben gátlástalanul téma lehet „a cybertér hét főbűne" *(Seven Deadly Sins os Cyberspace)*, akkor tényleg érdemes alaposan a végére járni annak, hogy mik is a lehetséges veszélyek.

A cybertér veszélyei Whittle szerint

Énfeladás (Self-betrayal)
Függés (Addiction)
Fenyegetettség, szorongás (Anxiety)
Identitásválság (Identity crisis)
Bezárkózottság, elszigetelődés (Seclusion)
Cinizmus (Cynicism)
Kétségbeesés (Despair)

Whittle helyesen látja, hogy a „lehetséges veszélyeket" és a néhol be is következő defektusokat nem szabad a cybertér jellegadó mozzanatai közé sorolni. Sokkal lényegesebbnek és fontosabbnak tekinti azokat az evolúciós és revolúciós hatásokat, amelyek a cybertérben való lét révén végbemennek az egyének, a közösségek, az üzleti szféra és a politika „felszabadításának" folyamatában.

Whittle humanista. Minden – egykor az IBM-nél, illetve az OS/2 kifejlesztésekor szerzett – tapasztalata megerősítette abban, hogy a behuzalozott vállalat (a wired enterprise) által kínált közeg új fejezet a gazdaság működésmódjában, miközben személyiség- és kultúraépítő is egyben. Az általa sorra vett területeken ugyanazokat az összefüggéseket igyekszik egy-egy példával bemutatni, de kevés eredeti felismerése van. A cybertér veszélyeivel szemben megpróbálja felmutatni a cybertér előnyeit, de az utókor valószínűleg nem ezért, hanem két érdekes gondolata miatt fog a könyvre emlékezni: az információ „granularitása" és a „közös hely" koncepciója miatt.

A cybertér előnyei Whittle-nél

Közösség minősége
Közösség méretnövekedése és ennek kezelhetősége
Családerősítés
Értékközvetítés
Az információ-háztartás forradalmasítása
Kényelem
Minőség
Granularitás
Hozzáférés
Igényekhez való igazodás
Információs hiánygazdálkodás megszűnése

Az ismeretek világában önállóan tájékozódó és tudásbeszerzési csatornáikat saját maguk irányító emberek és intézmények számára az információs „egységek" mérete örök probléma. Amikor a korábbi „árukapcsolások" után módunkban áll kizárólag a minket érdeklő információs „csomaghoz" hozzájutni, és nem kell megvásárolni hozzá azt is, amivel hagyományosan együtt terjesztik, „szemcséssé", granulálttá válik az információs nyersanyag, amelyet áramlása révén korábban is „halmazállapota" felől próbáltunk képileg megragadni. A cybertérben szignifikánsan új információs piac jön létre, s amennyiben kellő számú fogyasztó kíván granulált információval élni, a média gyors tempóban átalakul. Amennyiben a „granulálás" összekapcsolható a mikrofizetéssel, akkor kialakulnak azok a célcsoportok és azok a méretek is, amelyek kedvéért megéri a különböző „koncentráltságú" és szűrési fokú granulátumok olcsó előállítása és olcsó terítése. Az egy információra eső ár drasztikusan csökken, és ugyanígy az információ megszerzésére és megemésztésére fordított idő, illetve energia is.

A „humán dimenzió" azonban igazában a közösségi metszetben mutatkozik meg a világ számára, és erről szólva Whittle *Ray Oldenburg* népszerű könyvének alapgondolatát fejleszti tovább.

Great good places – azok a helyek, ahol másokkal együtt töltjük az időt. Közösségi központok, szépségszalonok, kávézók, fodrászüzletek, szervizállomások, országúti pihenők, ahol az emberek összegyűlnek, vitatkoznak, csapják a szelet a másiknak. Olyan helyek, ahová szabadon megyünk és jövünk, ahogy jólesik. Tanulunk a barátainktól, tanítjuk őket. Helyek, amelyek fontosak nekünk, amelyekre emlékszünk, amelyek időnként az életünket szervezik.

A cybertér is egy ilyen hellyé vált, és válik folyamatosan. Mint a szűzföldeket, amelyeket egykor a pionírok hódítottak meg, úgy lakjuk be és építjük ki nevezetes „helyeit". A harc azonban itt nem az aranyért folyik, a cybertér „természeti kincsei", erőforrásai az összekapcsolt elmék: a megértés, a tudás, a szinergia, a víziók megosztása és a termékeny együttműködés. Great good places. A cybertér olyan, mint egy kert, amelyet gondozunk, de amelynek természetes szépsége is van. Hogyan is lehetne elvont, racionális okoskodással megérteni, hogy mit érzünk, amikor benne tartózkodunk? A cybertér olyan, mint egy kávéház, ahol titokzatos csészékből izgalmas illatok érkeznek, és körülvesz minket egy megfoghatatlan hangulat...

Azért itt volna az ideje, hogy a cybertér felejthető, de kedves, botcsinálta költő-prófétája, Whittle után végre sorompóba lépjenek a társadalomelmélet valódi lovagjai, és kezdetét vegye az a viadal, amelynek során az antiutópiák bajnokai végre méltó ellenfélre találnak a cybertér pontosan célzó, erős karú és röntgentekintetű teoretikusaiban. Addig is élvezzük az életet, és használjuk a cyberteret arra, amire való, hiszen másfelől meg jól megvagyunk a nagyotmondó elméletek nélkül is. Egy darabig...

Irodalom: *David B. Whittle:* Cyberspace. The human dimension (W. H. Freeman and Company, New York, 1997); *Ray Oldenburg:* The Great Good Places (1989)

DIGITÁLIS JÖVŐKÉP

Taszít vagy vonz?

Novák Áron / novaak@elender.hu

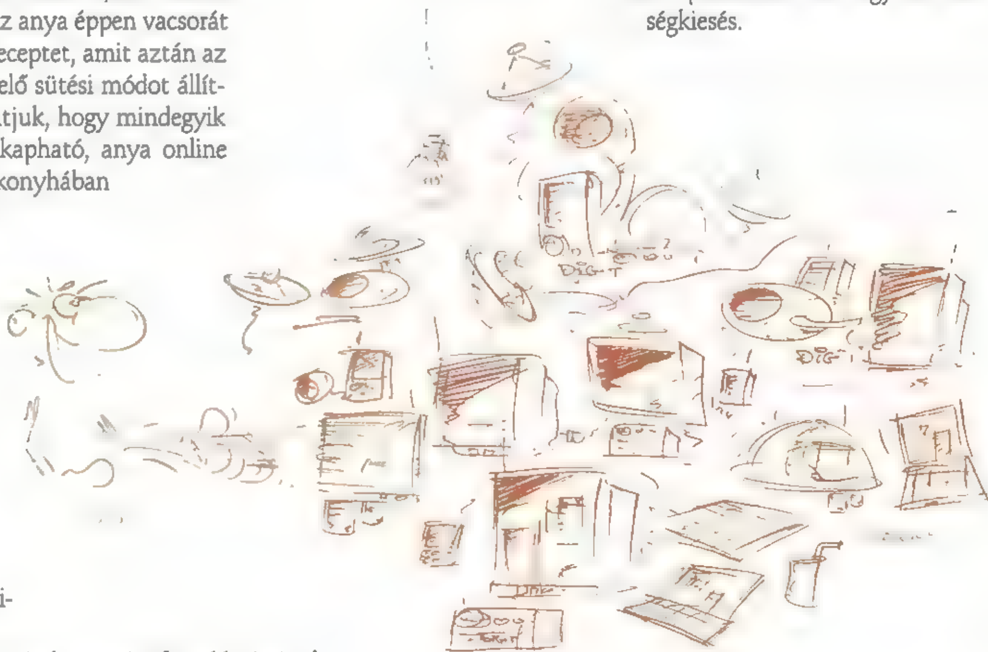
Nagyon lusta vagyok. Ha rajtam múlna, mindent gépek csinálnának, meg se mozdítanám a kisujjam. Gépelni? Ugyan! Csak beszélek, majd a szövegfelismerő felismeri. Minden téren ilyen vagyok. De mégis kételkedem, hogy jó-e ez így, ami felé haladunk.

Képzeljük el, hogy 10 évvel előrébb járunk. Egy család portréja. Az apa most lép be az ajtón, amit az ujjlenyomatával hitelesített, az interneten keresztül most zajlik az ellenőrzés, és csak ez után léphet be. (És a vendég? Vagy a már regisztrált háziak közül engedi be valaki, vagy őt is előre regisztrálják...)

Az apa autóval érkezett, egy olyan autóval, amelyet nem ő vezet. Komputerek irányítják. Ő csak hátradől, és élvezi az utazást, dolgozik, zenét hallgat stb. Az anya éppen vacsorát készít, éppen most tölti le a netről a receptet, amit aztán az intelligens sütőbe táplál, hogy megfelelő sütési módot állítson be. Ha ránézünk a ruhájára, láthatjuk, hogy mindegyik márka csak az interneten keresztül kapható, anya online „shoppingol". Szívesen teszi, mivel a konyhában az érintésérzékeny LCD képernyőn hatalmas sávszélességgel webezik. A gyerek éppen a házi feladatot készíti, közben zenét hallgat. Mondanom sem kell, hogy a netről gyűjt anyagokat hozzá. A zenét meg valamelyik RealPlayer későbbi változata szolgáltatja. Ha kész lesz a leckéje, videózni fog. DVD-minőségű streamet indít el Japánban élő barátjának gépéről. Az adatátvitel persze folyamatos.

A házat számítástechnikai berendezések tucatjai figyelik. Még egy lámpát sem lehet fölkapcsolni anélkül, hogy egy számítógép ne ellenőrizné. Milyen tetszetős, ugye? Én is ilyen otthont szeretnék, nem hiszem, hogy bárki tiltakozna ellene.

Múltkoriban éppen interneteztem, nem éppen a fent említett körülmények között (sajnos?), amikor valami borzasztó történt. Áramszünet. Én csak a szörfözést kényszerültem abbahagyni, no meg koromsötét lett. De mi lett volna a fentebb vázolt családdal? Lehet, hogy megérkezik az apa, lehet, hogy nem. De a házba már biztosan nem lép be. A család nagyon éhes lesz, mivel az anya nem éri el az internetet, szakácskönyv pedig csak a neten van. A kisfiút másnap nagyon megdorgálja a tanító néni, hogy nem készített házi feladatot, mivel ő sem fért hozzá a világ(megváltó?)hálóhoz. Talán egy jó fél óra múlva már el tudják végezni a dolgukat, de addig semmit. Hacsak nincs szünetmentes áramforrásuk. Ami sajnálatos módon nagyon ritka látvány. Pedig ma is jelentős pusztítást okoz egy kis feszültségkiesés.

Ha viszont valamiféle globális probléma lépne föl, mint az Y2K (amikor történetünk játszódik, már Y3K lesz?), azzal még több gond lenne az egyre inkább behálózott társadalomban.

A Samsung legújabb szlogenje: DigitAll. Röviden: minden digitális. Ha áram van, minden van – így hirdeti magát az ELMŰ. Na jó, de mi van akkor, ha nincs?

Akkor a „digitális minden" meghal...

A rendőrség korszerűsödése a bűnözés korszerűsödésének egyenes következménye. A bűnözéshez ma már nem kell beépülni az alvilágba, zugstukkert vásárolni sötét elemektől vagy éppen tűzharcot vívni a rendőrökkel: elég egy átlagos, kéthavi keresetbe kerülő számítógép, egy telefonvonal és némi gyakorlás. Ezek után pedig akár egy tízéves gyerek is százezres, sőt kis kitartással milliós (!) kárt tud okozni lemezkiadóknak, szoftveróriásoknak és fizetős tévészolgáltatóknak. Aki pedig evvel nem éri be, egy CD-író beszerzésével (amelynek ára már egyhavi fizetésből is kijön) akár nagy példányszámban is másolhatja és terjesztheti a több tíz- vagy több százezer forintos szoftvereket... Valószínűleg nem én vagyok az egyetlen, akit egy fiatalember a MediaMarkt számítógépes részlegében – a Windows 98 dobozának nézegetése közben – leszólított, hogy nem akarnék-e egy kis pénzt spórolni...

Legalábbis, amíg a rablókból nem lesznek pandúrok, s a ma hackerei nem állnak át – jó, sőt várhatóan nagyon jó pénzért – a rendőrség soraiba.

Az online bűnüldözésnek szembe kell néznie azzal is, hogy a világhálón nincsenek határok. *Mónus Tamás* sokat emlegetett honlapját például – amelyen a Mein Kampf magyar fordítását is megvételre kínálta fel – kitiltotta ugyan az Elender, majd a Matáv is, de ki fogja kitiltani egy német, angol vagy éppen orosz szerverről, ahol nem is értik, hogy mit rejt a magyar nyelvű oldal? Ha itthon meg is szűnnek az MP3-as számok letöltési helyei (a tar.hu és az extra.hu láthatóan már bekeményített, s kezdi leszedni az ilyen kiterjesztésű fájlokat), ki fogja megtiltani, hogy egy román vagy ukrán szerverről töltse le valaki *Madonna* legújabb dalait? A megoldás csak olyan nemzetközi internetrendőrség lehet, amelynek vannak megfelelően kiképzett szakemberei, de a rendőrséggel megegyező jogkörrel is rendelkezik.

Itt az INTERNETPOL!

Glasner Gábor / tdsbt@alarmix.net

Isten veletek, búgó hangon szirénázó rendőrségi Ladák, kék sipkában cirkáló rendőrjárőrök és ujjlenyomatokat keresgélő nyomozók: elkezdődött az internetkrimi.
Azt, hogy kis hazánk rendőrsége is kezdi ezt észlelni, jól mutatja *Garamvölgyi Lászlónak*, az ORFK kommunikációs igazgatójának a HVG egy, az internetes bűnözést taglaló cikkében (XXI. évfolyam, 50. szám) szereplő nyilatkozata: „Nem leszünk internetrendőrség, de az igaz, hogy munkatársaink ezentúl a nap minden órájában figyelik a világhálót."

Aki csak pár tucat órát is töltött a hálón, és ismeri a szokásokat, trükköket, valamint a „bennfentes" tippeket, annak nem nehéz a bűnözéssel találkoznia. A szerzői jogokra fütyülő, ingyen letölthető MP3-as zenék, feltört játék- és felhasználói programok, pedofil képek, uszító és fajgyűlölő írások számos helyen megtalálhatók, de nem nehéz megrendelni a neten bankkártyaíró gépet, betiltott műveket és videókat, letölteni bombák elkészítésének leírását vagy éppen DVD-k, esetleg fizetős tévék kártyáinak kódjait.

Sokan persze mindezt ügyeskedésnek, bocsánatos bűnnek tartják... Ám nem árt odafigyelnünk arra, hogy mi is lehetünk áldozatok. Az internet szépen lassan életünk minden zugát áthatja. Amilyen kényelmes ugyanis, hogy otthonról intézzük bankügyleteinket, bevásárlásainkat, illetve (elektronikus) levelezésünket, vagy majdan mobiltelefonról kapcsoljuk ki lakásriasztónkat, melegíttessük elő ételünket, és sötétítsük be komputerizált redőnyünkkel hálószobánkat, annyira kiszolgáltatottakká tesszük magunkat egy ügyes hackernek: megtudhatja bankkártyaszámunk és riasztónk kódját, betekinthet magán- és üzleti levelezésünkbe, kifigyelheti vásárlási szokásainkat és mindennapjaink menetét. Hogy ezen adatokat csak egy direktmarketing-cégnek adja el, szórakozásképpen nevünkben rendel meg 15 online pizzát, néha-néha a bankszámlánk terhére vásárol pár tízezer forintért, vagy – megtudva címünket, nevünket, napi programunkat és lakásriasztónk kódját – teljesen kirámolja otthonunkat, az már nem rajtunk múlik.

Mivel ráadásul egyre fejlettebb segédprogramok gondoskodnak arról, hogy anonimek maradhassunk hálózati életünk során, még különösebb félnivalójuk sincs az online bűnözőknek: anélkül, hogy kilépnének a szobájukból, akár csak a szomszédnak is feltűnnének, rabolhatják végig a fél világot.

„Nem leszünk internetrendőrség, de az igaz, hogy munkatársaink ezentúl a nap minden órájában figyelik a világhálót."

A személyiségi jogok sokak számára jelentenek szentséget, ám nem jó, ha a személyiségi jogok megóvásának ürügyén bűnözőket védünk. Bizony több, a személyiségi jogokat érintő törvényt kell megváltoztatni ahhoz, hogy a világhálón a bűnözők azonosítása és a többi felhasználó védelme biztosítható legyen. Így például a szolgáltatókat kötelezni kellene, hogy az általuk tárolt adatokért felelősséggel tartozzanak, és felhasználóik nevét a rendőrségnek – indokolt esetben – kötelesek legyenek kiadni. Ez persze a mai szokások és lehetőségek teljes felborulását jelentené, és felmérhetetlenül sok munkát, ami akár az ingyenes tárhelyek megszűnéséhez (melyik szolgáltatónak van kedve több millió megabájt adatot leellenőrizni ingyen?) és a weblapok megtizedeléséhez is vezethetne. Ellenzőknek ajánlanám elgondolkodni azon, hogy ha az internetet médiumnak tekintjük, akkor az itt tevékenykedő szolgáltatókra miért nem érvényesek ugyanazok a jogszabályok, mint a tévé- és rádióadókra vagy éppen az újságkiadókra...

Mindezek mellett a félelem vagy éppen az internet elől elzárkózás helyett ajánlom mindenkinek, hogy tanuljon meg védekezni: a dzsúdó mellett tanulja meg a hackerek felismerését, a biztonsági zárak mellett ne sajnálja a pénzt egy jó tűzfal kiépítésére, és a lakáskulcsához hasonlóan jelszavait és kódjait se bízza akárkire.

Ja, és ha hackerként tengeti életét, szokjon hozzá, hogy nem is olyan sokára a rendőrség szavajárása is megváltozhat:

Itt az Internetpol!
Bemértük a termináláját!
Azonnal dobja el az egeret, és felemelt ujjakkal távolodjon el a géptől, különben lefagyasztjuk!

Pályázat

Antal Béla / antalb@netposta.net

Doug Henning, a varázsló és a csodapark

Mindannyian ismerjük a hagyományos vidámparkokat, ahová nagy várakozásokkal indul a család, különösen a gyerekek. S van tapasztalatunk a látogatás utáni hangulatról is, amikor a gyerekek fáradtak és nyűgösek, s a szülőkben az a gyötrő kérdés motoszkál, mire is volt jó ez az egész.

Emlékszem, a 80-as években a Magyar Televízióban sokat láthattuk az akkori nagy varázslót, *Doug Henninget* (**www.theatrics.com/doughenning**). Mágusunk jó időre eltűnt a nyilvánosság elől, otthagyva sikeres pályafutását és broadwayi show-műsorait. Doug azonban nem tétlenkedett, *Maharishi Mahesh Yogi* segítségével nekilátott egy egészen különleges szórakoztatópark megtervezésének (**www.theatrics.com/doughenning/vedalandpromo.html**)

A Véda-vízió – teljes nevén Maharishi Veda Land – a világ legújabb látványtechnikájával egyedülálló élményt nyújt látogatóinak, akik kipihenten és boldogan távoznak. Rendkívül szórakoztató formában kapunk tájékoztatást, és szerezhetünk tapasztalatokat azokkal az örökérvényű kérdésekkel kapcsolatban, mint például:

– Ki vagyok én?
– Mi vagyok én?

A Véda-víziót nemcsak gyerekek számára tervezték. Garantáltan az egyetlen vidámpark a világon, ahová az emberek munka után betérve felüdülést nyernek.

A Véda-vízió öt épületből áll:
– az élet házából,
– a tökéletes egészség házából,
– a jövő házából,
– a jövedelmező vállalat házából,
– a tökéletes egészség házából.

A Véda-vízió szíve az élet háza. Három emeleten húsz-húsz perces előadásokat tartanak. Az előadásokat egy órán keresztül ismétlik, és tartalmukat havonta megújítják.

Az első emeleten lovas kocsit látunk a vetítővásznon: egy harcos érkezik, hirtelen „leirányítja" a vászonról a kocsiját és a lovát, egyenesen a nézők sorai közé, majd felemelkedik a kocsiról, és érdekes történet formájában mesél az élet örök kérdéseiről. A történet után a harcos újra beszáll kocsijába, és búcsút intve a közönségnek visszavágtat a vászonra; kétdimenzióssá változik, majd teljesen eltűnik.

Még a Disneyland színházai sincsenek ilyen fejlett technikával felszerelve, ráadásul nem rendelkeznek megfelelő know-how-val ahhoz, hogy mély ismereteket nyújtó, ugyanakkor szórakoztató történeteket adjanak elő. A Véda-vízió valamennyi technikája szigorúan titkos. Az új vidámpark iránti érdeklődést bizonyítja az a tény is, hogy róla hallván a Disney-vállalat oktatási igazgatója megvált cégétől, és a Véda-víziót előkészítő cég szolgálatába állt.

A tökéletes egészség házában a látvány- és robottechnika segítségével mutatják be, hogyan érhetjük el a tökéletes egészség állapotát, ha betartjuk az Ajurvéda egyszerű tanácsait. A robot kitapintja a látogató pulzusát, és abból következtet egészségi állapotára. Olyan illatot szippanthatunk be a pulzusdiagnózis után az éremmel működő aromaautomatából, amely egészségünkre válik.

Aki a jövő házába betér, tájékoztatást kaphat jövőjéről. A dzsotis asztrológián alapuló jóslatot számítógép adja ki. A kérdező rövid leírást kap múltja és jövője fontosabb eseményeiről. Ha egy pár hosszú távra tervezi kapcsolatát, megkérdezheti, mennyire illik össze, de azt is meg lehet kérdezni, hogy valamely üzleti tevékenység elkezdésére melyik a legmegfelelőbb időpont.

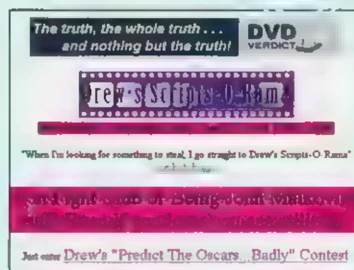
A jövedelmező vállalat házában bemutatják az egyesült mező technikáján alapuló vezetést. Itt megtanítják, hogyan tehetünk egy vállalatot jövedelmezővé, és hogyan érjük el, hogy a személyzet boldog legyen. Ráadásul azt is megtanítják, hogyan növelhető úgy a vállalat nyeresége, hogy egyúttal a környezetszennyeződés is csökkenjen.

A tökéletes egészség házában ízletes és egészséges ételeket kínálnak a látogatóknak. A szemet gyönyörködtető varázslat elkísér a vendéglőbe is. Ahogy a látogató leül az asztalhoz, máris ott terem egy medvebocs, kezében étlappal, és várja rendelésünket. Persze a pénztárnál közvetlenül is lehet rendelni, ha valaki zavarba jönne Micimackótól :-).

A Véda-vízióban olyan varázslatos, fantasztikus világba jut el a látogató, amely felülmúlja a legvadabb fantáziát...

Bokrosi Máté / kredenc@elender.hu

Az amerikai filmek Mekkája

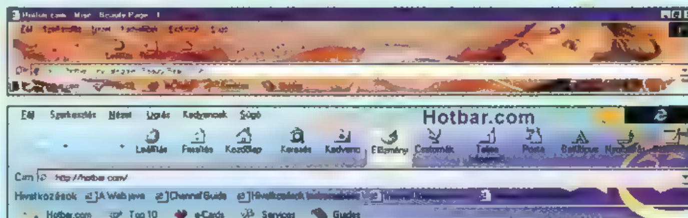
Hónapok óta kutatok hasonló site után, de mind ez ideig csak félsikert értem el; ha fel is bukkant olyasmi, amit kerestem, azt általában csak hitelkártyával lehetett kinyitni.

A **www.script-o-rama.com** cím alatt viszont végre megleltem a kincsesbányát: ez ingyenesen is az amerikaifilm-rajongók Mekkája. Az oldal különlegessége az eredeti szövegkönyveket tartalmazó filmek listája, amelyet azok is élvezhetnek, akik a sorozatokat kedvelik. A filmekhez tartozó linkek sem hiányoznak, de akadnak poszterek, animációik is. Ezt a kitűnően megszerkesztett kikötőt csak a nyomtatónk bánhatja a 60 oldalas scriptek kinyomtatásánál!

NAron / aaron@maffia.hu

Képtelenség? Épp ellenkezőleg!

Olyan szürke a böngészőablak, nemde? Kellene valami új... Mondjuk a **hotbar.com** új, egyedülálló szolgáltatása, amellyel akár ezt az eredményt is elérhetjük:

Tetszik? A Netscape-felhasználók elkeseredhetnek, de ne nagyon, már készül a támogatás nekik is. Az egész úgy indul, hogy ellátogatsz a hotbar.com címre, ahol ízelítőt kaphatsz a program tudásából. Többek közt megtudhatod, hogy 5500 kép vár rád. Klikk a folytatásra, elkezd installálódni a program, és már készen is vagy. Válogathatsz a jobbnál jobb képek között. Hát nem nagyszerű? És hogy miért ilyen rövid ez a cikk? Hát azért, mert ez végtelenül egyszerű: két klikk, és más semmi, kivéve a szép képeket :-).

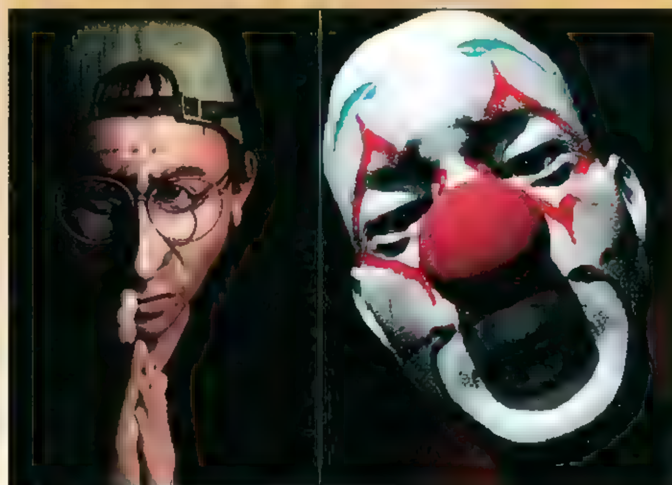

Takács Barnabás rovata / takacsB@digitalElite.net

VIRTUÁLIS EMBEREK: Ádám és Éva

A teremtés gondolata évezredek óta foglalkoztatja az emberiséget... Vagy inkább azt kellene mondanom, hogy a férfiak már a biblikus idők kezdetén az ideális nő (ha létezik ilyen) megteremtéséről álmodtak. Ádám társaként megszületett Éva, Pygmalion elefántcsont nőalakját Vénusz keltette életre, majd később – Hollywood újabb áldásaként – Frankenstein mennyasszonyt „fabrikált" magának. Ez utóbbi nem sikerült tökéletesre, hiszen az ifjú ara megszakítás nélkül kiabált és zsörtölődött teremtőjével. Nem sokan próbálkoztak a kísérlet megismétlésével :-). Pontosabban így volt ez egészen 1995-ig, amikor a számítógépes animáció fejlődése új lendületet adott a kísérletező kedvűeknek. Két japán cég (a HoriPro és a Visual Science Labs.) létrehozta az azóta DK-96 néven megismert projektet, amelynek eredményeként megszületett *Kyoko Date,* az első virtuális popsztár. Kyoko (aki egy fiúsan rövidre vágott hajú, szexi tinédzserlány, és lényegében nem több apró képpontok vagy pixelek halmazánál) az ifjúsági magazinokban sorra adta az interjúkat, amelyekben más énekesekről és életének (!?) részleteiről számolt be. A hatás fantasztikus volt. Kyoko néhány hónapon belül felkerült a slágerlistákra Love Communication című dalával, és szerelmes levelek százai érkeztek a szerkesztőségekbe.

Az akkori technológiai szint mellett a DK-96 projekt több tízmillió dollárba és sok ember 18 hónapos munkájába került. Ma mindezt egy átlagosnál kicsit tehetségesebb animátor otthoni személyi számítógépén megpróbálhatja létrehozni. A feladat azért egyáltalán nem triviális. Az eltelt 5 évben sorra jelentek meg a különböző digitálisan létrehozott nőalakok (*Webbie, Dietrich* – lásd Internet Kalauz, 2000. február, „Digitális szórakoztatás: a média jövője") és más virtuális emberek, életet lehelni beléjük azonban még senkinek sem sikerült.

Teremtés és evolúció

A „teremtés" folyamata a test és az arc létrehozásával kezdődik (ennek részleteiről a cikksorozat következő két folytatásában írunk majd). Ezt az első lépést geometriai modellezésnek hívják. A modell felszínét alkotó építőkockák (poligonok vagy spline-ok) finoman illeszkednek egymáshoz, és pontosan leírják az összefüggő testfelszínt. Ahhoz, hogy ez a millió pontból álló felszín mozogni is tudjon, egy olyan kontrollstruktúrára van szükség, amely kisszámú vezérlő pont segítségével az összes elvárt deformációt létre tudja hozni. Ezt a mechanizmust a legtöbb animációs rendszerben csontoknak (bones) nevezik. A felszín minden pontját tehát valamilyen súlyozás (weight)

függvényében ezekhez a csontokhoz rendelik hozzá. A súlyozás meghatározása nem könnyű, általában kézi feladat. Egy bonyolultabb modell esetében akár hónapokba is telhet. A folyamat befejeztével a létrehozott figurát a csontrendszer mozgatásával lehet vezérelni/animálni. Minden egyes mozgatott csonthoz külön vezérlőcsatorna (channel) tartozik. A modell azonban még így is egy élettelen valami. Ahhoz, hogy önállóan cselekvő és gondolkozó (autonóm) virtuális embert hozhassunk létre, öt főbb evolúciós lépésre van szükség.

1. Fázisanimáció: A napjainkban használatos 3D-technikák a XX. század elején kialakult rajzfilmes gyakorlatból származnak. A módszerek lényege, hogy az ábrázolandó mozgás egyes kulcsfontosságú képkockáit (ún. keyframe) nagy pontossággal előre megrajzolják, majd a két kulcs közötti képeket fázisrajzolók töltik ki. Így készültek a korai Disney-filmek és Magyarországon a kecskeméti Pannónia Filmstúdió alkotásai is. A mai 3D- és 2D-animáció világában a számítógépek annyiban egyszerűsítették a folyamatot, hogy a fázisrajzolók helyett a kulcspozíciók közötti mozgást algoritmikusan generálják (mozgás-interpoláció). A filmgyártásban elterjedt programcsomagok (SoftImage, Maya, Houdini, 3D Max) mind ezt a gyártási filozófiát támogatják. Mivel alapvetően továbbra is kézi munkáról van szó, az így készült digitális filmek (ezekről a sorozat későbbi cikkeiben írunk) óriási összegekbe kerülnek. Az igazán nagy gond azonban nem az árban rejlik. Nyilvánvalóan csak akkor érdemes így filmet gyártani, ha például csak minden 10. képkockát kell kézzel beállítani. Sajnos, a mozgás bonyolultságától függően, ez nem mindig lehetséges. Különösen igaz az arcmozgás esetében, ahol gyakran minden egyes képkockát külön-külön kell megrajzolni.

2. Objektumorientált rétegződés: A továbblépéshez egy új vezérlési filozófia kialakítására van szükség. A programozók számára már rég ismert fogalom az objektumorientáltság, az animáció világában azonban csak napjainkban kerül alkalmazásra. A virtuális embert egy tulajdonságokkal felruházható általános prototípus testesíti meg. Az egyes egyének e prototípus különböző implementációi. A folyamat hasonlít az örökléshez. Mindannyian két lábbal, két karral stb. rendelkezünk, mégis testalkatunk, szemünk színe és egyéb külső/belső tulajdonságaink változatos megjelenést mutatnak. A megjelenés mellett fizikai korlátjainkból adódóan mozgásunk is más-más lehet. Ezt valósítja meg a többrétegű animáció (ún. layered animation), amelyben a virtuális ember ugyanazon testrészének mozgását több csatornán keresztül vezérelhetjük. A többrétegű modell ezt az emberi test korlátjait figyelembe véve valósítja meg. Például ha az egyik csatornán a jobb láb felemelését vezéreljük, a másikon a bal láb behajlítását nem tudjuk úgy végrehajtani, hogy digitális emberkénk el ne essen. Hasonló példa, amikor az arcok vezérlése esetén az egyik csatorna a beszédnek megfelelően az ajkakat formálja, míg a másik érzéseinket közvetíti mosoly, szomorúság vagy kétségbeesés formájában.

3. Procedurális viselkedés: Az előző két lépcsőfokra építve létrehozhatunk egy vezérelhető virtuális embert, „aki" a felhasználó magas szintű (szóbeli) parancsait képes végrehajtani. A procedurális vagy algoritmikus viselkedés lényege, hogy előre beprogramozzuk, a virtuális ember miként viselkedjen bizonyos szituációkban. Ezek a mozgásrutinok általában nem önállóan hajtódnak végre, hanem az eredeti célmozgással együtt közösen hozzák létre a kívánt hatást. Digitális emberünket például utasíthatjuk arra, hogy a szoba egyik pontjáról sétáljon át a másikra, vagy hogy üljön le egy székre. A mesterségesintelligencia-algoritmusok automatikusan tudják, hogy ezt miként kell megvalósítani. A rendszerbe épített procedurális memória azt is lehetővé teszi, hogy a parancs végrehajtása közben az ere-

deti mozgást a körülményektől függően felülbíráljuk. Máshogy kell például a padlón járni, mint a lépcsőn, és egy székre, díványra, illetve fotelbe leülni.

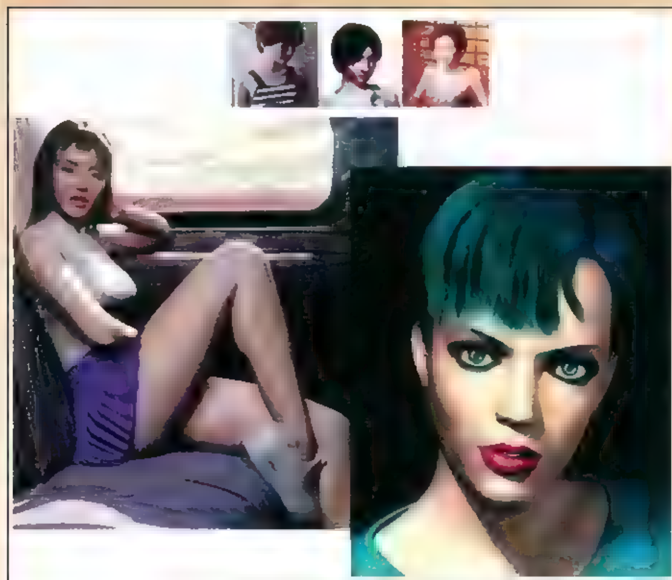
4. Célkitűzés és adaptáció: Az önállóság teljes fokú eléréséhez, a darwini evolúcióhoz hasonlóan, célkitűzésre és adaptációra van szükség. Célkitűzés alatt azt értjük, hogy szintetikus emberünk a maga virtuális világában él, és feladatokat lát el anélkül, hogy azok részleteit meghatároznánk. Gondoljunk a rendező és a színész kapcsolatára. A színész a rendező egy jelenetre vonatkozó rövid utasításait a forgatókönyvnek és az alakított szereplő egyéniségének megfelelően próbálja eljátszani. A másik folyamat az adaptáció, amely szintén nélkülözhetetlen, hiszen környezetünk állandó változását tanulás segítségével követnünk kell. Az előbbi példával élve, a próbák során egy jelenetet

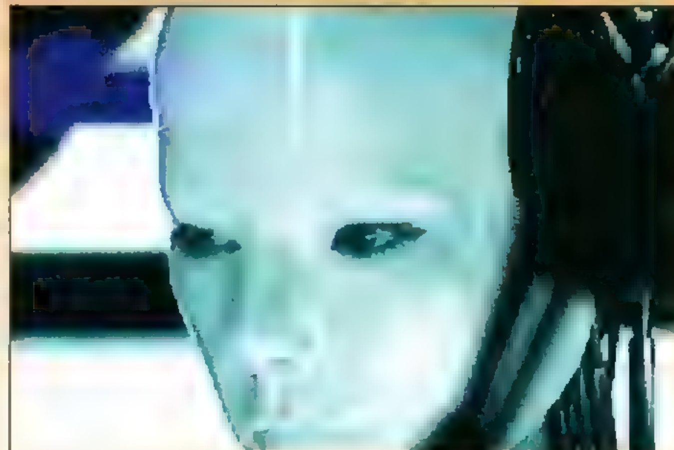
többször is felvehetnek, miközben a rendező utasításai, a színpad és a kellékek is megváltozhatnak. Végül a legfontosabb elem a virtuális színészek estében is az improvizáció. Korábban nem tapasztalt helyzetekben csak úgy találhatjuk fel magunkat, ha tapasztalataink alapján döntünk, jól vagy rosszul.

*5. **Intelligencia, hangulat és érzelmek:*** A negyedik fázisban „életre" keltett digitális színészek, bár látszólag intelligensen viselkednek, valójában még mindig csak magas fokon programozott, értelem nélküli robotok. Továbbra is a rendezőkre, forgatókönyvírókra és animátorokra hárul a feladat, hogy viselkedésüket, reakcióikat és mozdulataikat pontosan meghatározzák. Az utolsó és legfejlettebb szint a teljes fokú személyiség létrehozása lesz. Ezek a virtuális lények valós intelligenciával és döntésképességgel rendelkeznek. Racionális viselkedésüket olyan véletlenszerű folyamatok is befolyásolják, mint a hangulatok és az érzelmek. Tudom, meglepő, de ez még várhatóan a mi életünkben bekövetkezik. Korunk nagy technológusai (pl. *Ray Kurzweil)* azt jósolják, hogy az elkövetkező huszonöt éven belül az emberi agy teljes egészében letölthető lesz személyi számítógépeinkre.

Szintetikus emberek 2000-ben

Hol is tartanak ma a virtuális emberek? Talán meglepőnek tűnik, de az autógyárak, ipari tervezőirodák és természetesen a hadsereg hosszú évek óta használ digitálisember-modelleket. Ezek funkciója nagy részben a tervezői folyamat meggyorsítása és a termékek használhatóságának megítélése. Antropometriai (az emberi test mérésével foglalkozó tudomány) adatbázisok segítségével egy gépkocsi ülését minden lehetséges vásárló kényelmi szempontjai szerint ki lehet próbálni. Ez napjainkban az ergonómikus tervezési szemlélet egyik alappillére. Az ipari felhasználás következő szintje a fizikai szimuláció, aminek lényege, hogy az előbb említett gépkocsi esetében költséges ütközési kísérletek végrehajtása nélkül tudjuk megmondani, milyen kimenetelű lenne egy baleset. Végül az utóbbi években az ipar is elérkezett az animáció világába. Oktatófilmek és vizuális kiegészítő anyagok készülnek ilyen módszerekkel. Az alapvető cél mindig a funkció kiértékelése/bemutatása a konkrét megvalósításnál jóval alacsonyabb áron. A használt célszoftverek azonban drágák, és nem a modern animációs programcsomagok igényeinek figyelembevételével készültek.

A virtuális emberek „életében" az igazán nagy áttörést az internet megjelenése hozta. A különböző weboldalakról felénk áramló óriási mennyiségű információ ugyanis – paradox módon – egyre inkább az ember beszűkülését eredményezi. Ezt úgy kell érteni, hogy a számunkra éppen nem érdekes információt (reklám vagy hirdetés) úgy próbáljuk meg kiszűrni, hogy egyre felszínesebben figyelünk. Természetesen, mivel a legtöbb internetes újság a reklámbevételekből él, válaszul újabb és újabb technológiai megoldások tűnnek fel, amelyek egyre színesebbé és érdekesebbé teszik a honlapokat.

Az egyik legeredetibb megoldásnak az olyan interaktív szereplők (avatárok) megjelenése ígérkezik, akik a képernyőről megszólítanak bennünket, és társalgásba elegyednek velünk annak megfelelően, hogy mit szeretnénk vásárolni, vagy milyen információt keresünk. Néhány cég (Motion Factory, Talkie.com) például olyan mesterséges intelligenciával rendelkező számítógépes embereket hozott létre, „akik" azonnal reagálnak minden tevékenységünkre, és intelligens módon válaszolnak kérdéseinkre. Nemcsak figyelik reakcióinkat, és követik hangulatunk minden változását, hanem memóriájuk segítségével emlékeznek a számunkra fontos dolgokra is... És itt bezárul a kör. Úgy tűnik, az ideális nő vagy férfi megteremtése mégis elérhetőnek látszik... :-)

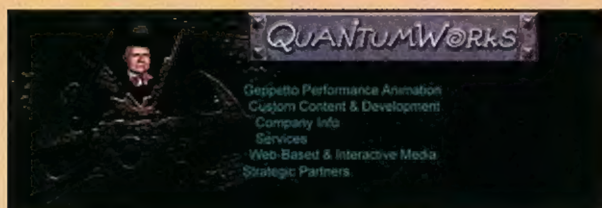
Digitális barátaink (Haptek) vagy tanáraink (Virtual Personalities) kétségkívül hamarosan életünk fontos részévé válnak majd. Technikailag jelenleg a legnagyobb gondot a felhasználókat a világhálóval összekötő modemek sebessége okozza. A társalgás során velünk kapcsolatot teremtő

virtuális barátainknak ugyanis ún. valós időben (real-time) kell kérdéseinkre reagálniuk. Ez a grafikus megjelenítési forma az animációs rendszer szemszögéből egészen más jellegű követelményeket támaszt, mint a filmgyártásban. Míg a film és a televízió esetében egy képkocka létrehozására akár napokat is áldozhatunk, a real-time világában a legjobb esetben is egy másodperc 24-ed része a leghosszabb rendelkezésre álló idő. A számítógépek mai teljesítménye mellett ez komoly kihívás, többnyire a vizuális minőség romlását eredményezi.

Weboldalak

DIGITAL ELITE ENTERTAINMENT – WWW.DIGITALELITE.NET
QUANTUMWORKS – WWW.QUANTUMWORKS.COM
VFXPRO/BJORK VIDEO – WWW.VFXPRO.COM

INTERAKTÍV SZEMÉLYISÉGEK:
EXTEMPO/JENNIFER – WWW.EXTEMPO.COM/DEMO/JENNIFER
DIGITAL PHENOMENA/VIRTUAL JAY – WWW.NBC.COM/TONIGHTSHOW/VIRTUALJAY/SPECIAL.HTML
VIRTUAL PERSONALITIES/VERBOTS – WWW.VPERSON.COM
HAPTEK – WWW.HAPTEK.COM
TALKIE.COM – WWW.TALKIE.COM
MOTION FACTORY/MOTIVATE – WWW.MOTION-FACTORY.COM

3D-ANIMÁCIÓ:
IMPROV/ORCHESTRATE 3D – IMPROV-TECH.COM
MAYA/BINGO – WWW.AW.SGI.COM

MESTERSÉGES AGY:
RAY KURZWEIL – WWW.PENGUINPUTNAM.COM/KURZWEIL/INDEX.HTM
JÖVŐKUTATÁS – KURELLIAN.TRIPOD.COM/S2025.HTML#SECTION20

Az ígéret szép szó...

A múlt hónapban megígértük, hogy mindenki saját maga is kipróbálhatja, milyen digitális lényekkel „társalogni" az interneten keresztül. A bátrabbak látogassák meg az Extempo cég Jenniferjét, aki egy autószalonban próbál meg a vállalkozó kedvűekkel beszélgetni, vagy a hasonlóan érdekes virtuális Jay Lenót (Digital Phenomena), aki az Amerikában egyik legnépszerűbb esti show-műsor műsorvezetőjét és vicceit próbálja meg az internetre átültetni. Jó szórakozást!

Végül egy vallomással tartozom mindazoknak, akik eljutottak eddig a pontig a cikkben. Jómagam is azok közé tartozom, akik a tökéletes nő megteremtésén fáradoznak. Az elmúlt néhány évben volt szerencsém kutatási igazgatóként Hollywood legjobbjaival egy olyan projekten dolgozni, amelynek célja a lehető legtökéletesebb virtuális ember létrehozása volt. A következő számban a digitális modellezéssel és annak kulisszatitkaival foglalkozunk, hogy miként lehet élőnek tűnő szintetikus arcokat létrehozni.

KIM-SOFT

Töltse le legfrissebb árlistánkat a WWW.kimsoft.hu-ról!

– az ország legnagyobb szoftverválasztéka,
– folyamatosan bővülő kínálat,
– rendszeres akciók,
– üzleti szoftverek teljes választéka.

Ismeretterjesztő CD-k

Ady Endre összes művei	3 990
Afrika (Kossuth Kiadó)	4 990
A magyar nép művészete (Malonyay) (Új!)	3 990
A természet enciklopédiája	9 900
Autó 2000 (Kerékvilág)	3 990
Autó 98–99 (autókatalógusok)	1 990
Biblia – Az írás	3 990
Budapest CD-Atlasz	5 990
Budapest multimédia CD-ROM	4 990
Cambridge Enciklopédia (magyar nyelven)	6 490
Cyberpak 1. (7 db teljes magyar szoftver)	7 990
Cyberpak 2. (7 db teljes magyar szoftver)	7 990
Csodálatos Univerzum	4 990
Dinoszauruszvadászat (magyar)	8 900
Európa (Kossuth Kiadó)	5 990
Európa 98 CD Atlasz (Cyberstone) **Akció!**	2 990
Emlősállatok (Kossuth)	4 490
Észak-Amerika (Kossuth Kiadó)	4 990
Fák és Cserjék (Kossuth Kiadó)	5 490
Fegyvertár (Nemzeti Múzeum)	3 990
Filmlexikon	5 990
Gyógynövények Magyarországon	4 490
Hadtudományi lexikon	6 496
Halak, kétéltűek, hüllők	4 490
Herbárium	4 490
IQ (960 intelligenciateszt-feladat + 2 játék)	5 899
Irodalmi lexikon	5 990
Irodalmi kincsestár 1.	5 990
Irodalmi kincsestár 2.	5 990
József Attila multimédia CD-ROM	4 990
Képes Krónika **(Akció!)**	2 990
Képtárak (8 híres képtár CD-n)	5 600
Kézi lőfegyverek	3 990
KutyaTár **(Akció!)**	2 990
Magyar zenetörténeti kalauz (Akció!)	2 990
Magyarország Autóatlasz	5 490
Magyarország családjai (Nagy Iván)	4 990
Magyarország madarai és lepkéi	4 490
Magyarország növényei (vadnövényeink)	3 990
Magyarország gombái	4 990
Mikszáth Kálmán összes művei	4 990
Mondial '98 (magyar nyelvű futball VB lexikon)	4 990
MS Autoroute Express 2000 Europe	22 490
MS Encarta 2000 Encyclopedia	11 990
MS Encarta 2000 World Atlas Win95	15 990
MS Encarta Reference Suite 2000 DVD Edition	31 990
Művészeti lexikon (Cyberstone)	2 990
Nagy képes világtörténet (Marczali Henrik)	4 990
NASA – Az űrkutatás története (2 CD)	4 990
Növénytan	6 990
Opera Multimédia **(Akció!)**	1 990
Pallas Nagy Lexikona (Akció!)	5 990
Pop Lexikon	3 990
Révai Nagy Lexikona I. (I–X. kötet) (Akció!)	2 990
Révai Nagy Lexikona II. (XI–XXI. kötet) (Akció!)	3 390
Révai Nagy Lexikona Digitális 2 CD (I–XXI.)	1 490
Shakespeare összes művei magyarul és angolul	5 990
Találmányok és feltalálók	5 990
Természetgyógyászat I.	6 990
Testbeszéd CD-ROM	4 480
Tolnai Világtörténelem	2 990
Úton 2. (Kresz-oktató)	4 990
Utazás a csillagok között	4 990
Utazás a Naprendszerben 2.	4 990
Vadvirágok (Kossuth)	4 990
Varázslatos emberi test	8 990
Verstár '98	4 990
II. világháború	6 490
A II. világháború története	5 490
Világatlasz '99	5 990

Szótárak, nyelvoktató CD-k

Angol tematikus hangosszótár	5 990
Angol–magyar Országh nagyszótár	16 990
Angol–magyar, magyar–angol tematikus szótár	5 990
Angol–magyar, magyar–angol hangosszótár	4 990
Angol–magyar informatikai szótár	8 736
ClipDIC Bussiness English 1/2 (egyenként)	4 480
EuroPlus+ Reward (1–3) (angol nyelvoktató)	24 875
Francia–magyar szótár	14 990
Játékos angol klub 1/2 (egyenként)	5 490
Kölyökangol 1/2/3 (egyenként)	3 900
LANGmaster Hein. TOEFL Előkészítő kurzus	8 950
LANGmaster Hein. TOEFL Gyakorló tesztek	8 950
LANGmaster Hein. TOEFL Kurzus és tesztek	14 950
Langmaster in Action / Világsztárokkal (4 CD)	14 490
Learn to Speak English 7.0 OEM (3 CD)	12 375
Magyar szókincstár	6 490
Manó Angol 1/2 **(egyenként)**	5 290
Manó Német (nyelvoktató gyermekeknek)	5 290
MoBiMouse 2.1 angol–magyar és magyar–angol szótár	5 490
MoBiMouse 2.1 + 2.1 for Acrobat (Akció!)	6 990
Német–magyar hangos szótár	4 990
Német–magyar nagyszótár	16 990
Nyelvész (angol + német) 1/2 (egyenként)	4 990
Nyelvész francia+spanyol; olasz (egyenként)	4 990
Nyelvstúdió 1/2/3 (egyenként)	4 990
Nyelvstúdió olasz, spanyol, francia (kezdő)	4 990

Orosz–magyar nagyszótár + sajtónyelvi szótár	21 999
PC Suli Angol 1.	4 490
PC Suli Angol szótanító	2 990
PC Suli Német szótanító; Olasz szótan. (egyenként)	3 990
PIC-DIC angol–magyar képes szótár	4 300
Spanyol–magyar szótár	14 990
Tanuljunk magyarul! 1	7 728
Tell Me More angol 1/2/3 (egyenként)	9 200
Tell Me More Német 1/2/3	9 200

Oktató és mese CD-k

ABC Professzor (írás-olvasás oktató gyerekeknek)	3 990
Ablak – Zsiráf (multimédiás lexikon)	4 990
Computerkalauz 1 **(Akció!)**	2 990
Csizmáskandúr	5 990
Easy (PC) ABC (számítástechnika-oktató CD)	1 995
Fantasztikus matekváros	5 990
Fizika felkészítő érettségire és felvételire	4 990
Helyesírás-gyakorló (ált. isk. 1–4. osztály)	2 455
Hupikék Törpikék 1. - Teletranszportörp	4 990
Internet iskola CD (Kossuth Kiadó)	4 490
Internet kalauz 1/2/3 (egyenként) (Kiárusítás!)	2 990
Irodalom felkészítő érettségire és felvételire	4 990
Játszóház	4 995
Játszóház 2.	5 490
Kémia kalauz **(Akció!)**	3 989
La Fontaine meséi	5 490
Manó ÁBÉCÉ	5 290
Manó Élővilág; Manóka-Land (egyenként)	5 290
Manó Matek 1 (5–8 éveseknek)	5 290
Manó Matek 2 (6–9 éveseknek)	5 290
Manó Muzsika (6–10 éveseknek)	5 790
Matematika felkészítő érettségire és felvételire	4 990
Matematika kalauz (középiskolások részére)	3 989
Matematika oktató 1. osztályosoknak	2 200
Matematika oktató 2. osztályosoknak	2 200
Office 2000 Kalauz	2 990
Olvasás oktató 1. osztályosoknak	4 250
Szuperagy (logikai feladatok 8–12 éveseknek)	5 490
Tarkabarka fizika 2.0 (6–8. osztályosok részére)	6 496
Tomi és az álomcsapda	5 490
Történelem felkészítő érettségire és felvételire	4 990
Windows '98 kalauz	2 990

Joystickok:

Dexxa Joystick	3 990
Logitech WingMan Attack (új!)	6 990
Logitech WingMan Extr. Dig. 3D	11 900
Logitech WingMan Interceptor	13 900
Logitech WingMan Force	39 900

Egyéb játékvezérlők:

Dexxa GamePad (8 gombos)	2 490
Logitech W.M. Gaming Mouse!	10 990
Logitech WingMan Gamepad Extr.	14 990

Kormányok:

Dexxa Steering Wheel	14 900
Logitech WingMan Formula	25 900
Logitech WingMan Form. Force	44 900
MS Sidewinder Precision (USB)	24 900

* = hamarosan megjelenik
mk = magyar kézikönyvvel

A közölt árak tartalmazzák a 12, illetve a 25% áfát!
Az árváltoztatás jogát fenntartjuk!

Vidékre csomagküldés!

Játékprogramok

12 O'Clock High (új!)	9 990
Age of Empires (Microsoft) **(Akció!)**	6 990
Age Of Empires 2 (Microsoft)	14 900
Age of Empires Gold (dupla) (Microsoft)	9 990
Age of Wonders (mk) (új!)	9 990
AIRPORT INC (mk) (új!)	9 490
Atlantis (4CD) **(Alacsony ár!)**	2 990
Aztec (új!)	7 990
Baldur's Gate Gold (alap+küldetéslemez)	9 990
Black Moon Chronicles (mk) (új!)	6 990
C & C Tiberian Sun: Firestorm	*
C & C Tiberian Sun (mk)	9 990
Carmageddon 2 **(Alacsony ár!)**	3 990
ChessMaster 7000	9 990
Close Combat 3. (Russian Front) (Microsoft)	7 990
Colin McRae Rally Classic **(Alacsony ár !)**	4 990
Commandos Mission	5 990
Diablo	2 990
Disney Cold Shadow (Donald kacsás)	4 990
Disney Hercules	4 990
Disney Jungle games	6 990
Disney játékok **(Nagy választék!)**	3 490
Disney's: Tarzan (Akció!)	8 990
Disney's: Toy Story 2	9 990
Disney's: Classic Video Games 1	9 990
Driver	9 900
Dungeon Keeper 2	9 990
EarthWorm Jim 3D (mk) (új!)	9 990
F1 Grand Prix 2. **(Alacsony ár!)**	3 990
F16 Agressor (mk)	10 990
Faust (új!)	7 990
FIFA 2000 (mk)	9 990
Flight Simulator 2000 (Microsoft) Standard	17 490
Flight Simulator 2000 Pro (Microsoft)	23 990
Flight Simulator 98 (Microsoft)	7 990
Flight Unlimited III (3 CD)	9 990
Fly! (3 CD)	10 990
Flying Corps Gold	2 990
Gabriel Knight 3	9 990
Gorky 17(magyar nyelven)	7 990
Grand Theft Auto 2 (magyar kézikönyvvel)	9 990
HALF LIFE GOLD (Half Life + 2 küldetés)	9 990
Heroes of Might & Magic 2.	3 990
Hind	2 990
Hoyle Classic Coll. (24 táblás és kártyajáték)	6 990
Imperium Galactica 2 (magyar nyelven)	9 490
Indiana Jones (új!)	10 990
Interstate '82 (új!)	9 990
Jagged Alliance 2 (mk)	7 990
Knights & Merchants (magyar nyelven)	4 990
Le Mans 24 Hours (új!)	8 990
Lemmings **(Alacsony ár!)**	2 990
Lords of Magic **(Alacsony ár!)**	2 990
Mummy	2 990
NBA 2000 (mk)	9 990
NBA Live '99 Classic **(Alacsony ár!)**	4 990
Need for Speed: Porsche 2000 (mk)	
Need for Speed 4.	7 990
NHL 2000 (mk)	9 990
NHL '99 (mk)	6 990
Nightlong Union City Conspiracy	6 990
Pandora's Box 1.0 (Microsoft)	7 990
Panzer General 3D Assault (mk!) (új!)	11 490
Pharaoh (mk, 260 oldal!)	9 490
Pinball Madness 2	5 990
Planescape Torment (mk) (új!)	9 990
Pro Pilot	2 990
Pro Pinball 2. – Timeshock	2 990
Quake 3 (új!)	10 990
Rally bajnokság + X Miles 2 CD	3 990
Rally Championship 2000 (új!)	10 990
RayMan 2 (mk)	5 990
Requiem	9 990
Rubik Games	6 990
S.A.G.A: A vikingek haragja (magyar nyelven)	4 990
Sega Rally 2	8 990
Settlers 3. (mk)	7 990
Settlers 3. Quest Of The Amazons	7 990
Seven Kingdoms **(Alacsony ár!)**	2 990
Seven Kingdoms 2	8 990
Shadow Company	8 990
Star Trek: The Hidden Evil (új!)	10 990
Supreme Snowbording (új!)	9 990
SW Behind the Magic	9 990
SW Insider's Guide	9 990
SW Jedi Knight + Mysteries of the Sith	10 990
SWAT 3: Close Quarters Battle (mk) (új!)	9 990
Test Drive 4 **(Alacsony ár!)**	2 990
THE SIMS (mk) (új!)	9 990
Theme Park World (mk) (új!)	9 990
Tomb Raider	4 990
Tomb Raider 2 **(Alacsony ár!)**	4 990
Tomb Raider 4 (mk)	7 990
TRAFFIC GIANT	*
Unreal Tournament	9 990
Viper Racing	4 990
Virtual Chess 2	4 990
Warcraft 2	2 990
Warlords III. Classic	3 990
Worms: Full Wormage (Worms + Worms2 + pinball)	6 990

Multimédia Shop a Teréz Üzletházban (Oktogonnál) 1067 Budapest, Teréz krt. 23. • Telefon: 302-8996, 332-4399/120
nyitva tartás: hétfő–péntek 10–18, szombat 10–13 óráig

KIM-SOFT Számítástechnikai és Ker.-i Kft.
1112 Budapest, Hegyalja út 70. fszt. 2. Tel.: 319-8973, 319-8967 Fax: 319-9760
nyitva tartás: hétfő–péntek 8–16[30]
Teljes árjegyzékünk faxon tone üzemmódban a faxbankból: 2-333-666/1497#

www.alarmix.net

DÍJCSOMAG NEVE	DÍJTALAN HASZNÁLAT	TÚLHASZNÁLATI DÍJ (Ft)	HAVI DÍJ (Ft)	ÉVES DÍJ (Ft)	MAIL*	WWW
Minimum-0	NINCS	12/perc	1× 5.000	–	1×2MB	–
Minimum-2	20ó / hónap	240/ó	1.900	19.900	2×2MB	3MB
Minimum-3	30ó / hónap	240/ó	2.800	28.800	3×2MB	3MB
Minimum-6	60ó / hónap	240/ó	3.300	33.300	3×2MB	3MB
Korlátlan	KORLÁTLAN	–	4.400	44.400	5×2MB	10MB
Egyéni Mail	KORLÁTLAN	–	–	8.670	1×2MB	–
Csoportos Mail	KORLÁTLAN	–	–	24.200	1×10MB	–
Domain-HU	–	–	1× 8.000	18.000	–	–
Domain-COM	–	–	1× 8.000	30.000	–	–

Minden csomag tartalmazza egy darab .hu domain regisztrálását és fenntartását!
(kivéve a Minimum-0 és Egyéni Mail csomagokat)

A több mailboxot is tartalmazó díjcsomagoknál a megadott maximális darabszám és tárterület kérhető más felosztásban is!

Áraink ÁFA nélkül értendőek!

Szolgáltatásaink jelenleg az 1, 22, 23, 24, 26, 33, 34, 36, 37, 42, 44, 48, 66, 76, 83, 84, 85, 87, 88, 92, 93, 94, 96, 99 körzetekből érhetőek el helyi hívással

ALARMIX Internet
1118 Bp., Brassó u. 169-179 D/1.

Tel.: (40) 200-319, (1) 309-0030
(Nyitvatartás: H-P 8-20 óra között)

E-mail: sales@alarmix.net
WWW: http://www.alarmix.net
Ingyenes Mail/Web:
http://emil.alarmix.org

Elender Online.
Mintha Önre szabták volna.

elender
SEMMI SEM LEHETETLEN.

Itt van Magyarország első testreszabható internetes hírlapja: www.eol.hu

→ Az Elender Online az első olyan magyar nyelvű portáloldal, amelyen Ön döntheti el, mit olvas.

→ Csak egyszer kell beállítania, mi érdekli, és ettől kezdve mintha saját újságja lenne: mintha egy szerkesztőség nap mint nap csak azon dolgozna, hogy kiválogassa az Ön számára fontos információkat, adatokat.

→ Gazdaság. Üzlet. Politika. Tőzsde. Adónaptár. Informatika. Jogtár. Orvosi tanácsok. Autók. Komolyzene. Utazás. Időjárás. Sport. Szappanopera. És a többi. Személyre szabottan.

→ Legyen Ön bárhol, foglalkozzon bármivel, az Elendertől pontosan azokat a szolgáltatásokat kapja, amelyekre szüksége van. Ezt több mint 25 000 elégedett ügyfelünk tanúsítja.

elender online
www.eol.hu

elender internet
A PSINET CSOPORT TAGJA

Elender Informatikai Rt. Tel.: 465-7800; Fax: 465-7899; 1134 Budapest, Váci út 37. http:// www.eol.hu